

KADETS

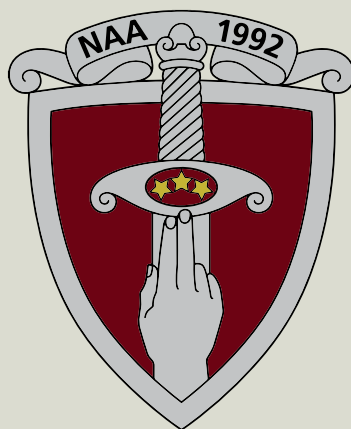
Nr. 45

LATVIJAS NACIONĀLĀ AIZSARDZĪBAS
AKADĒMIJA

KADETS

Nr. 45

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
Rīga 2017

Izdevējs:

LATVIJAS NACIONĀLĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJA

Redakcijas kolēģijas priekšsēdētājs:
komandkapteinis Egīls Kopelis.

Redakcijas kolēģija:

pulkvežleitnants Raimonds Kursītis,
pulkvežleitnants Igors Harlapenkovs,
komandleitnants Nauris Lakševics,
komandleitnante *Dr. psych.* Andžela Rožcenkova,
Dr. sc. pol. Ieva Bērziņa,
majors Intars Bērziņš,
majors Guntis Tauriņš,
majors *Mg. paed.* Vitālijs Šlendins,
kapteinis Ingus Siliņš.

Redaktors: *Mg. edu.*, MBA Mareta Krisberga un atv. kapteine Sarma Līne.

Maketēja: Aļona Savicka (Jaunsardzes un informācijas centrs).

Iespiests v/a „Latvijas Ģeotelpiskā informācijas aģentūra” tipogrāfijā.

Redakcijas adrese:

Žurnāls „Kadets”
Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
Ezermalas ielā 8, Rīga, LV-1014.

Par rakstu saturu, kas parakstīti ar autoru vārdu un uzvārdu, atbild to autori.
Žurnālā izmantoti fotoattēli no rakstu autoru, Latvijas Nacionālās aizsardzības
akadēmijas un Valsts aģentūras „Tēvijas Sargs” arhīviem.

IEVADVĀRDS	7
Pulkvedis Valts Āboliņš	7
I. AKTUĀLIE GADA NOTIKUMI NACIONĀLAJĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJĀ	10
NAA aktivitātes no 2016. gada oktobra līdz 2017. gada septembrim	10
II. IESKATS KADETU DZĪVĒ UN TRADĪCIJĀS	14
Kadets Krīvu krīvs Jānis Švikulis. NAA Krīvu padomes darbība	14
Leitnants Edgars Zieds. "Gaisa spēku militārās vadības"	
5. kursa kadetu prakse 2016. gadā	14
Kadets Raitis Ezeriņš. "Jūras spēku militārās vadības" bakalaura studiju programmas 3. kursa kadetu prakse	15
Kapteinis Ingus Siliņš. Kadetu 14 stundu piemiņas peldējums	16
Kadets Ričards Valts Klešs. <i>Melnās kafijas vakars</i>	18
Leitnants Edgars Ozoliņš. Taktikas kurss	20
Kadets Krīvu Krīvs Jānis Švikulis. "Baltā nakts"	22
Leitnants Mārtiņš Banka. Pārskats par Taktikas kursu 2016	23
Kadets Ints Pātaga. NAA 1. kurss Liepājā	24
Kadete Sindija Geruļska. Nāves sala	27
Dižkareivis Evija Bokša. Atvērto durvju diena Nacionālajā aizsardzības akadēmijā	28
Kadets Rūdolfs Eglītis. Rektora kauss	30
Kadets Klāvs Elksnītis. Atskats par lauka nometni Litenē	32
Kadets Krīvu krīvs Jānis Švikulis. Vasaras nometne 2017	34
Kadets Krīvu krīvs Jānis Švikulis. Taktikas kauss	36
III. KADETI APMEKLĒ VĒSTURISKĀS CĪŅU VIETAS	38
Leitnants Ričards Stacevičs. Mores kaujas vietas apmeklējums	38
Kadets Rihards Kadiķis. Brīvības cīņu analīzes ekspedīcija Liepājā 2016. gada 22.–23. septembrī	39
Kadets Gints Zikmanis. Vēstures analīzes pasākums Krastmalā 2016. gada 28. oktobrī	40
Kadets Mārtiņš Toms Čekanovskis. Pasākums par godu vēsturiskajām Atbrīvošanas cīņām 1919. gadā	41
Kadets Rihards Priedolts. Vareļu Atbrīvošanas cīņu piemiņas pasākums	42
Terēze Rocēna. Pa Ziemassvētku kauju vietām	43
Kadets Oskars Kursiņš. 1916. gada marta kaujas pie Ķekavas	46
Kadets Mārtiņš Rundāns. Kurzemes cietoksnis	47
Kadets Rihards Kadiķis. Oskara Kalpaka pēdās	48
Kadete Sindija Geruļska. Brīvības cīņu epizodes Liepājā	50
IV. NACIONĀLĀS AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJAS STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	54
Pulkvežleitnants Raimonds Kursītis. NATO studiju kursa paveiktais šajā mācību gadā	54
Kadets Kaspars Ušpelis. Starptautiskā kadetu nedēļa 2017	56
Kadets Kristaps Māsāns. Starptautiskā nedēļa Gruzijā	59
Leitnants Aleksis Ozoliņš. Ar pilnu jaudu Vestpointā	60
V. KADETU ESEJAS	62
Kadete Ilva Linuža. Nedomāsim, ka ar vārdiem vien pietiek.	

SATURA RĀDĪTĀJS

Simt un tūkstoškārt svarīgāks par visiem vārdiem ir piemērs un priekšzīme	62
Kadets Rihards Vucāns. Nedomāsim, ka ar vārdiem vien pietiek.	
Simt un tūkstoškārt svarīgāks par visiem vārdiem ir piemērs un priekšzīme	63
Kadets Valts Benjavs. Mans virsnieka ideāls	65
VI. MILITĀRĀS IZGLĪTĪBAS AKTUALITĀTES	68
Dr. med., profesore Liāna Pļaviņa. Kaujas izturības kursa dalībnieku veselības rādītāju izvērtējums	68
VII. LVA BIEDRU ATVAIŅU, PĀRDOMU UN PĒTĪJUMU KALEIDOSKOPS	72
LVA biedrs brigādes ģenerālis Rūdolfs Frederiks Pēkšēns. Par sevi. Par tēvu, kapteini Rūdolfu Kārli Pēkšēnu (1915—2005)	72
LVA biedrs atvaļināts kapteinis Valdis Šteinbergs. Paaudžu laika grāmata	75
LVA biedrs atvaļināts pulkvežleitnants Visvaldis Ķīmenis. Daži biogrāfijas fragmenti ...	80
LVA biedrs atvaļināts majors Tāļivaldis Modris Boģis. Manas kara gaitas... ..	81
LVA biedrs atvaļināts pulkvežleitnants Aivars Pētersons. Latviešu strēlnieku stratēģiskā nozīme kaujā pie Mazās Juglas	88
VIII. AIZSAUKTI MŪŽĪBĀ	92
LVA biedre, atvaļināta kapteine Sarma Līne. Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks, ar Triju Zvaigžņu ordeņa Zelta goda zīmi, ar Barikāžu dalībnieka Piemiņas zīmi apbalvotais ASV Ohaio štata atvaļinātais militārās rezerves brigādes ģenerālis Vilmārs Kukainis Mūžībā	92
LVA biedrs, atvaļināts pulkvežleitnants Gunārs Goba. Atvadu vārdi pulkvežleitnantam Valdim Lefleram	94
LVA biedre, atvaļināta kapteine Sarma Līne. Latviešu virsnieks atgriežas Tēvzemē	96
LVA biedre, atvaļināta kapteine Sarma Līne. Atmosdas aktīvisks atvaļināts leitnants Konstantīns Pupurs Mūžībā	98
LVA biedre, atvaļināta kapteine Sarma Līne. Atvadoties no pulkveža Ausekļa Pļaviņa ..	100
IX. LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBAS BIEDRU IEVĒROJAMĀS JUBILEJAS 2018. GADĀ	102
X. SUMINĀM SIMTGADNIEKU	104
XI. LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBAS AKTIVITĀTES FOTOGRAFĪJĀS	105

*Mācību vadības pavēlniecības komandieris/
Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas
rektors pulkvedis **Valts Āboliņš***

Cienījamo lasītāj!

Man ir patīss gods nu jau kā Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektoram pirmo reizi Jūs uzrunāt caur kārtējo žurnāla “Kadets” numuru. NAA vadības maiņa nebija plānota, tā bija negaidīta, bet pamatotas vajadzības rosināta. Pulkvedi Georgu Kerlinu pelnīti paaugstināja amatā un, izmantojot šo iespēju, vēlos vēlreiz no sirds pateikties pulkvedim par nesaudzīgo darbu, ģimenei atņemtajām vakaru stundām un pragmatisko pieeju NAA attīstībā. Es pārņemu organizāciju, kas ir ievirzīta pareizā gultnē, un man atliek vien šo virzienu noturēt. Lai arī, iespējams, ne vienmēr viss ir izdevies, tomēr fokuss ir bijis un būs uz pēc iespējas labāku, profesionālāku un nākotnes izaicinājumiem sagatavotāku virnieku apmācību mūsu bruņotajiem spēkiem.

Man ir prieks un lepnums, ka par NAA prorektoru ir iecelts pulkvežleitnants Aivars Krjukovs – karavīrs ar lielu starptautisko misiju un komandējošo amatu pieredzi. Viņa izvēle šim amatam nepārprotami apliecina iepriekš paustās NAA virzības nepārtrauktību.

Mazliet atskatīšos uz svarīgāko, ko mums izdevies paveikt 2017. gadā, kā arī ieskatīšos nākotnes plānos un iecerēs. Ceru, ka brīdī, kad lasīsit šīs rindas, jaunā studiju programma “Sauszemes spēku militārā vadība” jau būs Augstākās izglītības centra licencēta un pilnībā sagatavota realizēšanai 2018. gadā. Atbilstoši esošajiem normatīvajiem tiesību aktiem, kas paredz, ka profesionālās bakalaura studiju programmas nedrīkst būt īsākas par četriem gadiem, arī mūsu jauno programmu nācās pieskaņot šim nosacījumam. Taču Aizsardzības ministrija ir apņēmusies pilna rosināt izmaiņas likumdošanā un panākt izņēmumu attiecībā uz NAA, kas ļautu mums to saīsināt uz 3,5 gadiem. Lai arī kā, “Sauszemes spēku militārās vadības” programma nākotnē pilnībā tiks realizēta ar NAA resursiem, piesaistot bruņoto spēku atbalstu un samazinot civilo augstskolu iesaisti. Tas ļaus mums efektīvāk izmantot studijām atvēlēto laiku, kā arī daudz nopietnāk pievērsties jauno virnieku specializācijai (artilērija, sakari, apgāde, izlūkošana u.c.) jau studiju laikā, izmantojot gan NBS vienību atbalstu, gan arī starptautisko moduļu un studentu apmaiņas programmas. Jaunās programmas sagatavošanā un dokumentu noformēšanā bija iesaistīta liela daļa NAA personāla, tomēr jo īpaši vēlos pateikties komandleitnantei Andželai Rožcenkovej, pulkvežleitnantam Aivaram Spriedejam un apmācību metodiķei Ilonai Ozoliņai.

NBS komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš ir skaidri paudis atbalstu studējošo un arī akadēmiskā personāla lielākai iesaistei starptautiskajā aprītē, tai skaitā *Emily* (*European Initiative for the Exchange of Military Young Officers*) programmā. Ir noslēgti

vairāki jauni sadarbības līgumi ar citām ārvalstu militārajām augstskolām. Turpināsim arī dalību tādās starptautiskās aktivitātēs kā Sandhērstas starptautiskajās militārajās sacensībās ASV Vestpointas Militārajā akadēmijā. Šogad jau trešo gadu pēc kārtas kadeti būs iespēja piedalīties apmācībās kopā ar ASV karavīriem un censties uzrādīt vēl augstākus rezultātus nekā iepriekšējos gados (pagājušajā studiju gadā 4. vieta starp viesu komandām un 8. vieta kopvērtējumā). Mērķis nākotnei ir tāds, ka katrs kadets studiju laikā ir vismaz reizi bijis kādā apmaiņas vai sadarbības pasākumā ārpus valsts robežām.

Apmācību kvalitātes jomā daudz priekšrocību piedāvā Latvijā izvietotā Kanādas vadītā kaujas grupa *eFP* (*Extended Forward Presence*). Lai arī tam nepieciešami papildu skaņošanas un koordinācijas darbi, ieguvums ir neapšaubāms. Vēl pirms dažiem gadiem būtu grūti iedomāties, ka lauka taktiskās mācības kadetiem notiktu sadarbībā ar Polijas bruņoto spēku tanku rotu vai ASV armijas helikopteru atbalstu. Tāpēc vēlos pateikties gan Sauszemes nodalījumam, īpaši majoram Guntim Tauriņam, gan arī visai Mācību plānošanas un atbalsta daļai. Arī Jūras spēku un Gaisa spēku virzieniem šai kontekstā paveras arvien jaunas iespējas, tāpēc vēlētos iedrošināt visus karavīrus šādu sadarbību izmantot un veicināt.

Nākamais gads būs saspringts vēl divu iemeslu dēļ. 2019. gadā beidzas NAA realizējamo studiju programmu un studiju virziena akreditācija, tāpēc 2018. gadā būs jāpieliek visas pūles, lai pienācīgi sagatavotu nepieciešamo dokumentāciju NAA un tās studiju programmu pārkreditācijai.

Lai sekmīgi spētu realizēt jauno "Sauszemes spēku militārās vadības" studiju programmu, ir plānots ieviest jaunu NAA štatu sarakstu. Ir paredzēts ieviest virkni jaunu amatu, kuriem būs jāatrod un jāpiesaista jauni, kompetenti darbinieki. Tas, cik sekmīgi spēsim šo uzdevumu veikt, ir atkarīgs no mums visiem. Ir svarīgi, lai jaunpienācēji justos gaidīti un atbalstīti, sākot darba gaitas NAA. Nevienam jau nebūs pagājušas secen arī rotācijas un personāla maiņas. Šogad, cita starpā, priekšnieka nomaiņu piedzīvoja gan Jūras spēku, gan arī Gaisa spēku studiju kursi. Jaunajam personālam vēl uzturību un pēc iespējas ātrāku uzdevumu pārņemšanu un iekļaušanos kolektīvā!

Arī Krīvu padome atbilstoši iespējām ir turpinājusi savu darbu un kvalitatīvi organizējusi dažādus pasākumus, to skaitā arī sadarbībā ar Latvijas Studentu apvienību un citu augstskolu pašpārvaldēm. Nenoliedzami, ka spraigā apmācība neļauj pilnībā un pietiekami ātri realizēt visu iecerēto, bet tas, kas ir paveikts, ir labā kvalitātē. Tā turpināt, Krīvi!

Drošības un stratēģiskās pētniecības centrs ir veicis virkni priekšdarbu, lai 2018. gadā tiktu reģistrēts kā zinātniskais institūts un attīstītu lietišķās pētniecības virzienu. Tas ne tikai kāpinātu pētniecības intensitāti NBS, bet arī ļautu daudz kvalitatīvāk realizēt un uz aktuāliem datiem un atzinumiem balstīt *Tehnoloģiju moduļa* apmācību jaunās Sauszemes spēku programmas kontekstā.

NAA veicinājusi dažādu kvalifikāciju paaugstināšanu, organizējusi un realizējusi vairākus starptautiskus pasākumus. Ir saņemtas ļoti labas atsauksmes par NATO mācību *Steadfast Pyramide/Pinnacle* augsto organizācijas kvalitāti. Šogad pirmo reizi šīs mācības tika organizētas atbilstoši paaugstinātām klasificētas informācijas izmantošanas prasībām. Vēlos pateikties pulkvežleitnantam Raimondam Kursītim un viņa komandai par nesavtīgo darbu kursa nodrošināšanā. Pateicoties komandkapteinim Egļam Kopelim un viņa padotajiem, 2018. gadā Starptautiskajā Jūras spēku štāba virsnieku kursā mācības sāks arī Zviedrijas Jūras spēku virsnieks. Kurss kļūst arvien plašāk pazīstams un *audzē muskuļus*. Sauszemes spēku Jaunākā štāba virsnieka kursa personāls pulkvežleitnanta Igora Harlapenko vadībā ir veicis mācību satura pārskatīšanu un uzlabošanu. Ir pilnīgoti atlases un gala pārbaudījumu nosacījumi un forma, paplašinātas iespējas individuālo

izpētes darbu veikšanai, pilnveidoti štāba darba izspēles vingrinājumi. NAA ir iesaistīta gan Valsts aizsardzības mācības ieviešanā vidusskolās, gan rezerves virsnieku apmācībā (kur liela nozīme būs tālmācības programmu izstrādei majora Vitālija Šlendina vadībā), gan arī citās svarīgās programmās un notikumos. Vēlos pateikties arī visiem citiem ar atbalsta un apmācību jautājumiem saistītajiem darbiniekiem Nacionālās aizsardzības akadēmijas bibliotēkā, Simulāciju centrā u.c.

Jāpiemin, ka 2017. gads ir pagājis aizsardzības akadēmijas 25. gadskārtas zīmē. Manuprāt, mums izdevās radīt svētku sajūtu gan tieši 13. februārī, gan arī visa gada garumā. Akadēmijai ir ar ko lepoties. Šo gadu garumā ir sasniegts ļoti daudz, taču nav pamata apstāties un ieslīgt pašapmierinātībā. Uzdevumi un veicamo darbu saraksts tikai pieaugs, jo to prasa vide un apstākļi. Mums katram ir jāspēj “žonglēt” vismaz ar piecām bumbām/bumbiņām vienlaikus – jāspēj pārvaldīt un koordinēt vairāku uzdevumu izpildi.

Novēlu katram no mums kārtējās dienas beigās uzdot sev jautājumu: “Ko šodien esmu paveicis, lai kļūtu labāks rīt?”

Lai mums vienmēr ir pozitīva atbilde uz šo jautājumu! Veiksmi, vienotību un izturību mums visiem!

MVP komandiera/NAA rektora maiņas ceremonija

NAA AKTIVITĀTES NO 2016. GADA OKTOBRA LĪDZ 2017. GADA SEPTEMBRIM

2017. gadā Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija atzīmēja 25 gadu jubileju. Par godu nozīmīgajam notikumam tika izdota grāmata par iepriekšējos gados paveikto. Grāmata ir vērtīgs vēstures un izziņas avots nākamajām kadetu un virsnieku paaudzēm.

NAA 25 gadu jubilejas grāmatas

2017. gada 8. septembrī notika MVP komandiera/NAA rektora maiņas ceremonija, kurā pulkvedi Georgu Kerlinu nomainīja līdzšinējais prorektors pulkvežleitnants Valts Āboliņš. Nacionālās aizsardzības akadēmijas prorektora amatā stājās pulkvežleitnants Aivars Krjukovs. Tāpat NAA personālsastāva rindas ir papildinājis virsleitnants Arnis Auzāns, kurš pilda NAA Mācību plānošanas un atbalsta daļas virsnieka pienākumus.

Studijas

Pašlaik mācības studiju virzienā “Militārā aizsardzība” turpina otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas “Komandējošā sastāva virsnieks” kadeti un profesionālā bakalaura studiju programmas “Sauszemes spēku militārā vadība” 2., 3., 4. un 5. kursa kadeti, “Jūras spēku militārā vadība” 2., 3., 4. un 5. kursa kadeti un “Gaisa spēku militārā vadība” 2., 3., 4. un 5. kursa kadeti, kā arī profesionālās maģistra programmas “Militārā vadība un drošība” klausītāji. Virsnieka speciālista kursā šogad mācības sāka divpadsmit klausītāji.

Šī gada 31. jūlijā mācības sāka Jaunākā štāba virsnieka kurss (JŠVK). Pusgadu ilgais Jaunākā štāba virsnieka kurss ir dinamisks un pilns izaicinājumu. Klausītājiem ir jāapgūst teorētiskās zināšanas, jāprot tās praktiski izmantot dažādu mācību uzdevumu veikšanā, kā arī jāspēj līdzsvarot slodzi ar atpūtu. Viens no lielākajiem izaicinājumiem JŠVK sekmīgai apguvei ir tieši laika plānošana un kontrole, jo arī laikus sagatavotai un izdotai bataljona pavēlei ir izšķirīga nozīme kaujas operāciju iznākumā. Pēc kursa noklausīšanās virsnieki ir spējīgi novērtēt situāciju un veikt atbilstošu bataljona līmeņa operāciju

plānošanu. Kurša noslēgums plānots 2017. gada 15. decembrī un to absolvēs 14 klausītāji, to vidū arī divi Valsts robežsardzes pārstāvji.

2016. gada oktobrī kadets Gustavs Mačs sāka studijas Helmuta Šmita Universitātes (Vācija) bakalaura programmā “Vispārējā inženierzinātne: aizsardzības sistēmas”. Pamatojoties uz veiksmīgo pieredzi, studijām uz šo pašu programmu 2017. gada septembrī tika nosūtīti vēl divi kadeti Mārtiņš Krims un Jānis Stūrītis.

Kopumā no 2016. gada oktobra līdz 2017. gada septembrim dokumenti par sekmīgu mācību pabeigšanu NAA izsniegti šādu kursu kadetiem un klausītājiem:

1. 2016. gada 16. decembrī izsniedza NAA apliecinājumu par ZS komandieru pienākuma izpildītāja kursa 2. daļas beigšanu, kuru sekmīgi apguva 8 klausītāji.
2. 2016. gada 16. decembrī NAA tika pabeigta Jaunākā štāba virsnieka kursa programma, kuru sekmīgi apguva 13 klausītāji: Kristaps Bokums, Rihards Zālītis, Jānis Krūmiņš, Mareks Antulis, Sergejs Fomenko, Zita Lavrinoviča, Māris Rēvalds, Andris Bērziņš, Arnis Auzāns, Marika Tkačuka, Andris Pjatuņins, Arvils Mikažāns (Valsts robežsardze), Edgars Japiņš (Valsts robežsardze).
3. 2016. gada novembrī un decembrī NAA norisinājās Izlūkošanas kurss, kuru pabeidza 23 klausītāji.
4. Šī gada 24. martā NAA sertifikātus par Nodrošinājuma speciālista kursa programmas apguvi saņēma 19 kursa klausītāji: Lauris Arbidāns, Imants Armalovičs, Normunds Bondars, Ilze Lāce, Vladislavs Vecvagars, Māris Gailiis, Nataļja Ķikāne, Intars Rukmanis, Ilmārs Zapoļskis, Renārs Beķis, Armands Hmeļņickis, Mareks Ozoliņš, Jānis Priekulis, Kaspars Sallinens, Laimonis Dreijers, Zigmunds Jēkabsons, Sandis Locāns, Ivo Paeglis un Dmitrijs Paņičevs.
5. Šī gada 13. maijā sākās NAA otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Komandējošā sastāva virsnieks”. Programmas noslēgums ir plānots 2018. gada 15. jūnijā un to absolvēs 27 klausītāji.
6. No šī gada 9. janvāra līdz 16. jūnijam notika Jūras spēku līmeņa vadības un štāba virsnieku kurss, kurā mācījās un kursu pabeidza 8 klausītāji – 2 no Latvijas, 2 no Igaunijas un 4 no Lietuvas.
7. Šā gada 16. jūnijā NAA absolvēja 17 kadeti, kas studēja studiju programmu “Komandējošā sastāva virsnieks” un ieguva otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību: Andris Zeps, Kristaps Timermanis, Oskars Smajs, Eduards Cers, Kristaps Melnis, Anastasija Muravjova, Kristaps Dancis, Viktors Višņakovs, Mārtiņš Banka, Rūdolfs Kuljickovskis, Jānis Āboliņš, Vitauts Šimkus, Monika Sarva, Aleksandrs Oļipovs, Romāns Čurakovs, Jānis Baltkājs un Miks Leitāns.

Sākot studijas 2013. gada 11. martā, šā gada 16. jūnijā NAA absolvēja šādi profesionālā bakalaura studiju programmu kadeti:

- “Sauszemes spēku militārā vadība”: Alekss Ozoliņš, Matīss Bajārs, Baiba Lapiņa, Jānis Graudužis, Uldis Andruškēvičs, Valentīns Vasiljevs, Edgars Kupruks, Ričards Stacēvičs, Margarita Leišavniece un Mārtiņš Mārtužs.
- “Jūras spēku militārā vadība”: Annija Paulauska, Dāvis Odiņš, Māris Ozols, Edgars Ozoliņš, Arvis Briediņš un Roberts Šteins.
- “Gaisa spēku militārā vadība”: Mārcis Sproģis, Anita Ļebedeva, Oskars Stabiņš, Anete Janevica, Vladimirs Golubevs, Reinis Kaulačs, Jānis Ķēniņš un Edgars Zieds.

NAA arī 2017. gadā ar maksimālu atdevi turpina virsnieku sagatavošanu, lai sagatavotu kaujas spējīgus virsniekus NBS, jo virsnieku sagatavošana ir un būs NBS stūrakmens.

Starptautiskie kursi

Starptautiskais Jūras spēku vidējā līmeņa vadības un štāba virsnieka kurss (turpmāk JS VLŠVK) šogad atzīmēja 10 gadu jubileju (2007–2017). Kopumā kursu aizvadīja ļoti labā līmenī un par to jāpateicas galvenokārt kursa vadībai, vieslektoriem, trīs Baltijas valstu Jūras spēku virsniekiem un pasniedzējiem, kā arī Baltijas Aizsardzības koledžai (BDCOL) un tās iesaistītajiem lektoriem.

Apmācības – t.sk. arī praktiskie vingrinājumi jūrā mācībās *Baltic Fortress 2017*, ko veiksmīgi organizēja Igaunijas Jūras spēki, – noritēja no 9. janvāra līdz 16. jūnijam. Paties prieks, ka visi 8 kursanti veiksmīgi pabeidza kursu, kas apliecina jaunās programmas izveides pamatojumu un iesaistīto lektoru profesionalitāti.

Sākot ar 2017. gadu, tiek veidota atmiņu grāmata un kursa grāmata, lai saglabātu kursa vēsturi, kura atspoguļo kursantu un pasniedzēju ikdienu mācību procesa laikā.

Ārpuslekciju aktivitātes

Lai paplašinātu kadetu redzes loku, NAA regulāri organizē vieslekcijas ar pieredzējušiem un profesionāliem, starptautiskā līmenī atzītiem lektoriem un ekspertiem. Pēdējā gada laikā akadēmijā viesojušies Lielbritānijas atvaļinātais ģenerālmajors Roberts Melvins, ķirurgs no Ukrainas Oleksandrs Daniljuks, brigādes ģenerālis (atv.) no ASV gaisa spēkiem Rūdolfs Pēksēns (*Rudolfs Peksen*), kas, starp citu, ir amerikānis ar latviešu saknēm, Ukrainas Augstas mobilitātes desanta pavēlniecības komandiera vietnieks ģenerālmajors *Jurii Sodol*, Ukrainas Augstas mobilitātes desanta pavēlniecības operāciju plānošanas priekšnieks pulkvedis *Oleksij Gromov* u.c.

Papildus tiešajām mācībām kadetiem tiek organizēti dažādi īpaši pasākumi. No 2017. gada 20. līdz 23. septembrim NAA pārstāvji kapteinis Ingars Gulbis, kadets Dāvids Francs (SzS MV 3. kurss) un Roberts Naglis (GS MV 4. kurss) piedalījās Starptautiskajā kadetu nedēļā Lietuvā, Viļņā, Ģenerāļa Jonas Žemaitis Lietuvas Militārajā akadēmijā. Šai pasākumā piedalījās arī kadeti no Igaunijas, Vācijas, Dānijas, Ukrainas un Gruzijas.

No 11. līdz 15. septembrim Igaunijā norisinājās Baltijas valstu un draudzīgo valstu konference, kuras mērķis bija iepazīstināt ar pašreizējo globālo drošības situāciju, kā arī saliedēties ar citu valstu pārstāvjiem. Konferencē piedalījās Igaunijas, Lietuvas, Polijas un Latvijas pārstāvji. Tikām laipni uzņemti Igaunijas Nacionālajā aizsardzības koledžā. Pirmais dienā noklausījāmies interesantu konferences atklāšanas runu. Nākamajās dienās notika taktiskās lēmumu pieņemšanas spēles un citas aktivitātes. Ļoti interesantas un noderīgas bija lekcijas par drošības situāciju Baltijas jūras reģionā un iespējamiem draudiem, kā arī lekcija par Krievijas Federācijas stratēģiskajām ambīcijām Baltijas jūras reģionā un tās bruņotajiem spēkiem. Konferences dalībniekus aizveda arī uz kādreizējām kaujas vietām, kur saliedēšanas nolūkā izspēlēja taktiskās simulācijas uzdevumu. Notika arī draudzīga futbola spēle un šaušanas sacensības. Konference beidzās ar šaušanas uzvarētāju paziņošanu un notikumu atskatu.

2017. gada NAA absolventi Jānis Baltkājs un Kristaps Dancis no 19. jūnija līdz 7. jūlijam Gruzijā apguva jaunas iemaņas kalnu treniņu kursā *Basic Mountain Training Summer Course*. Jaunie leitnanti kopā ar dalībniekiem no Armēnijas, Baltkrievijas, Gruzijas, Polijas, Ukrainas un ASV mācījās strādāt ar alpinisma ekipējumu, kāpt klintīs, laisties no tām lejā ar virves palīdzību un rīkoties nestandarta situācijās, esot pat 2300 metru augstumā. Kā atzīst Jānis Baltkājs: “Lielākais pārbaudījums bijis maršs uz laiku kalnos, kas daudziem sagādāja lielas grūtības.” Latvijas kadeti jau vairākus gadus veiksmīgi un ar interesi apgūst kalnu treniņu kursus Gruzijā, un NAA plāno šo veiksmīgo sadarbību turpināt.

Gaisa spēku (GS) studiju kursa kadeti 2017. gada 7. aprīlī piedalījās 2. GS specifikai veltītā seminārā *The importance of Air Power*. Lekcijas lasīja vieslektori no Norvēģijas Karaliskajiem GS, Šveices GS, Lielbritānijas GS un no Londonas Ekonomikas augstskolas. Seminārs pulcēja vairāk nekā 100 dalībnieku. No 5. līdz 9. jūnijam "Gaisa spēku militārās vadības" 3. kursa kadetiem trešo gadu pēc kārtas tika realizēts GS operāciju kurss Tartu, Igaunijā kopā ar Igaunijas Aizsardzības koledžas GS kadetiem. Kurss notiek NAA GS studiju kursa GS taktika un pretgaisa aizsardzība ietvaros.

Tāpat GS studiju kursa kadeti 2016. gada 23. novembrī organizēja kadetu 14 stundu piemiņas peldējumu un 2017. gada 28. un 29. septembrī piedalījās "Labo darbu" akcijā.

Pētniecība

Drošības un stratēģiskās pētniecības centra (DSPC) pētnieki aizvadītā gada laikā turpināja aktīvi veikt pētniecību ar drošību saistītos jautājumos Aizsardzības ministrijas vajadzībām. DSPC pētnieki regulāri publicē savu pētījumu rezultātus, piemēram, 2017. gada augustā Toms Rostoks un Nora Vanaga publicēja pētījumu *Krievijas atturēšana Baltijas jūras reģionā: Attīstība Latvijas aizsardzībā reģionālā kontekstā*, kā arī piedalās starptautiskās zinātniskās konferencēs ar referātiem, piemēram, ikgadējās *International Society for Military Science* konferencēs. Katru mēnesi DSPC pētnieki iepazīstina "Tēvijas Sarga" lasītājus ar kādu Latvijas un pasaules drošībai aktuālu tēmu. Oktobrī "Tēvijas Sargā" tika publicēts DSPC pētnieka Toma Rostoka raksts *Eiropas Savienības ekonomisko sankciju pret Krieviju ilgtspēja*.

Aizvadītā gada laikā paveiktā vidū īpaši jāizceļ IV DSPC ikgadējā konference *Multipolaritātes stratēģiskā ietekme uz Eiropas drošību*, kas notika NAA telpās 2016. gada 20. oktobrī. Konferencēs apmeklētājiem plašs klāsts starptautisko ekspertu trīs paneldiskusijās sniedza ieskatu par dažādām globālām aktualitātēm. Tika diskutēts par jaunajām lielvarām multipolārā pasaulē, par to, vai Krievija netiek pārvērtēta, kā arī par ASV garantijām Eiropai arvien daudzpolārākā pasaulē. DSPC organizētās ikgadējās konferences ieņem arvien lielāku popularitāti Latvijā notiekošo diskusiju vidū, kas saistītas ar drošību un pasaulē aktuāliem jautājumiem, un pulcējot arvien vairāk interesentus

II. IESKATS KADETU DZĪVĒ UN TRADĪCIJĀS

*Bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
5. kursa kadets Krīvu krīvs Jānis Švikulis*

NAA KRĪVU PADOMES DARBĪBA

Kā jau katru gadu, arī šajā mācību gadā sabiedriski aktīvā NAA kadetu daļa, kas iesaistās Krīvu padomes darbībā, ir paveikusi ne mazums dažādu darbu. Īpaši priecē tas, ka novārtā nav pamesti arī jau vairākus gadus veiktie projekti.

Jau trešo gadu pēc kārtas NAA kadeti piedalījās "Rīgas maratonā", veidojot kadetu komandu un skrienot vienotā solī. Taču šogad tika veidotas divas komandas. Viena ierastā — 10 km distancei, savukārt otra — 21 km distancei. Tāpat kā iepriekš, arī šogad lielākais gandarījums par apkārtējo cilvēku prieku un NAA atpazīstamības veicināšanu. Sagādājām arī īpašu pārsteigumu vērotājiem, finišā ieskrienot, dziedot dziesmu.

Tika rīkotas NAA Ziemassvētku un izlaiduma balles, kuru nozīmīgums jau ir kļuvis pašsaprotams ikvienam kadetam. Prieks, ka ir izdevies izveidot tradīciju, kurā ar entuziasmu iesaistās lielākā daļa kadetu un pastāvīgā personāla.

Veicinot sadarbību ar citām augstskolām, tika rīkots pasākums *Kadetu taka 16*. Šī pasākuma mērķis ir dot nelielu ieskatu civilo augstskolu studentiem militārajā ikdienā. Lielākais gandarījums ir dalībnieku prieka emocijas un viņu sniegtais augstais novērtējums.

Lai pilnveidotu kadetu zināšanas par dienestu kaujas apstākļos, tika īstenots projekts NAAx. Šī projekta mērķis ir dot iespēju pieredzējušiem virsniekiem neformālā gaisotnē dalīties ar savu pieredzi par kaujas operācijām. Kopumā notika vairākas tikšanās, un neviena no tām nepalika nenovērtēta. Paldies atsaucīgajiem virsniekiem par savu dalību!

Tā visa ir tikai redzamā daļa no ieguldītā darba un laika, kuru krīvi brīvprātīgi velta, lai uzlabotu NAA kadetu ikdienu un nākotni. Paldies komandieriem, kuri mūs atbalsta, un krīviem, kuri velta savu laiku. Mūsu atalgojums ir priecīgās sejas, apgūtās zināšanas un pieredze. Turpināsim savu darbu ar tikpat lielu atdevi, tad viss izdosies!

*Bij. bakalaura studiju programmas
"Gaisa spēku militārā vadība"
5. kursa kadets leitnants Edgars Zieds*

"GAISA SPĒKU MILITĀRĀS VADĪBAS" 5. KURSA KADETU PRAKSE 2016. GADĀ

Nacionālās aizsardzības akadēmijas "Gaisa spēku militārās vadības" 5. kursa kadetu prakse norisinājās no 2016. gada 5. septembra līdz 2016. gada 12. oktobrim un no 2016. gada 15. oktobra līdz 2016. gada 16. decembrim.

Prakse Pretgaisa aizsardzības divizionā

Prakse Pretgaisa aizsardzības divizona vienībā ļāva pilnvērtīgi izprast vienības darba uzdevumus un iespējamus darba pienākumus kā topošajiem Pretgaisa aizsardzības vada komandieriem. Prakses laikā veicām gan parasta karavīra līmeņa, gan vada komandiera uzdevumus. Ļoti vērtīgas bija mācības *Tobruq Legacy 2017*, kuras norisinājās Slovēnijā. Tajās bija iespēja darboties gan kā mācību novērotājam, ļaujot izprast kopējo pretgaisa aizsardzības uzbūvi un būtību, gan arī darboties pretgaisa aizsardzības grupu sastāvā, kas ļāva pilnvērtīgi izprast personāla darbību kaujas apstākļos. Labākā prakses daļa

nepārprotami bija mācības *Silver Arrow 2017*, kurās bija iespēja darboties kā pretgaisa aizsardzības vada komandierim, pildot plānošanas, personāla vadības un koordinēšanas pasākumus, tādējādi ļaujot pilnvērtīgi sagatavot topošo vada komandieri turpmākajam dienestam šajā vienībā. Šī prakse tika veidota tā, lai maksimāli gūtu zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas Pretgaisa aizsardzības vada komandierim.

Prakse Aviācijas eskadriļā

Prakses norises vietas pārsvarā bija Aviācijas eskadriļas (turpmāk AE) telpas un anģāri, kā arī mācību klases, kur norisinājās sapulces un mācību lekcijas, kurās piedalījāmies, kā arī tika veikti mācību lidojumi ar helikopteriem *Mi-17* un *Mi-2*, kuros tikām iesaistīti. Arī šajā praksē tika paplašināts priekšstats par AE ikdienas darbu, iegūtas jaunas prasmes un apgūtas jaunas zināšanas par gaisa kuģu apkopes organizēšanu un veikšanu, tomēr vairāk tika uzsvērtā jau patstāvīgu darbu veikšana un gaisa kuģu sistēmu ieskaīšu kārtošana. Tāpat kā iepriekšējās praksēs, tika strādāts ar visu nepieciešamo aviācijas aprīkojumu, lai pilnvērtīgi veiktu apkopes darbus, kā arī apgūtas jaunas iekārtas, kuras līdz šim netika izmantotas.

Prakse Gaisa telpas novērošanas eskadriļā

Prakses laikā no 19. septembra līdz 12. oktobrim veiksmīgi norisinājās Novērošanas operatora kurss. Pabeidzot kursu, vajadzēja atrasties novērošanas operatora pozīcijā un pasniedzēja uzraudzībā veikt visas darbības, kas saistītas ar operatora darbību. Pēc tam turpinājās Identifikācijas operatora kurss, kas veiksmīgi norisinājās laikposmā no 31. oktobra līdz 17. novembrim. Kursi viens ar otru ļoti ir saistīti. Pabeidzot abus kursus sekmīgi, teoriju vajadzēja pārvērst praksē, kas arī tika īstenots. Maiņās varēja būt gan kā novērošanas operators, gan kā identifikācijas operators. Tieši šī mainīšanās ļāva saprast gan mums, gan cilvēkiem, kuri regulāri atrodas maiņās, ka tas ļoti labi atsvaidzina, kas ir darāms noteiktajā pozīcijā. Vienībā darbojas ļoti atsaucīgs kolektīvs, kas vienmēr sniedza pilnīgas atbildes uz visiem interesējošajiem jautājumiem.

Tāpat prakses laikā norisinājās mācības *Gaisa dūre 2016*. Mācībās *Gaisa dūre* piedalījāmies kā cietušie, kas ļāva visu ainu un glābšanas procesu novērot no malas. Galvenais uzdevums bija vērot un izvērtēt katras sfēras darbību, ātrumu, kvalitāti un reaģēšanas spēju kritiskajās situācijās.

Papildus prakses darbiem un mācībām tika apskatītas kaimiņu – Lietuvas un Igaunijas – aviācijas bāzes, kas deva plašāku redzesloku par aviāciju un pieredzi, kuru varēs izmantot turpmāk dienestā.

*Bakalaura studiju programmas
"Jūras spēku militārā vadība"
4. kursa kadets Raitis Ezeriņš*

"JŪRAS SPĒKU MILITĀRĀS VADĪBAS"

BAKALaura STUDIJU PROGRAMMAS 3. KURSA KADETU PRAKSE

Jauno virsnieku sagatavošanas procesā līdztekus teorētiskajām zināšanām, ko kadeti apgūst Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) lekcijās un Latvijas Jūras akadēmijas (LJA) lekcijās, nepieciešams arī iegūt darba pieredzi. Šo pieredzi kadeti nodrošina

prakse Jūras spēku flotilē (JSF) gan patruļkuģu eskadrā (PKE), gan mīnu kuģu eskadrā (MKE) pildot matroža un motorista pienākumus. Lai kadets šos pienākumus spētu ātrāk apgūt, vispirms jānokārto Kuģa klāja matroža kurss, kas jānokārto visiem topošajiem matrožiem pirms dienesta sākuma uz kuģa.

Kuģa klāja matroža kurss, kas norisinājās Liepājā, ilga nepilnus divus mēnešus. Šo divu mēnešu laikā kadeti apguva mācību vielu, kas saistīta ar kuģa sistēmām, tehniskiem datiem, kuģa apkalpi, inventāru, drošību, kuģa kaujas spējām, MKE specialitātēm, jūrniecības termiņiem. Apmācība sastāvēja no teorētiskajām nodarbībām, kam sekoja praktiskās nodarbības, kur kadeti lika lietā tikko apgūtās zināšanas, piemēram, mezglu siešana, pirmā medicīniskā palīdzība un ļoti interesantās dzīvotspējas nodarbības. Dzīvotspējas nodarbībās kadeti cīnījās ar sūci uz kuģa, izmantojot sūču simulatoru, apkaroja liesmas konteineru labirintā, ko izmanto arī ugunsdzēsēju apmācībām. Katrs apmācību bloks beidzās ar ieskaitēm par apgūtajām mācību vielām un kursa beigās kadetiņiem izsniedza sertifikātu par Kuģa klāja matroža kursa veiksmīgu pabeigšanu.

Pēc Kuģa klāja matroža kursa apguves kadetus nosūtīja uz viņu prakses vietām uz nākamajiem diviem ar pusi mēnešiem. Piecus kadetus nosūtīja uz patruļkuģu eskadru, piecus – uz mīnu kuģu eskadru. Raksta autors bija viens no pieciem kadetiņiem, kuru nosūtīja uz mīnu kuģu eskadru, precīzāk, uz M-04 *Imanta*, kas tobrīd atradās NATO mīnu meklētāju grupā. Prakses laiks bija intensīvs, jo bija jāapgūst kuģa uzbūve, sistēmas, drošība uz kuģa, šīs tēmas bija ietvertas kuģa ieskaitēs. Kuģa ieskaite bija jākārt katram karavīram, ierodoties uz kuģa, un ik pēc diviem gadiem atkarībā no kuģa specialitātes izšķiras ieskaitešu skaits (20–60) – katrai ieskaitei dota viena diena. Kadetiņiem bija jāpilda arī prakses vadītāju (gan JSF, gan NAA) dotie uzdevumi, gan citi darbi pēc kuģu dienas sadales un specialitātes, tādējādi ikdienu kadetam bija ļoti saspringta. Visi kadeti prakses laikā guva iespēju doties jūrā, pārbaudīt sevi uz jūras slimību, pelnīt jūras stundas un gūt jūras pieredzi, jo dienas sadale jūrā krasi atšķiras no dienas sadales krastā. Katru dienu kadeti veica ierakstus prakses dienasgrāmatā, fiksējot katru veikto darbu uz kuģa, bet prakses vadītājs sniedza veiktā darba novērtējumu.

Autors uzskata, ka prakse JSF kadetiņiem bija ļoti veiksmīga, jo bija iespēja pārbaudīt savas zināšanas praksē un tai pašā laikā apgūt jaunas. Šīs zināšanas ļaus kadetiņiem efektīvāk uztvert mācību vielu LJA un tādējādi ļaus iesaistīties diskusijās ar pasniedzējiem. Prakse arī ļāva kadetiņiem pārliciecināties par to, kādu karjeru ir izvēlējušies, pārdomāt to, vai dienests JSF ir viņiem piemērots – neviens kadets pēc prakses vairs par to nešaubās un gaida nākamā praksi jau 5. kursa sākumā.

*JS un GS nodaļas
JS un GS studiju kursa priekšnieks
kapteinis Ingus Siliņš*

KADETU 14 STUNDU PIEMIŅAS PELDĒJUMS

2016. gada 23. novembrī pirmo reizi NBS peldbaseinā tika organizēts kadetu 14 stundu piemiņas peldējums. NAA ar peldējumu vēlējas pieminēt 1919. gada Brīvības cīņās kritušos četrpadsmit Kara skolas kadetus, kuri savas dzīvības zaudēja, cīnoties pie Vareļiem un Daugavas tiltiem. Katra peldējuma stunda tika veltīta vienam no kritušajiem kadetiņiem. Peldējums tika organizēts kā stafetes peldējums, kurā katru stundu pēc iepriekš sastādīta grafika bez pārtraukuma peldēja NAA kadeti. Peldējumu ar svinīgu uzrunu atklāja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis un NBS komandieris ģenerālleitnants

Raimonds Graube, kuri pēc tam pacilātā gaisotnē arī pieveica peldējuma pirmos nopeldētos metrus. Kopumā peldējumā piedalījās 76 NAA kadeti, kā arī to atbalstīja peldot NAA rektors pulkvežleitnants Georgs Kerlins, NAA prorektors pulkvežleitnants Valts Āboliņš un četri Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas studenti. Kopā peldējuma laikā kadeti nopeldēja 40100 metrus.

Peldējuma laikā tika organizēta ziedošanu vākšana Brāļu kapos apbedīto karavīru kapu plāksnīšu nomaiņai. Kopumā ziedojumos tika savākti gandrīz 250 eiro.

MELNĀS KAFIJAS VAKARS

Kā jau katru gadu, arī 2016. gada 30. novembrī norisinājās ikgadējā Nacionālās aizsardzības akadēmijas tradīcija — *Melnās kafijas vakars*. Šī tradīcija aizgūta no kādreizējās Kara skolas un tajā piemin kaujās kritušos kadetus.

Melnās kafijas vakars sākās ar to, ka "Gaisa spēku militārās vadības" 2. kursa kadeti ar lāpām devās uz Brāļu kapiem pēc mūžīgās uguns. Vēlāk ar lāpām tika aizdegta kritušo karavīru piemiņas sveces. Pēc atgriešanās notika vakara junda, uz kuru ieradās arī Valsts prezidents Raimonds Vējonis, aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis un NBS komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. Vakara jundā nosauca kritušo kadetu vārdus, pēc kuriem tagadējie kadeti atsaucās ar "kritis par Latviju" un aizdedza piemiņas sveci pie kritušā kadeta fotogrāfijas. Pēc tam leitnantam Rūdolfam Bērziņam pasniedza ģenerāļa Hartmaņa Goda zobenu, kuru katru gadu piešķir Nacionālās aizsardzības akadēmijas labākajam kadetam par attieksmi, sasniegumiem mācībās, sportā un sabiedriskajā dzīvē. Pēc jundas un zobena pasniegšanas visi devās uz NAA Tradīciju zāli baudīt mielastu, kādu 1919. gadā pēc kaujām ēda atgriezušies kadeti. Tas sastāvēja no rupjmaizes, ievārījuma un miežu kafijas. Tālākajā vakara gaitā Valsts prezidents, aizsardzības ministrs, NBS komandieris un citi teica patriotiskas un motivējošas uzrunas, dziedāja Nacionālās aizsardzības akadēmijas himnu un citas dziesmas. Arī vīru kopa "Vilki" sniedza muzikālu priekšnesumu. Viss vakars tika pavadīts patriotiskā gaisotnē un lika apzināties un novērtēt tā laika kadetu upurēšanos un varonību.

Melnās kafijas vakars ir ļoti spēcīga tradīcija, kas noteikti jāturpina, jo nedrīkst aizmirst savu priekšteču varonību un drosmi.

Vakara junda

Melnās kafijas vakars

*Bij. bakalaura studiju programmas
"Jūras spēku militārā vadība"
5. kursa kadets leitnants Edgars Ozoliņš*

TAKTIKAS KURSS

2016. gada septembrī "Jūras spēku militārās vadības" 5. kursam sākās Taktikas kurss, kas ietvēra praksi uz mīnu kuģu eskadras kuģiem un dažādus citus kursus. Šie kursi pilnveido kadetu zināšanas un prasmes. Taktikas kurss sākās ar praktisko laivu vadīšanu un turpinājās ar praktisko kuģu vadīšanu, sekoja NATO publikāciju kurss un prakse un noslēgumā – Taktiskās manevrēšanas kurss, kurā piedalījās tikai Kuģu vadītāju apakšprogrammas kadeti.

Laivu vadītāja glābēja kurss norisinājās Liepājas Mācību centrā, kur sākumā apguvām teorētiskās zināšanas par laivām, kuģošanas noteikumiem Latvijas iekšējos ūdeņos un citas noderīgas lietas. Tā kā bija labvēlīgi laikapstākļi, bija iespēja doties jūrā, kur glābšanas stacijas glābēji mācīja, kā sniegt palīdzību uz ūdens nelaimē nonākušam cilvēkam. Vēlāk šī apmācība turpinājās baseinā. Kad teorētiskās zināšanas bija apgūtas, sākās praktiskā laivu vadīšana. Sākumā mācījāmies laivas vadīšanas pamatprincipus un, kad kadets jutās drošs un instruktors to apstiprināja, tad varēja palielināt ātrumu un izmēģināt, uz ko laiva ir spējīga. Pirmajās reizēs bija jūtama neliela adrenalīna deva.

Turpmākajās dienās tika organizēta nakts orientēšanās ar laivām. Priekšostas teritorijā bija izvietoti vairāki peldoši kontrolpunkti, kas bija jāapmeklē, izmantojot GPS. Mūs mācīja arī, kā nolaist laivu ūdenī, kā iziet jūras krastā un lielāko vēribu pievērsa tam, kā iecelt laivā cilvēku, kas atrodas ūdenī, un kā šim cilvēkam sniegt pirmo palīdzību. Šie kursi bija ļoti aizraujoši – nevienā brīdī nebija garlaicīgi, jo visu laiku varēja izmēģināt ko jaunu.

Nākamā nedēļa pagāja, praktiski vadot kuģus. Nedēļas laikā apmeklējām trīs ostas – Liepājas, Ventspils un Rīgas. Katrā ostā trenējāmies vadīt Krasta apsardzes kuģus – *Kristapa* klasi. Sākotnēji Liepājā tā bija pietauvošanās un attauvošanās, vēlāk jau gājām jūrā. Šo kursu laikā jūrā bija diezgan nelabvēlīgi laikapstākļi, viļņu augstums līdz pat trīs metriem, kas šiem mazajiem kuģiem ir diezgan daudz. Tomēr tādējādi varēja mācīties šo kuģi vadīt šādos laikapstākļos.

Nākamo dienu aizvadījām Ventspilī jau uz KA-14 *Astra*. Mūsu kursam tā bija pirmā iepazīšanās un pieredze ar šo kuģi. Ja iepriekš tika vadīts mazais "Kristapiņš", kuram ir divas dzenskrūves un stūrēšanu ir iespējams veikt, tikai izmantojot dzinējus, tad *Astra* ir nedaudz lielāks kuģis un jau ar sarežģītāku vadāmību. To apgrūtina ūdensmetēji – tas nozīmē, ka kuģim ir nevis dzenskrūve un atsevišķas stūres, bet gan sūknis, kas dzen ūdeni uz priekšu un līdz ar to arī kuģi. Kuģis tiek stūrēts, pagriežot strūklu vajadzīgajā virzienā. Kuģa komandieris sākumā mācīja un stāstīja, kā pietauvot un attauvot kuģi, un tas ir diezgan sarežģīti. Izgājām arī jūrā. Šajā reizē laikapstākļi bija stipri līdzīgi Liepājā pieredzētajiem, kas braucienu padarīja diezgan neomulīgu. Nākamo dienu aizvadījām Rīgā, kur ar *Kristapa* klases kuģi iepazīnām Rīgas ostu, veicām pietauvošanās un attauvošanās manevrus.

Nākamo nedēļu pavadījām Rīgā, kur apguvām teorētiskās zināšanas par NATO publikācijām. Galvenokārt to, kādu informāciju var atrast un kā to izmantot.

Pēc šiem kursiem sākās prakse uz mīnu kuģu eskadras kuģiem. Manā gadījumā tas bija A-53 *Virsaitis*. Jau prakses pirmajā dienā pāris stundas pēc ierašanās uz kuģa devāmies jūrā uz mācībām *Baltic bikini*. Mācībās pārbaudīja dažādus ikdienas uzdevumus. Mans galvenais uzdevums bija veikt stūrmaņa pienākumus. Tas iekļauj pozīcijas kontroli

uz kartes, jaunu kursu un maršrutu ieteikšanu un maršruta plānošanu. Jūrā pavadījām piecas dienas, pēc tam sekoja ikdienas darbi uz kuģa ostā. Pēc pāris nedēļām sākās mācības *Flotex 2016*. Tās sākās ar krasta fāzi, kad pamazām tika paaugstināts gatavības līmenis uz kuģa, tika veicināta sadarbība ar VUGD. Ugunsdzēsēji piedalījās mācībās, kad tika imitēta kuģa degšana ostā, degvielas noplūde kanālā un cilvēka meklēšana un glābšana uz ūdens. Gatavības līmenis tika paaugstināts līdz brīdim, kad kuģim jāiet jūrā, jo ostā atrasties kļūst bīstami. Atrodoties pie piestātnes mācību ietvaros, kuģim tika nodrošināta bruņota apsardze — kuģa personāls. Atrodoties jūrā, veicām dažādus mācību uzdevumus, gadījās arī reāli uzdevumi. Mācību laikā kuģis piestāja Rīgas ostā Valsts svētkos, kad kuģu vadītāju kadetiem prakse beidzās; kuģu mehāniķiem prakse uz kuģiem turpinājās līdz pat decembra vidum.

Kuģu vadītāju kadeti turpmāko mēnesi pavadīja Liepājas Mācību centrā, kur apguva Taktiskās manevrēšanas I un II līmeni. Šo kursu laikā iemācījāmies, kā veidot komandas un kā šīs komandas tiks izpildītas, esot jūrā. Tā kā parasti iesaista vairākus kuģus, lai manevrēšana būtu efektīva, jābūt precīziem aprēķiniem un komandu plānošanai, jo kuģi kustībā, izpildot dažādus manevrus, var nokļūt bīstamās situācijās. Lai tas nenotiktu, ir nepieciešami šie kursi, kuros iegūt atbilstošas zināšanas un prasmes. Ar šiem kursiem arī beidzās Taktikas kurss. Taktikas kurss kopumā bija ļoti lietderīgs, jo ar to visu nāksies saskarties turpmākā dienesta laikā.

Praktiskās kuģa vadīšanas noslēgums Rīgas ostā uz KA-06 GAISMA

*Bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
5. kursa kadets Krīvu krīvs Jānis Švikulis*

"BALTĀ NAKTS"

Iestāšanās Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā atšķiras no iestāšanās lielākajā daļā augstskolu. Šeit nepietiek ar labu vidusskolas atestātu, vēlmi studēt un pat ne ar lielisku fizisko sagatavotību. Vispirms nepieciešams pabeigt Kareivja pamatapmācības kursu Kājnieku skolā Alūksnē, tad Jaunākā instruktora kursu Instruktoru skolā Cēsīs. Un tad, kad jau esi ticis atpakaļ LNAA telpās un domā, ka esi kadets, seko vēl pēdējais pārbaudījums...

Lai tiktu iecelti kadetu kārtā, kadetu kandidātiem ir jāiztur vecāko kursu organizētā *Baltā nakts*. Nu jau par tradīciju ieviestais pārbaudījums ir aizgūts no Latvijas Kara skolas. Pasākuma organizēšanu veic visi vecākie kursi sadarbībā ar Krīvu padomi.

Nakts no ceturtdienas uz piektdienu kadetu kandidātiem nebija tik mierīga kā parasti. Īsu brīdi pēc pusnakts kadetu kandidātu stāvu pāršalca klaigas un trokšņi. Kandidāti tika modināti. Viņiem deva neilgu laiku, lai uzvilktu pamata ekipējumu un nostātos ierindā pie dienesta viesnīcas ieejas. Tālāk tika veikta sadale mazākās grupās un nakts turpinājās ar uzdevumu veikšanu.

Katrā stāvā stāva atbildīgais kurss bija izveidojis speciālu uzdevumu, kas saistīts ar iespējamo dienesta specifiku — ar medicīnu, aizsardzību no masveida iznīcināšanas ieročiem, sakariem, gaisa spēku lidaparātiem bija arī uzdevumi, kuru mērķis bija radīt kandidātiem fiziski un morāli smagākus apstākļus. Katrs nekorekti izpildīts uzdevums vai neiekļaušanās noteiktajos kritērijos tika apbalvots ar "soda apli" — skrējieni līdz sestajam stāvam un atpakaļ līdz pirmajam. Šīs nakts laikā kadetu kandidātiem bija iespēja vēl pēdējo reizi apdomāt, vai viņi tiešām ir gatavi kadetu dzīvei.

Kā ierasts, pēc uzdevumu pabeigšanas bija kārtā krīvu rūgtajam dzērienam. Kā vēsta leģendas, krīvu rūgtais dzēriens ir gatavots no kadetu asarām un asinīm. Dzērienu dzer no liela katla, izmantojot karavīram pieejamos traukus, kamēr katlā nav palicis vairs ne piliena.

Krīvu krīva vietnieks ieceļ kadetu kandidātus kadetu kārtā

Krīvu rūgtā dzēriena dzeršana

Tālāk tika veikts ceļš uz pirmās Kara skolas atrašanās vietu, kur kadetu kandidātiem vēl pēdējo reizi bija dota iespēja izstāties un izvēlēties vieglāku ceļu dzīvē. Nevienš šādu iespēju neizmantoja. Tika dots kadeta solījums, un Krīvu krīva vietnieks iecēla visus kandidātus kadetu kārtā.

Nākamās dienas rītā, svinīgās izvades laikā, Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektors jauniešiem paspieda roku un pasniedza akadēmijas emblēmas piedurknes uzšuvī. Šī uzšuve tad arī turpmākos gadus simbolizēs noiето un ejamo kadeta ceļu un *Baltās nakts* aktivitātes.

*Bij. studiju programmas
"Komandējošā sastāva virsnieks"
kadets leitnants Mārtiņš Banka*

PĀRSKATS PAR TAKTIKAS KURSU 2016

Laika posmā no 2016. gada septembra līdz decembra vidum "Komandējošā sastāva virsnieks" un "Sauszemes spēku militārās vadības" 5. kurss aizvadīja vienu no pēdējiem intensīvajiem posmiem savā studiju periodā Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Taktikas kurss bija vērst uz to, lai kadeti savas jau līdz šim apgūtās zināšanas, kas galvenokārt bija saistītas ar individuālajām iemaņām un nodaļas līmeņa operācijām, pārnestu jaunā līmenī un spētu izpildīt dažādus taktiskos uzdevumus, darbojoties vada sastāvā.

Kurss bija sistemātiski sadalīts pa blokiem, kuros kadeti apguva turpmākajā dienestā nepieciešamās prasmes un zināšanas. Pirmkārt, kadeti atsvaidzināja un uzlaboja savas prasmes, darbojoties ar tām ieroču sistēmām, kuras ikdienā atrodas kājnieku vada rīcībā. Turpinājumā tika apgūta vada līmeņa pavēles izveide un došana. Šajā posmā kadeti līdz sīkākajai detaļai apguva pavēles struktūru un tajā iekļaujamo informāciju, kā arī izkopa spēju filtrēt un apstrādāt informāciju, kas nāk no augstāka līmeņa pavēlēm un izlūku informācijas, un pārvērst to kodolīgā pavēlē, kuras rezultātā katra kadeta tai brīdī iedomātais vads spētu izpildīt tam uzticēto uzdevumu un sekmēt augstāka līmeņa vienības uzdevuma izpildi.

Pēc sekmīgas vada pavēļu procedūru apguves pienāca laiks no maketiem un siltām telpām pāriet uz daudz reālistiskāku situāciju poligonā, kur kadeti saņēma pavēles, balstītas uz reālu apvidu un pretinieku. Rotācijas kārtībā ikvienam kadetam bija iespēja vairākkārt būt par vada komandieri, vada seržantu, nodaļas un grupas komandieri. Tāpat atbilstoši uzdevumiem tika piekomandētas atbalsta vienības, piemēram, inženieri, autotransporta atbalsts, artilērijas novērotāji vai prettanku speciālisti. Līdz ar to topošie virsnieki varēja pilnvērtīgi izkopt savas prasmes spēt koordinēt dažādu vienību sadarbību vienotu mērķu sasniegšanai. Vairākkārt darbojāties kopīgi ar zemessargiem, kuri apguva viņiem paredzētu programmu. Kopā ar Studentu bataljona zemessargiem arī kā viena kopīga vienība piedalījāties starptautiskajās mācībās *Silver Arrow*, kur varējām izjust, kā ir darboties liela mēroga operācijās.

Atgriežoties pie Taktikas kursa apraksta, jāuzsver, ka poligonā kadeti secīgi apguva tēmas, kas saistītas ar aizsardzības pozīcijām, aizkavēšanu, uzbrukumu, kauju apdzīvotā vietā, motorizētā vada operācijām, kā arī dažādu uzdevumu veikšanu starptautisko operāciju vidē. Lai apmācības padarītu reālistiskākas, kā arī palīdzētu norādīt uz iespējamām kļūdām uzdevuma izpildes laikā, tika izmantotas *MILES* sistēmas, kas ļāva apzināties, cik efektīva ir tava un tavas vienības kopējā uguns, kā arī vai tavas individuālās iemaņas un izvēlētais aizsegs spēš tevi paglābt no pretinieka raidītājām lodēm.

Viens no spilgtākajiem iespaidiem šajā kursā man saistās ar apmācības posmu par kauju apdzīvotā vietā, kur bija iespēja trenēties kopā ar amerikāņu karavīriem un gūt pieredzi arī no viņu lietotās taktikas, kas saistīta ar šķēršļu pārvarēšanu un iekļūšanu ēkās. Man kopā ar pāris citiem kadetiem tika dota iespēja kopā ar ASV karavīriem uzbrukt pašu veidotajām aizsardzības pozīcijām Skrundas militārajā pilsētiņā. Objektu aizsargāja pārējie “Komandējošā sastāva virsnieks” un “Sauszemes spēku militārās vadības” 5. kursa kadeti, bet mūsu rīcībā tika doti “Sauszemes spēku militārās vadības” 3. kursa kadeti, no kuriem viena vakara laikā bija jāizveido vienība, kas būtu spējīga izpildīt mums uzdoto uzdevumu. Šī epizode bija ļoti vērtīga, jo ieguvām pieredzi strādāt daudz nacionālā vidē proti – koordinēt kopēju uzdevumu ar amerikāņu vienību, veikt līdz šim nezināma personāla apmācību un panākt vajadzīgo rezultātu.

Jau minēto uzdevumu izpildi daudz nacionālajā vidē varēja turpināt pilnveidot starptautisko operāciju posmā, kad mācījāmies un uzdevumus pildījām kopā ar kadetiem no Lietuvas un Norvēģijas. Plānošana un visa saziņa notika tikai angļu valodā – arī tā bija lieliska pieredze.

Taktikas kursa laikā papildus praktiskajām prasmēm apguvām arī daudz teorētisko zināšanu, kuras tika pārbaudītas gala eksāmenā. Arī beidzoties kursam, mums bija eksāmens pavēju procedūrā, kur atkal veidojām pilnu vada līmeņa pavēli un to pie maketa prezentējām.

Kopumā šis Taktikas kurss ir ārkārtīgi vērtīgs posms jaunā virsnieka tapšanas ceļā un dod lielisku rādījumu gan prasmēs, gan zināšanās. Neapšaubāmi bija arī grūti brīži, kas saistīti ar nogurumu un traumām, kuras piemeklēja vairākus no mums, bet tas viss mūsos tikai vēl vairāk modināja vēlmi mācīties un cīnīties. Taktikas kurss lika vēlreiz apzināties, ka virsnieka zināšanu un prasmju apguvei nav kādas noteiktas robežas; šis ir tikai un vienīgi labs pamats. Kārtīgam virsniekam, lai tas spētu pildīt savu uzdevumu – aizsargāt Latvijas valsti –, ir visa mūža garumā jāturpina pilnveidot savas prasmes un iemaņas un ar apgūto jādalās ar sev padotajiem karavīriem.

*Bakalaura studiju programmas
“Jūras spēku militārā vadība”
2. kursa kadets Ints Pātaga*

NAA 1. KURSS LIEPĀJĀ

Šā gada 4. maijā Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas pirmā kursa kadeti piedalījās militārajā parādē, kas bija veltīta Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanai 1990. gada 4. maijā. Pasākums notika Liepājas promenādē, un tajā piedalījās Latvijas un ārvalstu bruņoto spēku, Latvijas robežsardzes, Valsts policijas, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un Zemessardzes vienības un tehnika.

Uz Liepāju devāmies jau dienu iepriekš, lai piedalītos militārās parādes ģenerālmēģinājumā. Jau ģenerālmēģinājuma laikā varēja redzēt Liepājas iedzīvotāju interesi par notiekošo.

Svētku diena sākās ar dievkalpojumu Liepājas Svētās Trīsvienības katedrālē, kur svinīgi tika ienesti parādes vienību karogi, kam sekoja Latvijas augstākās amatpersonas, to skaitā Latvijas Republikas Valsts prezidents Raimonds Vējonis un aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis. Dievkalpojumā skanēja lūgšanas un tika teikts sprediķis, kas bija veltīts pateicībai par to, ka dzīvojam brīvā valstī, kurā varam brīvi mācīties, strādāt, runāt, ceļot un pieņemt savus lēmumus, tikām aicināti neaizmirst to, ka tas nav pašsaprotami.

Klausoties gaīrdznieku uzrunas, katrs varējām apdomāt un novērtēt to, kas mums ir dots un ka mūsu senči nav krituši velti.

Pēc dievkalpojuma parādes vienības devās uz promenādi, kur veica pēdējos (parādes) sagatavošanās darbus. Jau krietnu laiku pirms parādes sākuma varēja novērot vietējo iedzīvotāju rosību. Skatītāju pulkā bija gan gados vecāki cilvēki, gan jauniešu pulciņi, gan arī ģimenes ar bērniem. Bija redzami jaunsargi, kas parādes vērotājiem dalīja mazus Latvijas karodziņus. Ļaužu rindas krāsojās mūsu Latvijas karoga krāsās – tas radīja vienotības un patriotisma sajūtas ikvienā klātesošajā. Arī pie daudzdzīvokļu ēku logiem plīvoja valsts karogi, pie atvērtiem logiem un uz balkoniem bija cilvēki. Kad pienāca brīdis Latvijas himnai, tās skaidri atskanēja gan no parādes vienībām, gan no skatītājiem.

Militāro parādi komandēja Jūras spēku flotiles komandieris, flotiles admirālis Ingus Vizulis. Ar flotiles admirāļa I. Vizuļa doto komandu parādes vienības un tehnika sāka parādes maršu, virzoties pa Jūras ielu – vienu no Liepājas vecākajām un skaistākajām ielām. Ejot parādes maršu, gan mūsu, gan citas parādes vienības skandēja pazīstamas latviešu dziesmas, un mums dziesmā bieži pievienojās arī parādes vērotāji.

Kopumā parādē piedalījās vairāk nekā 500 karavīru, ieskaitot ASV, Kanādas un Vācijas karavīrus. Šie Brīvības svētki ir tradīcija, kas norisinās jau kopš 2012. gada un tiks kopta arī turpmāk. 2018. gadā Brīvības svētki notiks Madonā, kur mēs – šī gada akadēmijas pirmkursnieki – nodosim stafeti nākamajam pirmajam kadetu kursam.

NAA kadeti soļo parādē

NAA 25 gadu jubileja

NĀVES SALA

Latviešu vēstures lappuses ar neapskaužamu regularitāti mums atgādina par daudz un dažādiem rūgtiem notikumiem. Tādu tiešām ir daudz... Pat ja ieskatāties tikai iepriekšējā gadu simtenī – divi ar iznīcību un riebīgu nāves smaku piesātināti pasaules kari, okupācijas, pazemojumi, neskaitāmas deportācijas un cilvēku likteņu iznīcināšana. Vai tiešām mūsu tauta to bija pelnījusi, vai mūsu karavīriem visu šo notikumu ritenī bija jāzaudē tik daudz dzīvību? Protams, ka nē!! Nē!!! Nevienam, pilnīgi nevienam nebija tādu tiesību, nebija tiesību sēt iznīcību pār mūsu zemi, pār mūsu tautu un dzimteni, taču vēsturi mainīt mēs nespējam, pat ja to ļoti, ļoti vēlētos. Mūsu spēkos ir tikai neaizmirst šos notikumus, godināt tos cilvēkus, tos karavīrus, kas ar patiesu un dziļu ticību visos laikos ir cīnījušies, lai mēs šodien varētu runāt savā valodā, godināt savas tradīcijas, ar lepnumu pie apģērba piespraust sarkanbaltsarkanās lentītes, ar patiesu prieku un godu uzvilkt savas, brīvās Latvijas armijas, formas tērpu.

Tādu notikumu, kuri ir jāpiemin, kuri ir jāatceras un jānodod no paaudzes paaudzē, ir ļoti daudz. Tik daudz cīņu, ko ir vērts atzīmēt, atcerēties un mācīties, tik daudz kauju... Arī tālajā 1915. gadā bija tādas. Viena no nozīmīgākajām vietām, kur arī šodien ir iespēja pieminēt latviešu strēlniekus, ir Nāves sala. Tas bija nozīmīgs notikums Pirmā pasaules kara kontekstā. Pirmā pasaules kara sākumā, Krievijas impērijas karaspēkam 1915. gada rudenī atkāpjoties no Kurzemes un Zemgales, dažas karaspēka daļas bija palikušas

Kadeti peld uz Nāves salu, izmantojot mugursomas

Daugavas krastā¹ un ierakušās pussalas attekā. Šos ierakumus pakāpeniski paplašināja un izveidoja par stipru, diviem bataljoniem piemērotu, placdarmu. Tas tika nosaukts par Iķšķiles priekštilta nocietinājumu. Abus Daugavas krastus savienoja ar pagaidu tiltu.

1916. gada 14. aprīlī 3. Kurzemes un 2. Rīgas latviešu strēlnieku bataljonu norīkoja palīgā krievu vienībām aizstāvēt šo nelielo placdarmu. Viņi tur palika līdz pat 1916. gada beigām. Nocietinājumus intensīvi apšaudīja dienu un nakti. Aizstāvju vienības mainījās ik pēc trim nedēļām. Pārmaiņus abi bataljoni cīnījās pret vāciešiem pašā bīstamākajā pussalas vietā – rietumu daļā, kur ienaidnieki apmētāja viens otru ar rokas granātām. Šeit 1916. gada 25. septembrī notika vācu armijas gāzu uzbrukums². Aizsargājot šo placdarmu, abi latviešu bataljoni zaudēja 167 karavīrus, tāpēc strēlnieki šo vietu nosauca par Nāves salu.

Nacionālā aizsardzības akadēmija un tās kadeti katru gadu dodas uz šo salu Daugavā, lai izdzīvotu tos notikumus un pieminētu tos karavīrus, kas tur, tālajā 1915. un 1916. gadā, krita. Arī šogad Sauszemes, Jūras un Gaisa spēku 2. kursa kadeti devās uz mūsu likteņupes kreiso krastu, lai pašu spēkiem tiktu uz Nāves salu. Jāpiemin, ka pa ceļam uz Nāves salu, kadeti piestāja arī Tīnūžu muižas muzejā. Nonākot Daugmalē, kadetus ar laivām ievada Daugavā un ar iepriekš sagatavotiem improvizētiem plošiem, kuros bija saliktas ekipējuma daļas un somas, kadeti peldēja uz šo salu. Neskatoties uz vēso Daugavas ūdeni, kadeti drosmīgi izpildīja uzdevumu un nonāca uz salas, pēc tam kadeziem vēl nācās pārbrist kanālu, kas sadala salu.

Dienas turpinājumā kadeti izstaigāja Nāves salu, piemiņas vietas, kritušo karavīru atdusas vietas, vecās ierakuma vietas un apskatīja, kā tiek rekonstruēts bunkurs. Kadeti šo uzdevumu izdzīvoja ne tikai kā fizisku, bet arī emocionālu pārbaudījumu, ar dziļu cieņu pieminot mūsu kritušos karavīrus. Pasākuma beigās svinīgā gaisotnē kadeti nodziedāja Nacionālās aizsardzības akadēmijas himnu un, pārdomājot visu, devās prom.

*Mācību plānošanas un atbalsta daļas
2. klases speciāliste
dižkareive Evija Bokša*

ATVĒRTO DURVJU DIENA NACIONĀLAJĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJĀ

Šī gada 28. aprīlī Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija rīkoja tradicionālo Atvērto durvju dienu, kurā ikviens interesents varēja iegūt informāciju par studiju iespējām valstī vienīgajā augstākās militārās izglītības mācību iestādē un iepazīt Latvijas armijas virsnieka profesiju. Virsnieki un kadeti informēja par izglītības iespējām aizsardzības akadēmijā, studiju programmām un kadetu dzīvi.

Pasākumu apmeklēja 250 jaunieši, 101 jaunietis piedalījās aptaujā, izrādot interesi par militāro karjeru nākotnē. Visi pasākuma apmeklētāji aktīvi piedalījās Atvērto durvju dienas pasākumos. Jaunieši atzina, ka Atvērto durvju diena ir ļoti interesanta, – gan ievadlekcijas par akadēmiju, gan paraugdemonstrējumi, gan iespēja pārbaudīt savus spēkus militarizētajā stafetē, kurā piedalījās 8 komandas. Kā ierasts, ļoti pieprasīta bija karavīra putra lauka virtuvē, kurā šoreiz pavāri no Štāba bataljona piedāvāja plovu. Pirmo reizi pasākumā bija apskatāmi ASV helikopteri *UH-60 BlackHawk* jeb *Melnais vanags* un *CH-47 Chinook*, kas atrodas Latvijā operācijas *Atlantic Resolve* ietvaros.

¹ https://lv.wikipedia.org/wiki/N%C4%81ves_salakreisajā

² Turpat.

Izstāde "Skola 2017"

REKTORA KAUSS

Šī gada 2. jūnijā Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā norisinājās tradicionālā Rektora kausa izcīņa. Šogad kausa izcīņa notika šādās disciplīnās: kross, armreslings, strībols, pneimatiskā šaušana, virves vilkšana un spēka izturības daudzciņa. Kā jaunums Rektora kausa izcīņā šogad tika ieviests pludmales handbols. Kopumā par Rektora kausa iegūšanu šogad cīnījās desmit komandas, to skaitā komanda no Mācību vadības pavēlniecības.

Kā jau ierasts, Rektora kauss iesākās ar kopīgu dalībnieku pulcēšanos pie šķēršļu joslas un NAA rektora pulkveža Georga Kerlina uzrunu. Pēc rektora uzrunas un laba vēlējumiem, dalībniekus iepazīstināja ar sacensību norises gaitu un katra sporta veida atbildīgajiem tiesniešiem. Pēc neilgas sagatavošanās dalībnieki sāka cīņas par medaļām un Rektora kausu komandu vērtējumā.

Armreslinga disciplīna noritēja bez īpašiem pārsteigumiem. Armreslings Rektora kausā ienācis kopš 2016. gada. Līdz ar to jau pirms startiem bija izkristalizējušies favorīti. Tā sieviešu grupā pirmais trijnieks bija šāds: 1. vieta – L. Mikovai, 2. vieta – S. Geruļskai, 3. vieta – Z. Bečai. Vīriešus iedalīja trīs svara kategorijās – līdz 75 kg, līdz 85 kg un virs 85 kg. Godalgas svara kategorijā – līdz 75 kg ieguva: R. Kaulačs (1. vieta), K. Soboļevs (2. vieta) un G. Krutovs (3. vieta). Kategorijā līdz 85 kg uz goda pjedestāla kāpa: R. Bankovs (1. vieta), K. Dzirkalis (2. vieta), L. Avotiņš (3. vieta). Smagākajā svara kategorijā līdz 85 kg otro gadu pēc kārtas 1. vietu ieguva J. Balčūns, otro un trešo vietu – A. Maļukovs un K. Klints.

Spēka izturības daudzciņā sieviešu konkurencē šogad pirmo trijnieku dalīja sportistes: A. Kimmele (1. vieta), B. Lutere (2. vieta) un L. Davidauska (3. vieta).

Virves vilkšanā godalgoto trijnieku savā starpā sadalīja komandas: "Peldbaseini" – 1. vieta, "Gatavs KIK" – 2. vieta un "Gaisa spēki – 1" – 3. vieta.

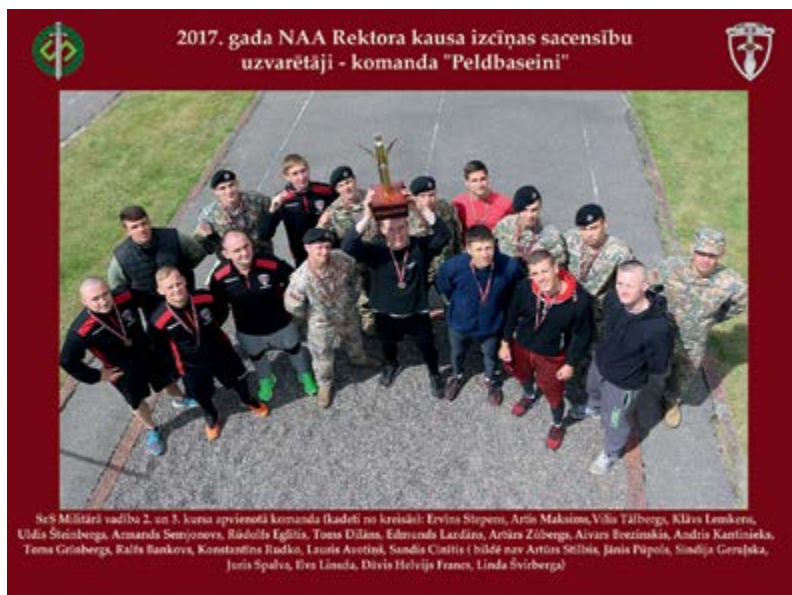
Strībola sacensības aizritēja sīvā gaisotnē, kur spraigās cīņās pie uzvaras kopvērtējumā tika komanda "Vinnijs Pūks", iegūstot 1. vietu un aiz sevis 2. vietā atstājot komandu "Gaisa spēki – 1" un 3. vietā komandu "Peldbaseini".

Rektora kausa izcīņas sacensības

Kā jaunums šī gada Rektora kausa izcīņā bija ienācis pludmales handbols, kas piesaistīja arī skatītāju uzmanību, līdz ar to finālu cīņas noritēja ar skaļām atbalstītāju ovācijām. Par labākajiem un spēcīgākajiem pludmales handbolistiem tika atzīti komandas "Vinnijs Pūks" pārstāvji — viņiem 1. vieta, 2. vietā ierindojās komanda "Pirmais kursiņš", aiz sevis atstājot komandu "Peldbaseini" (3. vieta).

Kopumā šī gada Rektora kausa izcīņā piedalījās aptuveni 160 dalībnieki (10 komandas). Pēdējos divus gadus Rektora kausu savā īpašumā bija ieguvuši Jūras spēku kursu komanda "Vinnijs Pūks", tomēr šogad Rektora kauss pēc sīvām cīņām visas dienas garumā nonāca pie Sauszemes spēku 2. un 3. kursu apvienotās komandas "Peldbaseini", aiz sevis otrajā vietā atstājot Gaisa spēku komandu "Gaisa spēki — 1", bet trešajā vietā komandu "Pirmais kursiņš".

*Bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
2. kursa kadets **Klāvs Elksnītis***

ATSKATS PAR LAUKA NOMETNI LITENĒ

Es, kadets Klāvs Elksnītis, biju viens no Litenes lauka nometnes dalībniekiem, kuras laikā biju "Sauszemes spēku militārās vadības" 1. kursa vada komandieris. Šo trīs dienu laikā tika apskatītas vairākas vēsturiskas vietas, kuras Latvijas militārajā un civilajā dzīvē ir atstājušas sekas.

Jau ar ierašanās brīdi tika stāstīts par Litenē notikušo, visiem dalībniekiem izskaidrojot nometnes nozīmīgumu un mācot ar cieņu un godbijību atrasties šajā vietā. Pirmās dienas vakarā tika sniegta detalizēta informācija par to, ar ko tieši tik ievērojama ir Litenes vēsture. Šis vēstures atskats tika papildināts ar dokumentālo filmu "Padomju stāsts". Kadeti filmu skatījās ar lielu vēlmi izzināt šausmīgos vēstures notikumus, taču visi atzina, ka tā nebija piemērota Jaunsardzes jaunākajai paaudzei, kas apmeklēja lauka nometni.

Litenes nometnes atklāšana

Sitas upes šķērsošana

Otrajā dienā aplūkojām veco nometņu vietas turpat Litenes mežos – tas ietvēra apmēram 15 km garu pārgājienu. Šo vietu apskate nebija pārāk sekmīga tādēļ, ka gan kādreizējo pļavu vietās nu ir meži, gan arī tādēļ, ka seno ierakumu vietas lielākoties jau ir pazudušas. Taču, aplūkojot veco šautuvi, kur ierakumos, kas sastāvēja no koka konstrukcijām, bija saglabājušies iegravējumi, visi guva plašāku ieskatu par starpkaru perioda latviešu karavīru nostāju, pārdomām. Šis pašas dienas vakarā uz nometni bija ieradušies gandrīz visu vienību pārstāvji, kas ne vien kadetiem, bet arī jaunsargiem stāstīja par vienību darbu un uzdevumiem. Manuprāt, šis bija nometnes vērtīgākais posms, jo tas katram deva iespēju izvēlēties, uz kuru vienību jau ar leitnanta pakāpi vai arī bez tās varētu

doties nākotnē. Pēc vienību pārstāvju runām visiem kopā bija arī iespēja dziedāt motivējošas dziesmas, ko lielākā daļa ar prieku arī darīja.

Trešo dienu nometnē iesākām ar braucieni uz Stompaku purvu, kur aplūkojām lielāko partizānu nometni. Pirms gājiena vēsturnieks mums diezgan vispusīgi stāstīja par partizānu cīņām un sadzīvi nometnēs. Pēc nometņu vietas izpētes devāmies uz Gulbeni, kur pieminējām kritušos karavīrus, kā arī izsūtītos Latvijas un citu valstu iedzīvotājus. Ieradušies bija arī Latvijas Valsts prezidents Raimonds Vējonis un NBS komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš. Ar to gan diena nebeidzās, jo pēc tam vēl devāmies uz Litenes kapiem. Tad atpakaļ uz Litenes lauka nometni, kur mūs uzrunāja Latvijas Valsts prezidents un NBS komandieris. Pēc tam visiem bija iespēja dziedāt pie ugunsкура un mieloties.

Veco pozīciju izpēte

*Bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
5. kursa kadets Krīvu krīvs Jānis Švikulis*

VASARAS NOMETNE 2017

Kā jau katru gadu, augusts Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA) tiek pavadīts Ādažu poligonā, vasaras nometnē. Vienīgais izņēmums ir pirmie studiju kursi, kuri šajā laikā pilnveido savas angļu valodas, matemātikas un fizikas zināšanas un prasmes. Arī mums, Sauszemes spēku 4. kursam, šī nometne bija nedaudz īsāka, jo piedalījāmies tikai nometnes pēdējā fāzē – vada līmeņa lauku kaujas iemaņu atsvaidzināšanā. Un, lai gan likās, ka trešā nometne ne ar ko ievērojamu no iepriekšējām divām neatšķirsies, viss bija nedaudz citādi...

Ierodoties Ādažu poligonā, patīkami pārsteidza sadzīves apstākļi. Šogad dzīvošana notika lielāka izmēra teltīs, un katrā no tām mita mazāks kadetu skaits. Tāpat patīkami pārsteidza pieejamā Kadagas militārās bāzes infrastruktūra. Brokastis tika ēstas ēdnīcā,

un vakaros bija pieejamas dušas. Bet vasaras nometnēs galvenais nav ērtības, vasaras nometnes mērķis ir rast iespēju vecāko studiju kursu kadetiņiem komandēt pilnvērtīgus vadus, krājot militāro pieredzi, bet jaunāko studiju kursu kadetiņiem – apgūt vēl nebijušas zināšanas un iegūt prasmes darboties šāda tipa vienību sastāvā.

Arī šajā jomā bija notikušas izmaiņas. Rotas līmeņa pavēles deva nesen leitnanta pakāpes ieguvušie karavīri, kas nozīmē, ka tās bija sastādītas atbilstošā kvalitātes līmenī. Tad bija iespēja vecāko kursu kadetiņiem vingrināties vada līmeņa pavēļu sastādīšanā. Tas izdevās visai labi, ņemot vērā, ka tā bija pirmā pieredze šajā jomā. Un, protams, ka tālāk jau nodaļas līmeņa pavēles, kuras dot ir apmācīti pilnīgi visi NAA studējošie.

Nometnes pēdējā fāzē bija sadalīta vēl divās daļās – vingrinājumu daļā (STX) un kontroles uzdevuma daļā (FTX). Šogad viss uzsvars vingrinājumu daļā bija vērsts uz vada līmeņa uzdevumiem – slēpnis, plānotais uzbrukums, izlūkošana, novērošanas postenis, virzīšanās uz kontaktu. Un tas viss vada sastāvā. Turklāt lielākā daļa no šiem uzdevumiem bija vērsta pret mehanizētu pretinieku ar tankiem vai kājnieku kaujas mašīnām. Un jau vingrinājumu daļā mūsu pretinieks bija 1. mehanizētais kājnieku bataljons ar tam pieejamo bruņutehniku. Daudziem tas bija jaunums, bet instruktoru un virsnieku vadībā, kā arī biedriski palīdzot viens otram, visi kadeti sasniegta atbilstošu līmeni. Nometnes beigās par to atzinīgi izteicās arī par nometni atbildīgais virsnieks.

Arī FTX daļa šoreiz bija neparasta. Mūsu pretinieks bija Kanādas vadītā NATO kaujas grupa ar tankiem, bruņutransportieriem, kājnieku kaujas mašīnām, izlūku mašīnām, kvadracikliem, bezpilota izlūklidmašīnām u.c. Tas šķita neticami, ka mēs, kadeti, spēsim veiksmīgi karot pret šādu pretinieku. Bet, kā jau kadetiņiem, mums nav nepārvaramu šķēršļu, un tieši tāpēc ar augstu motivāciju devāmies uzdevumos. Uzdevumu gaitā tika izveidoti vairāki novērošanas posteņi, kuri netika atklāti pat līdz uzdevuma beigām. Šie novērošanas posteņi veiksmīgi izsauca netiešo uguni uz pretinieka bruņutehnikas vienībām un radīja tam ievērojamus zaudējumus. Tāpat tika veidotas kaujas patruļas, kuras veiksmīgi neitralizēja gan pretinieka bruņutehniku, gan izlūkus. Viss beidzās ar plānoto uzbrukumu, kuru veicām ciešā sadarbībā ar 1. mehanizēto kājnieku bataljonu. Un atkal jāuzsver, ka kadeti sev uzticētos uzdevumus veica godam un nelika vilties par sagatavotības līmeni.

Aina no Taktikas kausa izcīņas sacensībām

*Bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
5. kursa kadets Krīvu krīvs Jānis Švikulis*

TAKTIKAS KAUSS

Ikgadējs pasākums vasaras nometnes nobeigumā ir Taktikas kausa izcīņas sacensības. Visa pamatā šajās sacensībās ir komandas sadarbība, loģika uzdevumu risināšanā un pats galvenais – morālā un fiziskā noturība. Lai gan kontrolpunktu skaits šogad bija lielāks, kopējā distance netika palielināta, jo tika samazināti attālumi starp kontrolpunktiem.

Pirmo pārsteigumu mums sagādāja komandu sadalījums. Mūsu kursam bija obligāti jāveido 2 komandas, taču slimību un traumu dēļ mums bija tika 9 cilvēki. Tā arī startējām – attiecīgi 4 un 5 cilvēku sastāvā.

Uzdevumu dažādība šajās sacensībās ir ievērojama. Sākot ar peldēšanas un skriešanas uzdevumiem, kas pārbauda fizisko sagatavotību, izlūkošanas un pretinieka tehnikas meklēšanas uzdevumiem, kas pārbauda novērošanas spējas līdz pat uzbrukuma un aizsardzības uzdevumiem, kas pārbauda militārās zināšanas. Tātad tiek pārbaudīts pilnīgi viss, kas kadetam jāprot un jāzina. Un tas viss divu dienu garumā.

Rektors savā uzrunā pieminēja, ka visus iepriekšējos gadus ir uzvarējis Sauszemes spēku 4. kursa komanda. Ja mēs nevēlamies iekļūt vēsturē kā pirmie, kas to nav paveikuši, tad mums ir jārada viss, ko spējam.

Un tā arī notika. Cīnījāmies par katru punktu, nomaskējām pilnīgi visu ekipējumu, seju un apģērbu. Viss tika izdarīts, kā mācīts. Neizlaidām pat mazākās nianses. Tikai tā var gūt uzvaru – darot visu, uz ko esi spējīgs. Par spīti nogurumam, sāpēm vai kam citam. Ej uz priekšu un paveic uzdevumu pēc labākās sirdsapziņas.

Šogad sīva spēkošanās notika ar Sauszemes spēku 2. un 3. kursu. Bet, tāpat kā iepriekš, – zināšanas un pieredze uzvar. Arī mēs šoreiz uzvarējām. Esam stiprs kurss un tā sevi arī parādījām Taktikas kausā.

Kadeti taktikas nodarbībās

III. KADETI APMEKLĒ VĒSTURISKĀS CĪŅU VIETAS

*Bij. bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
5. kursa kadets leitnants Ričards Stacevičs*

MORES KAUKAS VIETAS APMEKLĒJUMS

Taktikas kursa ietvaros, kad apgūst aizsardzības operācijas, "Sauszemes spēku militārās vadības" 5. kurss un kurss "Komandējošā sastāva virsnieks" dodas uz Mori, lai iepazītos ar vēsturiskajām kaujas vietām, kur no 1944. gada 25. septembra līdz 6. oktobrim Latviešu leģiona 19. divīzija sekmīgi noturēja aizsardzību pret PSRS armijas uzbrūkošajiem spēkiem.

Divu dienu ilgais pasākums sākās 6. oktobra rītā ar ievadlekciju akadēmijā par Rīgas operāciju, kur demonstrēja arī īsu dokumentālo filmu, kurā Mores kauju rotas komandieris Rolands Kovtuņenko stāstīja par piedzīvoto kaujas laukā. Pēc lekcijas apmeklējām Mores kauju muzeju, kur apskatījām tai laikā lietotos gan Vācijas, gan PSRS ieročus, kā arī daudz citas kara un pēckara laika mantas. Pēc muzeja apmeklējuma devāmies uz vēsturiskajām aizsardzības pozīcijām, no kurām tika veikta kauja. Šeit mūsu galvenais uzdevums bija atjaunot ierakumu starp diviem bunkuriem, tādējādi turpinot iepriekšējā gada 5. kursa un KSV kursa, kuri nu jau ir jaunie leitnanti, darbu.

Savienojošo ierakumu praktiski izveidojām no jauna. Darbs neritēja tik ātri, kā gribētos, jo, rokot arvien dziļāk, zeme pārvērtās cietos mālos, turklāt bija jāveic arī citi uzdevumi, kas prasīja cilvēku resursus, tomēr gandrīz pēc četrām stundām ierakums bija gatavs un nostiprināts. Protams, neaizmirsām atstāt darbu arī nākamajam 5. kursam un KSV.

Pēc šī uzdevuma izpildīšanas ierīkojām nometni, uzcēlām teltis un sekoja nākamais uzdevums. Tikām sadalīti sešās grupās – trīs grupas plānoja mūsdienu mehanizētās rotas aizsardzību no apvidus, kurā tikko bijām veidojuši ierakumu, bet otras trīs grupas plānoja uzbrukumu šīm pozīcijām ar mūsdienu mehanizēto bataljonu. Šim uzdevumam deva laiku līdz nākamajam rītam, kad grupām bija jābūt gatavām savus plānus prezentēt.

Kadetu atjaunotais ierakums aizsardzības līnijā pie Mores

Līdztekus tam, iestājoties tumsai, bija vēl viens uzdevums – divi kadeti tika aizsūtīti uz tikai viņiem zināmu vietu apvidū, no kuras tika veikta šaušana ar salūtmunīciju no ložmetēja *MINIMI*, bet pārējie, kas palika nometnē, sadalījās pāros un mēģināja noteikt attālumu un virzienu, no kurienes tiek šauts, atliekot precīzas koordinātas kartē. Šo uzdevumu visi izpildīja ļoti labi, jo šāvēju atrašanās vieta tika noteikta ar +/- 100 m precizitāti, bet labākajam pārim izdevās vietu noteikt ar +/- 25 m novirzi. Pēc šī uzdevuma nometnē iestājās rutīna, un grupas varēja turpināt strādāt pie saviem aizsardzības un uzbrukuma plāniem.

7. oktobra rīts iesākās ar nometnes novākšanu, brokastīm un grupu plānu prezentēšanu apvidū, pēc kā notika sīkāka pozīciju apskate un 1944. gada kaujas norises analīze NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centra pētnieka Valda Kuzmina vadībā. Pēc tam sekoja 10 km maršs uz apdzīvotu vietu Jūdaži, kur paēdām pusdienas un devāmies uz akadēmiju, tādējādi beidzot pasākumu.

BRĪVĪBAS CĪŅU ANALĪZES EKSPEDĪCIJA LIEPĀJĀ 2016. GADA 22.–23. SEPTEMBRĪ

Laika posmā no 22. līdz 23. septembrim 32 3. kursa Nacionālās aizsardzības akadēmijas Gaisa spēku, Jūras spēku un Sauszemes spēku militārās vadības studiju programmu kadeti devās uz Liepāju analizēt Brīvības cīņas. Agrā 22. oktobra rītā ap plkst. 5:30 Gaisa spēku un Sauszemes spēku studiju programmu kadeti pilnā bravo ekipējumā sēdās autobusā un devās uz Liepāju, kur pievienojās Jūras spēku studiju programmas kadeti. Tālākās darbības jau veicām visi trīs spēku veidi kopā.

Dienas pirmajā daļā norisinājās izdzīvošana uz ūdens un piedūmotā telpā. Sadalījāmies visi 8 grupās un pa grupai devāmies veikt uzdevumus. Pirmais uzdevums bija orientēties pēc kuģa plāna piedūmotās telpās. Devāmies formas tērpā, ar skābekļa balonu un masku, ķiverē ar lukturīti un ugunsdzēsēju cimdos. Uzdevums interesants, jo šaurajās, tumšajās telpās orientēties nebija tik viegli, kā likās. Tumsa spēcīga un no lukturīšiem, kā jau pats uzdevuma koordinators sākumā atzina, nebija jēgas, tomēr uzdevumu veicām sekmīgi. Sekoja nākamais uzdevums — hidrotērpos bija jālec ūdenī no kuģa klāja. Sarežģītākais uzdevums bija uzvilkt hidrotērpu, pārējais bija vairāk jautri, nekā sarežģīti. Rindīnā viens aiz otra nostājāmies uz klāja malas un pa vienam uz krūtīm sakrustotām rokām lēcām ūdenī. Kritiena augstums — apmēram trīs metri. Ielecot ūdenī, tērpā palikušais gaiss tevi uzrauj virs ūdens un, ja viss kārtībā, tas jāapstiprina ar signālu "Īkšķis uz augšu". Sajūta ļoti interesanta — pirmkārt, uzpūties kā boja un guli uz ūdens, otrkārt, nav auksts un neesi slapjš. Neierasti, tāpēc tik aizraujoši. Kad visi salēkuši ūdenī, visi saākējās ķēdītē, viens otram ieliekot kājas no mugurpuses padusēs un ar rokām atmuguriski peldot uz postu. Plostā visiem jāierāpjas un jāaiztaisa tā ieeja. Kad tas paveikts, jālec no plostas ārā un tādā pašā ķēdītē jāpeld atpakaļ uz kuģi un jākāpj uz klāja, — līdz ar to otrs uzdevums beidzies. Vienīgais mīnuss bija ilgā gaidīšana līdz uzdevuma pildīšanai, bet uzdevumi bija ļoti aizraujoši un sniedza jaunas zināšanas.

Tālāk devāmies uz vienu no Ziemeļu fortiem, kur ar peintbola ieročiem imitējām tā laika Brīvības cīņas. Trīs reizes lielākam pārspēkam bija jāieņem spēki, kas atrodas fortos. Nebija viegli, jo jau pašā sākumā vienīgā pieeja fortiem bija pār šauru tiltiņu, kas atradās apmēram 20 m attālumā no pretinieku iecienītākās pozīcijas, proti, forta jumta, no kura viss šaurais tilts ideāli atklāts, lai pretinieku pataisītu dzeltenāku par dzeltenu. Tā arī bija. Uzbrūkošie spēki strauji virzījās pāri tiltiņam, un pār viņiem lija dzeltenu bumbiņu lietus, kā rezultātā — vairāki kritušie. Veicām trīs kaujas — tas bija ļoti saistoši, jo cīņu vietā bija interesants reljefs un daudz vietu, kur noslēpties. Pēc tam bija pusdienas.

Pēc pusdienām kāpām autobusā un ar gidu priekšgalā devāmies analizēt Brīvības cīņas. Daudziem, arī man, bija liels pārsteigums, ka tieši Liepājai bija tik svarīga nozīme Brīvības cīņās un ka galvenais atslēgas punkts Bermonta karaspēka pēdējo cerību iznīdēšanai bija tieši šeit. Gids arī ļoti interesanti stāstīja par fortu būvniecību un to apmēriem, jo to konstrukcijas ir apjomīgas un iespaidīgas.

Pēc Brīvības cīņu analīzes devāmies apmēram 4 km garā maršā izlūkot mūsu naktsmītni. Maršs pagāja nemanot, jo tik ainaviskā jūras krastā vēl nebiju bijis. Tālāk sadalījāmies trīs grupās un devāmies izlūkot vietu, kur visiem pārļaut nakti. No mums, 3. grupas, norādītajiem izlūkošanas objektiem atradām tikai vienu, jo krēsloja un tuvojās nakts, un mežā bija pilnīga tumsa, bet acis bija grūti atraut no skaistā saulrieta. Pa ceļam līdz izlūkošanas punktam bija tik daudz dažādu interesantu objektu, kuros jāielien un kuri

jāizpēta, ka laiks ātri vien pagāja. Galu galā, visi nakšņojām 2. grupas izpētītajos fortos, kuros bijām bijuši jau iepriekš kopā ar gidu. Dziļā krēslā dodoties uz naktsmītni, bija jāiet garām vēja ģeneratoram. Krēslā viss šķiet iespaidīgāks. Atrodoties tieši zem propellera, sajūtas bija sirreālas.

Iekārtojāmiešiem mums norādītajā telpā, piesildījām to ar svecītēm, izveidojām dežūru grafikus un devāmies pie miera.

No rīta plkst. 6:00 cēlāmies, kāpām autobusā un devāmies uz nākamo uzdevumu – kaujas šaušanu – uz nelielo Upīskalna šautuvi netālu no Kuldīgas. Nonākuši tur, arī ātri ieturējām brokastis. Sākumā no 25 m piešāvām mehānisko tēmekli, tad *Aimpoint* tēmekli. Kad tas bija izdarīts, devāmies šaut ar *Aimpoint* tēmekli no 250 m. Šāvām trīs reizes pa 10 patronām. Pirmajā reizē bez laika ierobežojuma izšāvām 10 patronas un devāmies pie mērķiem. Atpakal jau skrējām un nākamās 10 patronas bija jāizšauj ar laika limitu – vienā minūtē. Tad skrējām pie mērķiem, aizzīmējām, saskaitījām trāpījumus un skrējām atpakal izšaut pēdējās 10 patronas minūtē. Šaušana bija ļoti aizraujoša, uzrādīju labu rezultātu, 29 no 30 šāvieniem trāpot mērķi. Kad uzdevums bija paveikts, novācām šautuvi un devāmies uz Kuldīgu pusdienās.

Pēdējais, ko apmeklējām pirms došanās uz Rīgu, bija Nacionālās pretošanās kustības muzejs. Muzejā saņēmām daudz vērtīgas informācijas. Aizbraucām arī uz slavenu cīņu vietu, kurā mums izstāstīja, kas un kā norisinājies un cik mūsu vīri bijuši drosmīgi un pašaieliedzīgi.

Tad arī devāmies atpakal uz NAA. Mūsu Brīvības cīņu analīze bija beigusies.

*Bakalaura studiju programmas
“Jūras spēku militārā vadība”
3. kursa kadets Gints Zikmanis*

VĒSTURES ANALĪZES PASĀKUMS KRASTMALĀ 2016. GADA 28. OKTOBRĪ

Viss sākās ar to, ka man un maniem kolēģiem tika izdalīts materiāls par Kara skolas kadetu gaitām Pirmā pasaules kara laikā un tika dots rīkojums iepazīties ar tekstu un būt gataviem prezentēt to saviem kolēģiem.

Pēc pāris negulētām naktīm, izdzīvojot kadetu dzīvi, kas atainota dotajā tekstā, pienāca piektdiena. Šo dienu iesākām ar Rīgas Kara muzeja apmeklējumu, kur pieredzējuša vēsturnieka vadībā atskatījāmies uz laikiem, kad latviešu tautai klājās pavisam grūti. Ekskursija Kara muzejā ilga apmēram stundu, bet, kā mēs jau iepriekš tikām brīdināti, šis laiks nebija pietiekams, lai izklāstītu visu, kas ar Latvijas tautu noticis Pirmā pasaules kara laikā.

Tomēr Kara muzeja apmeklējumā guvām spēcīgus iespaidus par to, kas Pirmā pasaules kara laikā bija jāpārdzīvo mūsu māsām, brāļiem, mūsu tautiešiem; tas lika man justies vēl lepnākam par to, ka esmu latvietis. Un, lai gan Latvija un mūsu tauta ir maza un šai zemei ir tik daudz darīts pāri, tik daudz asiņu par to ir izliets, tomēr tā vēl ir, tās rētas ir sadzijušas, un tās iedzīvotāji ir spēcīgi gan miesā, gan garā.

Tālāk devāmies Vecrīgas ielās. Skatījām kaujas vietas gan attēlos, gan reālas vietas, kur kādreiz bijuši ierakumi, ložmetēju ligzdas un kur krituši Latvijas patrioti. Sarunas šajās vietās lika sajūst dārgo samaksu par Latvijas brīvību, kā arī to, ka latvieši ir cīnītāju tauta.

Ekskursijai bija arī interaktīvā daļa, kur divās vietās – pie Melngalvju nama un pēc tam kādā namu alejā – mēs sadalījāmies grupās, mums iedeva attēlus, kas uzņemti Pirmā

Lekcija Kara muzejā

pasaules kara Brīvības cīņu laikā, un mums bija jāatrod vietas, kurās šie attēli tapuši. Nevienai kadetu grupai šie uzdevumi nesagādāja ne mazākās grūtības. Kadetus, kas jau kādas dienas iepriekš bija sadalījušies grupās un iepazinušies ar izdales materiālu, aicināja prezentēt informāciju, kuru viņi bija iemācījušies. Lai gan informācijas bija daudz, daļa kadetu spēja attēlot to saviem kolēģiem, neizmantojot izdales materiālus vai kādu citu palīg līdzekli, ar apbrīnojamu precizitāti atceroties arī notikumu datumus. Dažiem kadeti vai nu nebija pietiekami motivēti, lai apgūtu izsniegto informāciju, vai arī bija pārāk uztraukušies stāties publikas priekšā, un viņiem bija nepieciešama izdales materiāla palīdzība, tomēr visumā arī viņiem izdevās parādīt notikumus.

Šajās prezentācijās tika atklāts, ar kādu drosmi un patriotismu kadeti ir gājuši pretī drošai nāvei par brīvu Latviju. Bija smagi pārdzīvojumi, bet ienaidnieks tika padzīts no Rīgas, no Latvijas — Latvijas patriotu asinis nebija izlietas velti. Paldies viņiem par Latviju un par viņu patieso mīlestību!

*Bakalaura studiju programmas
„Jūras spēku militārā vadība”*

5. kursa kadets Mārtiņš Toms Čekanovskis

PASĀKUMS PAR GODU VĒSTURISKAJĀM ATBRĪVOŠANAS CĪŅĀM 1919. GADĀ

Šis pasākums norisinājās no 10. līdz 11. novembrim, tajā piedalījās Nacionālās aizsardzības akadēmijas 4. kursa kadeti no Jūras, Gaisa un Sauszemes spēkiem. Pasākums norit katru gadu, godinot karavīrus un notikumus, kas norisinājās gandrīz pirms 100 gadiem, respektīvi, 1919. gadā, kad no Latvijas teritorijas bija jāpadzen Bermonta karaspēks. Tātad šis pasākums bija saistīts tieši ar Rīgas atbrīvošanas operācijām, kas beidzās tieši 11. novembrī, dienā, kad arī mēs noslēdzām šo pasākumu.

10. novembrī no rīta mums izsniedza ieročus, un mēs ar visu ekipējumu devāmies ceļā — protams, sākumā ar autobusu. Pirmā vieta, kur apstājāmies, bija Jūras meklēšanas un glābšanas centrs (MRCC), no kura mūs ar patruļkuģi un diviem naftas likvidēšanas kuteriem pārcēla pāri Daugavai uz Patruļkuģu eskadru, imitējot 1919. gada karavīru desantu. Tālāk devāmies uz Daugavgrīvas cietoksni, kur pirmās divas grupas prezentēja sagatavoto materiālu par cīņām, komandieru plāniem Daugavgrīvas rajonā. Kadetu stāstījums

diezgan ievērojami tika papildināts ar vēsturnieka Dambīša redzējumu un zināšanām par atbrīvošanas kaujām, taktiku — galvenokārt tika izmantoti maldu triecieni pa “sāniem”, pēc kā sekoja trieciens pa “centru”. Pēc prezentācijas ar autobusu — braucām uz Bumbu kalnu, kur prezentēja nākamās divas grupas — tieši par Rīgas atbrīvošanu 11. novembrī, kad bermontiešus padzina no Rīgas.

Pēc prezentācijām devāmies ar autobusu uz SUV (Speciālo uzdevumu vienības) bāzi, kurā mūs gaidīja dažādi pārbaudījumi, par kuriem vēl nebija nekādas informācijas, bet, zinot šīs vienības specifiku, varēja sagaidīt dažādus interesantus, izaicinošus uzdevumus. Pirms tam bija iespēja paēst siltas pusdienas SUV ēdnīcā, tas deva enerģiju turpmākajiem uzdevumiem. Tikām sadalīti trīs komandās, katrai komandai bija savi uzdevumi. Pirmais uzdevums manai komandai bija laišanās lejā no apmēram 18 metrus augsta torņa. Nākamais uzdevums bija kaujas šaušana, kurā jāva izšaut kārtām visu aptveri, ko vēl nebijām darījuši. Protams, bija arī citi uzdevumi kaujas šaušanā, tomēr tas nebija nekas jauns. Pēdējais uzdevums manai komandai bija līšana cauri šaurām caurulēm. Kā visi, šis uzdevums nebija obligāts, tāpēc vairāki kadeti izlēma dažās caurulēs nemaz nelīst. Šis uzdevums tiešām bija izaicinošit īpaši ne pārāk maziem cilvēkiem, jo vietas caurulē ir maz un. Tas rada trauksmes sajūtu, proti, izpaužas divas no visbiežāk sastopamajām fobijām — tumsa un šauras telpas.

Pēc SUV bāzes apmeklējuma bija jādodas tālāk — mūs pārcēla pāri Buļļupei ar SUV laivām, un mēs devāmies uz vietu, kur pārļaut nakti. Pēc vakariņām divām grupām bija jāierīko slēpnis. Vispirms izvīzījās pirmā grupa, bet tad sekoja otrās grupas izvīzīšanās. Ārā bija ļoti tumšs, tāpēc laikus pamanīt slēpni un, iekļūstot slēpņa rajonā, ieraudzīt pretinieku, nebija viegli. Arī dziļais sniegs sarežģīja pāriešanu uzbrukumā.. Pēc iekrišanas slēpnī devāmies uz gulēšanas vietu, kurā tika sadalītas dežūras; iestājās naktsmiers. Nakts bija diezgan drēgna, lieti noderēja nesen izdotais *SnugPak* guļammaiss, tomēr arī ar to ne visiem bija silti, ne visi labi izgulējās.

Nākamajā rītā, 11. novembrī, tika izspēlēts vēl viens slēpnis, tad sākām ceļu uz Torņkalnu. Ceļš bija diezgan garš. Kā skaidroja komandieris, mēs virzījāmies pa to pašu ceļu, pa kuru 1919. gadā karavīri devās patruļgājienā — galvenokārt, pa Rīgas ielām. Ap plkst. 10:30 jau bijām galapunktā, no kura ar autobusu devāmies atpakaļ uz Nacionālo aizsardzības akadēmiju.

*Bakalaura studiju programmas
“Gaisa spēku militārā vadība”
3. kursa kadets Rihards Priedolts*

VAREĻU ATBRĪVOŠANAS CĪŅU PIEMIŅAS PASĀKUMS

Šī gada 24. un 25. novembrī 2. kursa kadeti piedalījās Vareļu piemiņas pasākumā. Šajās dienās mēs iejutāmies to Kara skolas kadetu “ādā”, kuri pirms 97 gadiem cīnījās par Latvijas neatkarību. Veicām pārgājienu un prezentējām stāstījumus par Vareļu kaujām. Esmu apmierināts ar iespēju piedalīties šādā informatīvajā un motivējošajā pasākumā.

24. novembra rītā mūs ar autobusu aizveda līdz šosejai Rīga-Jelgava, kur tālāk pilnā ekipējumā devāmies pārgājienu pa maršrutu, kuru veica Kara skolas kadeti. Pirmās dienas maršruts bija samērā garš — aptuveni 22 kilometri. Pēc maniem novērojumiem, kadetu garastāvoklis bija dažāds — vieni izbaudīja saulaino laiku, tikšanos ar citiem kadetiem un iespēju izkustēties no skolas soliem, bet citu sejās bija redzams neapmierinājums par

garo maršrutu — daudzi saberza kājas. Tomēr viss mainījās, kad tikām pie pusdienām. Šoreiz gods tās izdalīt bija Gaisa spēku kursa kadeti.

Pārgājiens turpinājās, līdz sasniedzām Garozu. 1. grupai. pienāca kārtā prezentēt savu darbu. Lai arī noguruši, kadeti cītīgi klausījās stāstītājā. Pēc prezentācijas turpinājām pārgājienu, līdz sasniedzām mežu, kurā arī pārlaidām nakti. Katrai no piecām grupām bija jāizlūko tuvākā apkārtnē, lai pārliecinātos par drošību. Drošības nolūkos nakts laikā tika norīkota sardze. Nakts bija dzestra, skaidra un zvaigžņota. Manuprāt, labāku laiku nemaz nevarēja iedomāties. Kara skolas kadetiem laikapstākļi, protams, bija daudz nepatīkamāki, un arī ekipējums, bija trūcīgāks — par to bija vērts aizdomāties. Veiksmīgi aizvadot nakti, nākamajā rītā izstaigājām nozīmīgākās vietas. Rīts bija pasakains — ar apsarmojušu zemi saullēktu pie Lielupes. Klausoties sagatavotās prezentācijas, mēs uzzinājām daudz jauna par kaujām, taktiskajiem manevriem un kritušajiem kadeti.

25. novembrī mēs piedalījāmies piemiņas ceremonijā pie Vareļu pieminekļa, kas veltīts Latvijas Kara skolas 14 kritušajiem kadetiem cīņās pret Bermonta karaspēku. Šajā ceremonijā manī un pārējos kadetos valdīja pacilātas un patriotiskas sajūtas.

Kopumā Vareļu vēsturiskais piemiņas pasākums bija ļoti noderīgs. Tika paplašinātas Latvijas vēstures, kā arī taktiskās zināšanas. Tika izvērtēti arī Kara skolas manevri — tādējādi izpratām, kā tādās situācijās rīkoties pareizāk, pieļaujot mazāk kļūdu.

Kadetu pārgājiens uz Vareļiem

*Bij. studiju programmas
„Komandējošā sastāva virsnieks”
kadete **Terēze Rocēna***

PA ZIEMASSVĒTKU KAUJU VIETĀM

Ik gadu Nacionālās aizsardzības akadēmijas “Komandējošā sastāva virsnieks” (KSV) kursa un 5. kursu kadeti vēsturisko cīņu vietu apmeklējumu ietvaros dodas uz Ziemassvētku kauju norises vietām. Arī šis gads nebija izņēmums, un 38 kadeti devās uz Tīreļpurvu, lai pabūtu vietās, kur šajās dienās pirms 100 gadiem latviešu strēlnieki veica

iespaidīgu operāciju, kuras laikā ar savu cīņas spar un motivāciju rādīja priekšstatu par to, kādus Latvijā un citviet pasaulē viņus pazīst. Gandrīz viss, kas ir dzirdēts par latviešu strēlniekiem – varonība, drosme, degsme, ir Ziemassvētku kauju nopelns.

28. decembra rītā ieradāmies Tīreļos-1, kur notika instruktāža par nometnes organizāciju, pēc kuras nekavējoties sākās naktsmītnes labiekārtošanas darbi. Visi kadeti tika sadalīti piecās grupās, galvenokārt pa kursiem, kur KSV veidojas divas grupas. Četras grupas veidoja bivakus, savukārt 5. gādāja malku un izejmateriālus. Gandrīz visa diena tika izmantota, lai sagatavotu guļvietu. Katrai grupai bija sava vīzija par ideālo naktsmītni, kuras rezultātā tika izveidoti četri atšķirīgi bivaki.

Jūs, iespējams, domāsi: kādēļ tikai četras naktsmītnes, ja bija piecas komandas? Tas tādēļ, ka līdztekus zaru būdu veidošanai katrai komandai bija jāveic trase ar uzdevumiem tajā, uzvarētājkomandai izcīnot tiesības gulēt zemnīcās, kurās ir lāvas un kuras ir apkurināmas. Trases kopgarums bija 6 km, kas bija jāveic 4 x 1,5 km garos posmos. Pēc starta komandas devās trasē, pa ceļam pārvarot pārceltuvi, tālāk posma galā bija šaušanas vingrinājums, kur ar mazkalibra šauteni bija jāsašauj baloni. Atgriežoties atkal bija jāpārvar virvju posms; vietā, kur iepriekš tika dots starts, bija nažu mešanas stends – bija iespēja demonstrēt savas iemaņas ne tik ikdienišķā disciplīnā. Kad tika trāpīts norādītais nažu skaits, komanda varēja turpināt trasi uz šautuvi, pa ceļam pārvarot pārceltuvi un atpakaļ. Atgriešanās sākumpunktā bija finišs – tika fiksēts laiks trasē. Neatkarīgi no trasē pavadītā laika papildu sekundes un minūtes varēja nopelnīt un dzēst ar precizitāti šaušanā, kā arī trasē pamanot militārus priekšmetus un identificējot to atrašanās vietu. Kopvērtējumā vislabākā bija KSV-2 komanda.

Iestājoties tumsai, kad bivaki bija pabeigti un sacensību vieta novākta, pašiem bija jāgatavo vakariņas. Šeit iniciatīvu uzņēmās GS kadets Golubevs. Pagatavot vakariņas apmēram 40 cilvēkiem lauka apstākļos, manuprāt, ir liels izaicinājums. Turpinoties vakara rutīnai, kapteiņleitnants Viļus sniedza detalizētu prezentāciju par latviešu strēlnieku lomu Ziemassvētku kaujās. Pēc tam, pašā vakarā, komandu kapteiņi saņēma jauno uzdevumu 29. decembrim – rogainingu. Saņemot uzdevumu vakarā, komandām bija iespēja izplānot maršrutu nākamajai dienai. Seši punkti bija jāapmeklē obligāti – tie ir vismaz 25 km trasē. Pavisam kopā bija iespējams savākt 31 punktu, pasākuma beigās veicot apmēram 60 km pārgājienu. Arī šī uzdevuma labākajai komandai bija iespēja gulēt zemnīcās. Mūsu komanda no nometnes izgāja plkst. 07:00, tobrīd lielākā daļa komandas nebija motivēta cīnīties par pēc iespējas lielāku punktu skaitu, tomēr, dienas gaitā apmeklējot arī lielāko daļu sekundāros kontrolpunktus, sapratām, ka ir vērts cīnīties, un to arī darījām. Trasē pavadot 14,5 stundas un veicot 51 km, apmeklējām 29 kontrolpunktus, starp kuriem ievērojamākie bija Ložmetējkalns, Ziemassvētku kauju muzejs un frontes līnijas pārrāvuma vieta Maztīrelī pie Vācu vaļņa. Šo pēdējo minēto punktu nācās meklēt diennakts tumšajā laikā. Lai arī tumsā purvā nebija patīkami atrasties, jau atrastie 22 sekundārie kontrolpunkti bija iemesls nepadoties kontrolpunkta meklējumos. Pēc 40 minūtēm piemiņas vietu tomēr atradām, nu vairs tikai atlika izkļūt no purva un doties uz nometni. Jau atceļā sapratām, ka, visticamāk, esam uzvarējuši, bija nepieciešams tikai instruktoru apliecinājums, ko arī saņēmām. Pēc smagas dienas Tīreļpurvā mūsu KSV-1 komanda varēja baudīt mierīgu un siltu nakti zemnīcās. Nākamajā rītā atlika vien novākt nometni un atstāt šo vietu.

Interesanti, ka lielākā daļa no kontrolpunktiem bija kapu vietas. Iepriekš bija priekšstats, ka ir vācu kapi un latviešu strēlnieku / Krievijas impērijas karavīru kapi, tomēr nekad nebijām iedomājušies, ka tik nelielā teritorijā var būt tik blīvs kapu vietu tīkls ar tik daudz apglabātiem karavīriem.

Pasākums noteikti bija interesants. Rogainings ir daudz aizraujošāks par vienkārši vēsturiski nozīmīgu vietu apmeklēšanu vai pārgājienu, tāpat arī unikālā iespēja gulēt zemnīcā veicināja sacensību garu – vēlmi būt labākajiem.

Bivaka tapšana procesā

Pāris stundu cītīga darba un, lūk, rezultāts!

1916. GADA MARTA KAUVAS PIE ĶEKAVAS

Bija pienācis laiks doties kārtējā vēstures pasākumā, šoreiz uz Ķekavas pagastu. Pasākums notika no šī gada 9. marta agra rīta līdz 10. marta pusdienlaikam. Pirms pasākuma NAA virsseržants sadalīja pasākuma dalībniekus nelielās grupās un sniedza nelielu ieskatu par to, kas mūs sagaida šajās divās dienās. Tika dots arī mājas darbs, jāsagatavo prezentācija par noteiktu tēmu saistībā ar Ķekavas kaujām.

9. martā devāmies ceļā un laikapstākļi bija lieliski. Visas dienas garumā staigājām pa mežiem, ceļiem, stīgām, prezentējām savus mājas darbus kolēģiem un arī uzzinājām kaut ko jaunu par vēsturiskajām kaujām pie Ķekavas. Taču dienas galvenais piedzīvojums bija šķērsot Misas upi pie Veismaņiem, jo savulaik mūsu karavīri, tieši šo upīti šķērsojot netālu no Veismaņiem, devās uzbrukumā vācu armijai pulkveža Brieža vadībā. Varam tikai iedomāties, cik grūti viņiem bija, ja mums, apmēram 40 kadeti, kopā ar instruktoru palīdzību bija nepieciešams vairāk nekā divas stundas, lai pa divām trosēm pārceltos pāri šai upītei. Turklāt mūsu senči to darīja nakts laikā un pāris desmitu metru attālumā no vācu pozīcijām. Pēc upes šķērsošanas sekoja īsa prezentācija par kauju pie Veisu mājām un devāmies ierīkot naktsmitnes miljons zvaigžņu viesnīcā.

Misas upes šķērsošana

Otrajā dienā bija piedzīvojums ar sacensību elementu. Pa iepriekš sadalītajām grupām devāmies apvidū, veicām izlūkpatruļas gājieni. Bija jāatrod pretinieka tehnika norādītajā apvidū, jāatpazīst tā un laikā jāsniedz informācija mūsu vadībai, lai tā var rīkoties tālāk. Beigu beigās pasākums bija izdevies, jo "Jūras spēku militārās vadības" kadetu grupa nelika vilties savam komandierimkapteinleitnantam Jānim Viļumam un uzrādīja labāko sniegumu, atrodot visvairāk naidnieka maskētās bruņutehnikas vienības.

KURZEMES CIETOKSNIS

Jau ikgadēji tradicionāli un vēsturiski svarīgs ir kadetu pārgājiens pa Otrā pasaules kara vietām Kurzemē — Kurzemes cietoksnis, Kurzemes katls, vēl daži to sauc par Kurzemes frontes līniju. Pasākuma mērķis bija apskatīt cīņu vietas mūsdienās, tādējādi ļaujot kadetiem iztēloties, kādas varēja izskatīties tā laika kaujas, izjust kaut daļēji, ko, iespējams, izjuta tā laika karavīri. Papildus visam iepriekš minētajam mērķis bija iemācīties vairāk no vēstures par Kurzemes kaujām, apskatot atsevišķas kaujas, kuras lielā vai mazā mērā ietekmēja kara turpinājumu.

Pasākumu sākām agri no rīta, plkst. 07:00 jau esot ekipējumā ar somām mugurā, gatavi sēsties smagajās mašīnās, līdzīgi ņemot dzīvošanai vajadzīgo ekipējumu un iepriekš sagatavotos stāstus, skices, plakātus par kādu no apskatāmajām kaujām, protams, trieciensautene un astoņas magazīnas visur līdzī. Tā mēs, trīs studiju kursi no ceturtā akadēmijas kursa, devāmies ceļā uz pirmo pieturas vietu Zantē. Zantē nonācām muzejā "Kurzemes cietoksnis", kur kopā ar iesaistītajiem gīdiem Ilgvaru Bruci, kas ir arī muzeja saimnieks, un Ēriku Kazminu apskatījām muzeja eksponātus.

Pats muzeja saimnieks kopā ar otru gidu daudz stāstīja par muzeja eksponātiem, kā tie pie viņiem nonākuši, kurus atraduši paši, kurus atveduši citi. Muzejs kopā ar zinošajiem gīdiem deva kadetiem vizuālu ieskatu par tā laika apbruņojumiem, ieročiem un to lietojumu, kā arī neiedomājamo lietojuma skaitlisko daudzumu 1944. gada kaujās Kurzemē. Pēc muzeja apmeklējuma sakāpām smagajās mašīnās un devāmies uz pārgājienu nosprausto sākuma punktu — Lestenes Brāļu kapiem.

Pārgājiens

Pie Lestenes Brāļu kapiem nonācām ap plkst. 12:00, kur mums līdzi esošais vēsturnieks Valdis Kuzmins ievadīja mūsu pasākumu ar uzrunu par Lestenes Brāļu kapiem, Kurzemes kaujām un to iznākumu. Pēc īsās uzrunas devāmies ceļā uz pirmās grupas prezentācijas vietu, uz Džūkstes pusi. Kopējais pārgājiena gala mērķis tika nosprausts Dobelē — Dobeles šautuve. Pirmajā dienā, dodoties no prezentācijas vietas uz nākamo vietu, starp kurām bija aptuveni 3—5km, mērojām 22—25km, ejot līdž plkst. 20:00 vakarā. Pirmajā dienā visas dienas garumā mūs pavadīja saulains laiks, kas mijās ar mākoņiem un vēju. Tā, laikam ejot, pirmajā dienā apskatījām, prezentējām, klausījāmies un uzzinājām interesantus faktus par desmit kaujas vietām, kaujām.

Otrā diena iesākās ar krāsainu rītu debess horizontā un likās, ka diena iesils un saule mūs lutinās otro dienu pēc kārtas. Kā jau dažkārt mēdz notikt, mēs kļūdījāmies par laiku, tomēr mērķis otrajai dienai bija nemainīgs — sasniegt atlikušo sešu prezentāciju vietas, prezentēt, noklausīties un uzzināt. Tomēr dažī, neraugoties uz saules esamību aiz mākoņiem, pavēso gaisu apkārt un tumšajiem mākoņiem debesīs, smīkņāja — ka tik nesākas lietus, tas gan pasākumam piešķirs “ķirsīti”. Lietus nesākās nevienu brīdi, vietām bija stiprs vējš. Aptuveni ap plkst. 11:00 pēdējā grupa bija prezentējusi savu kaujas apskatu, pēc kura sekoja vēsturnieka kopsavilkums par divās dienās stāstīto, redzēto un tad — došanās tālāk uz šautuvi.

Lai gan pārgājiena divās dienās tika mērota aptuveni 35—40km distance pa mainīgu segumu, ceļiem, bezceļiem, tomēr pasākuma beigās visu kadetu sejās bija smaids, prieks par padarīto un iekšējas pārdomas par šo vēstures posmu Latvijas vēsturē.

*Bakalaura studiju programmas
“Gaisa spēku militārā vadība”
4. kursa kadets Rihards Kadiķis*

OSKARA KALPAKA PĒDĀS

Nacionālās aizsardzības akadēmijas 3. kursa un “Komandējošā sastāva virsnieks” kursa kadeti 18.—19. maijā devās pa senajām Oskara Kalpaka vadītajām karaspēka takām. Abas dienas kadetiņiem bija daudz aizraujošu uzdevumu — upes šķērsošana, šaušana pa kustīgiem mērķiem, slēpņa veidošana u.c. Mājās arī bija jā sagatavo stāstījums par to, kas pēc vēstures datiem notika šajā karagājiena laikā. Esot šajās īpašajās vietās, ieskats vēsturē tika nostiprināts un paplašināts.

18. maija rīts sākās agri, plkst. 06:40 no rīta bija jau jābūt pie ieroču istabas, lai izņemtu ieročus, pēc tam uzreiz devāmies uz autobusu, kas mūs aizveda uz mūsu marša pirmo starta punktu Ventas krastā un arī uz pirmo uzdevumu. Ventas krastā pirmās grupas prezentēja pirmās prezentācijas, tika apēsti pirmie brokastu iekožamie, un sākām gatavoties pirmajam uzdevumam — Ventas šķērsošanai. Lai gan Venta pārcelšanās vietā bija sekla, tomēr tā ir liela upe un straume bija spēcīga, tādēļ pirmajiem trīs drošminiekiem, ieskaitot mani, bija jāpārvelk upei pāri virve un jānostiprina, lai būtu drošāka šķērsošana. Virve bija nepieciešama arī ekipējuma piestiprināšanai, lai tas netiktu aiznests prom pa straumi. Redzējām, ka straume ir spēcīga, taču negaidīts pārsteigums bija slidnā dolomīta upes gultne. Papildu balsts (koks) bija vājš palīgs, jo slīdēja, saskarot ar aļģēm aplātājiem akmeņiem. Uzdevumu izpildījām veiksmīgi, bez starpgadījumiem, ja neskaita to, ka viena kadeta čības tika aizpludinātas, bet glābējs tās izglāba.

Pēc upes šķērsošanas devāmies aptuveni 20 km gājienā pa senajām takām, pa vidu — pazuītes, pusdienas. Ceļu pagarināja nenormālā svīšana pirmo vasariģo dienu dēļ.

Ventas šķērsošana

Saguruši, bet, sasmēluši spēkus, sajūtot marša finišu, taisni tajā arī nonācām – Oskara Kalpaka kara muzejā Airītes. Pa ceļam un muzejā mūs pavadīja divi zinoši vēsturnieki, kuri veicināja izpratni gan pa ceļam, gan pašā muzejā. Kopā ar pēdējām grupām prezentēja arī mana grupa, kurai paveicās, ka vēsturnieki jau bija devušies prom, tādējādi bijām pasargāti no lielas kritikas. Pēc prezentācijām devāmies uz SCANIA smagajām automašīnām un braucām uz kādu šautuvi netālu no Saldus, lai tur pārлаistu nakti un no rīta pildītu nākamos uzdevumus. Nokļuvuši tur, sadalījām starp kursiem dežūras un devāmies pie miera. Gulēt mierīgi nevarējām, jo siltais laiks bija modinājisodus. Pa nakti arī bija smieklīgs incidents, kurā tika pārbiedēti kadeti. Šautuve pieder medniekiem un apkārt tai ir arī medību platības. Tajās dienās pilnā sparā norisinājās stirnu riests un tas, ka nakts vidū pāris kadeti pārbijās no to rējieniem, bija vienkārši komiski.

19. maija rīts, knišu dēļ gulēts maz. Pirmais uzdevums ir jaunums lielākajai daļai kadetu – šaušana pa kustīgu mērķi. Es pats nesen biju ieguvis mednieka apliecība, tādēļ zināju, kā ir šaut pa kustīgu mērķi un cik tas ir sarežģīti. Un mana pieredze šoreiz man īpaši nelīdzēja – lai gan šāvu labi, tomēr sacensībās neuzvarēju. Šaušana bija no dažādām pozīcijām (guļus, no ceļa, stāvus) un ar dažādām šaušanas intensitātēm viena pārskrējiena laikā (divi vai četri šāvienu viena pārskrējiena laikā). Tāda šaušana bija ļoti aizraujoša, un G-36 man tomēr sirdij tuvāks nekā medību šaujamierocis. Pēc tam sekoja sacensības starp kadetiem, kurā bija jāizšauj no vienas pozīcijas guļus 100 m attālumā, tad jāpārskrien uz nākamo un jāšauj no ceļa 50 m attālumā un tad jāpārskrien uz nākamo pozīciju un jāšauj stāvus arī no 50 m. Tad tika izvērtēti labākie šāvēji pa kustīgu mērķi, ņemot vērā nevis laiku, bet tikai trāpījumus. Ar labāko šāvēju apbalvošanu šaušana beidzās.

Pēc šaušanas visus kadetus sadalīja divās daļās, kur vienai daļai bija jāveido slēpnis, bet otrai uz tā "jāuzraujas". Tad komandu uzdevumi mainījās vietām. Pirmais uzdevums manai komandai bija slēpņa izveide, kur pretinieku sakāvām, jo tas rīkojās, kā paredzēts. Plusiņus ieguvām vairāk, tādēļ mūsu komanda pirmajā posmā bija labāka. Neliels kūlas ugunsgrēks no dūmu sveces, pusdienas un dodamies tālāk uz otras grupas izveidoto slēpni. Otrajā reizē slēpnis bija spēcīgāks, līdz ar to mūsu komanda atzīta par vājāku otrajā posmā, tātad palikām ar vienādiem rezultātiem. Visi kopā nogājām ceļu līdz autobusam un devāmies atpakaļ uz NAA, kur pārtīrījām un nodevām ieročus, un tā 18. maijā apmēram plkst. 22:00 pasākums bija beidzies.

*Bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
3. kursa kadete **Sindija Geruška***

BRĪVĪBAS CĪŅU EPIZODES LIEPĀJĀ

1919. gads un Brīvības cīņas kopumā Latvijas vēsturē ir ļoti nozīmīgas. Atskatoties uz šiem notikumiem, galvenokārt tiek runāts par kaujām Rīgā un tās apkārtnē, bet retāk tiek pieminētas ne mazāk svarīgās kaujas Liepājā. Tieši 1919. gada 14. novembrī risinājās ļoti būtiski notikumi Liepājā, kur tika izcīnīta nozīmīga uzvara pār Bermonta armiju un tika gūts ievērojams panākums visā Brīvības cīņu kontekstā. Vēl svarīgāku šo faktu padara tas, ka tai laikā tieši Liepāja bija kļuvusi par Latvijas galvaspilsētu, — kaut uz neilgu laiku, bet tomēr...

Kā katru gadu, arī šajā gadā visi NAA 3. kursa kadeti atskatīties devās uz Liepāju tuvāk iepazīties ar šiem notikumiem un analizēt tos uz vietas. Agrā ceturtdienas rītā 2017. gada 21. septembrī visi kadeti, gatavojoties izbraukt uz Liepāju, vēl veica pēdējos administratīvos pasākumus un pēc tam sasēdās autobusā, lai mērotu ceļu uz Kurzemes galvaspilsētu. Ņemot vērā faktu, ka daži no kadetiem pat bija pamanījušies celties pirms četriem, ceļš uz Liepāju tika pavadīts gana lietderīgi — miegā.

Pietura Liepājā arī tiem, kam vēl acis no miega bija puspievērtas, tika atvērtas pietiekami plaši, kad ieradāmies Jūras spēku Mācību centrā, mūs gaidīja instruktāža un pirmais drosmes pārbaudījums — pāris metru lēciens no kuģa *Zibens* ūdenī. Lieki piebilst, ka ūdens temperatūra septembrī nav gluži peldbaseinam pielīdzināma, bet pēc lēciena ķermeņa atdzišanas problēmas nevienam netika novērotas. Uzdevums ar lēcieni ūdenī nebeidzās, vēl bija jānopeld apmēram nepilni 20 metri, paša spēkiem jātiek uz plostu un tad atkal atpakaļ uz kuģa. Līdztekus šim drosmes pārbaudījumam notika vēl viens izdzīvošanas pārbaudījums piedūmotā un slēgtā telpā. Pildot uzdevumus, īpaši Sauszemes un Gaisa spēku kadeti, varēja iegūt lielisku pieredzi un saskarties kaut ar nelielu daļu no tā, ar ko gan tuvākajā laikā, gan arī turpmāk dienestā saskarsies viņu kolēģi no Jūras spēkiem. Pēc uzdevumiem ceļš turpinājās uz Redana fortu.

Pēc pusdienu pārtraukuma visi tika sadalīti trijās grupās un tika dots starts nākamajam uzdevumam — peintbolam. Šeit lieki piebilst, ka tā nebija izklaide, bet gan taktiska apmācība, kuras laikā tika atsvaidzinātas un nostiprinātas dažādas taktiskās iemaņas. Jāatzīst, ka tieši peintbols deva vajadzīgo efektu, lai spētu saprast tādas šķietami pašsaprotamas lietas — kā aizsega ieņemšana, taktiska un slēpta pārvietošanās, uguns un kustība, kā arī citi elementi.

Nākamais uzdevums jau vairs neprasija fizisku piepūli, bet gan sniedza kārtējo informāciju, kas, šķiet, bija jau lasīta un zināma, tomēr katru reizi klausāma kā no jauna.

Peintbols

Aina no pasākuma Liepājā

Gida pavadībā izbraukājām gan Liepājas Karostas rajonu, gan Ziemeļu fortu un citas vēsturiski nozīmīgas vietas. Analīze, ko saņēmām no profesionāla vēsturnieka, bija pavisam kas cits, nekā mūsu pašu mēģinājumi analizēt vēsturiskos notikumus, tos īsti līdz galam nepārziņot. Tieši pateicoties gida stāstītajam, reizēm šķita, ka paši izdzīvojam tā laika notikumus.

Pēc vēstures zināšanu apguves sekoja nākamais uzdevums – pilnā ekipējumā bija jānodas pārgājienā no Karostas atpakaļ uz Redana fortu. Veicot pārgājieni, kas bija apmēram septiņi kilometri, katram bija iespēja pabūt domās 1919. gada notikumos, pieminēt tos kritušos karavīrus, kas cīnījās, lai šodien vienīgie armijas zābaki, kas brādā mūsu dzimtenes zemi, ir tikai mūsu pašu – brīvās Latvijas armijas zābaki Nonākot galā, iekārtojāties naktsmieram, pavakariņojām un devāmies gulēt, lai uzkrātu spēkus nākamajai dienai, kas solīja ne mazāk piedzīvojumus.

Rīts patīkami pārsteidza ar to, ka bija beigušās lietavas, kas iepriekšējā dienā mūs ik pa brīdim "ludināja" ar mitrām drēbēm un slapjiem zābakiem. Pēc brokastīm un nometnes novākšanas devāmies tālāk uz Kuldīgas pusi, kur Upīskalna karjerā tika dota iespēja kārtējo reizi pilnveidot savas kaujas šaušana iemaņas. Piešāvām savus ieročus un pēc tam 250 metru distancē veicām kaujas šaušanas uzdevumus.

Kad visas patronas bija sadzītas šautuves vaļņos un šautuve sakārtota, mūsu ceļš tālāk veda uz pēdējo pasākuma pieturvietu – Nacionālās pretošanās kustības muzeju Ugālē. Arī šajā vietā tika dota lieliska iespēja caur gīda stāstījumu iejusties partizānu "ādā" un kaut kripatiņu vairāk saprast šo cilvēku nozīmīgo lomu Latvijas virzībā uz brīvību. Pēc muzeja devāmies uz vienu no partizānu bunkuriem, kas, tiesa, bija piedzīvojis vairākas atjaunošanas, lai, cik iespējams, saglabātu tās sajūtas, kas tika izdzīvotas laikā, kad tajā patvērumu rada nacionālie partizāni.

Katrs šāds vēstures pasākums kā vienmēr beidzās ar NAA himnu *Caur ērkšķiem uz zvaigznēm* (*Per aspera ad astra*), kas katru reizi arvien vairāk un vairāk mūsos rada kopības sajūtu, un pārliecība, ka esam īstajā vietā un laikā, tikai aug un aug...

Nacionālās aizsardzības akadēmijas 25 gadu piemiņas medaļa.

Foto no JIC arhīva

NAA NSK priekšnieks,
pulkvežleitnants **Raimonds Kursītis**

NATO STUDIJU KURSA PAVEIKTAIS ŠAJĀ MĀCĪBU GADĀ

NAA NATO studiju kursa personālsastāvs 2016. gada nogalē un 2017. gadā tika iesaistīts dažādu NAA svarīgu uzdevumu izpildē, kā arī organizēja un nodrošināja vairāku starptautisko pasākumu uzņemšanu NAA. Šeit vēlos pievērst uzmanību tikai dažiem no tiem.

Lai atzīmētu NAA dibināšanas 25 gadadienu, NSK aktīvi līdzdarbojās akadēmijas gadadienas logo un grāmatas izveidē, kā arī izveidoja Kara skolai veltītu vēstures ekspozīciju NAA 1. mācību korpusa otrajā stāvā. Ekspozīcijas izveidē piedalījās mākslinieki Ģirts Boronovskis, Edvīns Grīnfolds un Pēteris Buks, vēsturnieki Valdis Kuzmins un kapteinleitnants Jānis Viļums, kā arī “praktisko darbu darītāji” seržants Edgars Strods un šī raksta autors. Darbs tika pabeigts tieši noteiktajā laikā un ekspozīcijas atklāšanā piedalījās aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, NBS komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš un citi augsti viesi.

2017. gada maijā NAA sadarbībā ar Zviedrijas Aizsardzības Universitāti organizēja kārtējo *Strategic Leadership Development Programme* semināru, kurā piedalījās Zviedrijas civilo un militāro institūciju vecākie un augstākie vadītāji, kā arī pārstāvji no ASV, Igaunijas, Latvijas, Polijas un Somijas. Semināra laikā tika apskatīti dažādi izaicinājumi un riski, kas ietekmē Ziemeļvalstu un Baltijas jūras reģiona valstu drošību un stabilitāti. Dalībniekiem bija dota iespēja risināt dažādas problēmsituācijas, kurās varēja brīvā un akadēmiskā vidē meklēt, salīdzināt un analizēt iespējamus risinājumus un pamatot savu viedokli auditorijai. Nākamais seminārs plānots 2018. gada maijā.

Šā gada vidū NSK sadarbībā ar MVP štābu veica virkni darbu, lai uzlabotu NSK telpas un apmācību vidi atbilstoši jaunajām NATO institūciju prasībām. Tagad NAA ir pieejama otra plenārsēžu zāle ar modernu audio un vizuālo aprīkojumu, kurā var organizēt dažādus starptautiskos kursus, seminārus un konferences.

No šā gada 11. līdz 22. septembrim NAA atkal norisinājās NATO vingrinājums *Steadfast Pyramid/Pinnacle 2017*, Rīgā pulcējot 45 vecākos un augstākos virsniekus no NATO dalībvalstīm – ASV, Beļģijas, Dānijas, Francijas, Grieķijas, Itālijas, Kanādas, Latvijas, Lielbritānijas, Nīderlandes, Portugāles, Spānijas, Turcijas, Ungārijas, Vācijas un NATO

partnervalstīm — Somijas un Zviedrijas. Šogad vingrinājumā piedalījās arī NBS AŠ priekšnieks brigādes ģenerālis Ivo Mogilņijs, kurš atzinīgi novērtēja NSK darbu un citu AM/NBS vienību sniegto atbalstu.

Ar abu vingrinājumu dalībniekiem tikās NATO Sabiedroto spēku virspavēlniecības Eiropā komandiera vietnieks ģenerālis sers Džeims Everards (*James Everard*), kas šogad sācis šī pienākuma izpildi. Savā uzrunā vingrinājumu dalībniekiem ģenerālis sers Džeims Everards uzsvēra, ka NATO dalībvalstīm ir cieši jāsadarbojas un nemitīgi jāapgūst jaunas zināšanas un prasmes, lai stātos pretī jauniem izaicinājumiem alianses austrumu un dienvidu flangos.

Dalība vingrinājumā Latvijā dod iespēju NATO vecākajiem un augstākajiem virsniekiem labāk izprast Baltijas reģiona drošības situāciju, kas ir svarīgi, pieņemot aliansei būtiskus lēmumus. Turklāt mācību dalībnieki iepazīst Latviju un Rīgu, tās vidi, vēsturi un kultūras vērtības. Nākamais vingrinājums plānots 2018. gada septembrī.

STARPTAUTISKĀ KADETU NEDĒĻA 2017

Laika posmā no š.g. 13. marta līdz 17. martam Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā norisinājās Starptautiskā kadetu nedēļa (*Cadets' International Week 2017*). Tas ir pasākums, kurā tiek un kopīgos pasākumos piedalās, kā arī savā pieredzē dalās kadeti no dažādām valstīm. Šis bija jau ceturtais pasākums, kuru organizēja NAA. Kadetu nedēļā piedalījās kadeti no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Polijas, Gruzijas, kā arī divas delegācijas no ASV — viena no Vestpointas (West Point) Militārās akadēmijas un otra no *North Georgia* Militārās akadēmijas, — kopā 24 kadeti un ārzemju delegāciju pavadošais personāls.

Svinīgā kadetu nedēļas atklāšana notika 17. marta vakarā, bet ASV un Gruzijas kadeti ieradās jau brīvdienās. Pirmie Latvijā ieradās kadeti no Vestpointas Militārās akadēmijas.

NAA rektora pulkveža *Georga Kerlina* uzruna atklāšanas ceremonijā

Pavodot interesantas brīvdienas, nemanot pienāca pirmdiena. Kadeti savā starpā bija jau iepazinušies, un drīz vien sagaidīja pārējos dalībniekus — Polijas, Lietuvas un Igaunijas kadetus. Kad visi bija ieradušies, notika Starptautiskās kadetu nedēļas svinīgā atklāšana. To ar runu atklāja NAA rektors pulkvedis *Georgs Kerlins*. Viņš uzsvēra šī pasākuma nozīmīgumu — mūsdienās starptautiskie kontakti ir ļoti svarīgi. Pēc svinīgās atklāšanas kadetus sadalīja trīs sindikātos, lai turpmākajās dienās varētu strādāt mazākās grupās. Katrā sindikātā bija pa kadetam no katras valsts. Par sindikātu līderiem iecēla vecāko

Lai ciemiņiem nevajadzētu sēdēt savās istabiņās abas dienas, latviešu kadeti viņiem rīkoja izklaidi. Ārzemju viesiem tika organizēta ekskursija uz Rīgas Motormuzeju, ko viesi atzinīgi novērtēja. Nākamajā dienā ieradās kadeti no Gruzijas un *North Georgia* Militārās akadēmijas. Ciemiņi laipni tika sagaidīti lidostā Rīgā. Kadetus un pavadošo personālu aizveda nolikt mantas, pēc tam kopā ar latviešu kadetiemi visi devās uz Rundāles pili. Vispirms tika ieturētas pusdienas latviešu gaumē, kuras viesiem tīri labi patika. Pēc pusdienām kadetiemi bija iespēja darboties ar mālu. Tika piedāvāts veidot cukurtrauku. Lai gan uzdevums nebija grūts, tomēr nācās papūlēt, lai trauks izskatītos glīts un būtu lietojams. Pateicoties atraktīvajai nodarbības vadītājai, viss ritēja diezgan veikli, neskaidrie jautājumi tika atrisināti, un beigās katrs kadets tika pie sava cukurtrauka, kas vēl tikai bija jāatstāj, lai tos apdedzina cepļī, lai tie iegūst savu cieto struktūru un ir lietojami. Tālāk kadeti devās apskatīt Rundāles pili. Gida pavadībā tika izrādīta tās vēsture. Par šo ekskursiju dzirdētas tikai pozitīvas atsauksmes.

kursu kadetus no Latvijas. Lai kadeti iepazītos tuvāk, Kadetu klubā tika rīkots īpašs iepazīšanās vakars.

Nākamā bija "akadēmiskā diena". Dienas pirmajā pusē kadeti klausījās priekšlasījumus "Latvijas vēsture" un "Jaunās paaudzes karadarbība". Arī ārzemju kadetiem bija iespēja uzzināt Latvijas armijas vēsturi. Pēc tam kadeti darbojās sindikātos un pētīja īstas karadarbības situācijas saistībā ar Krimas aneksiju. Kadeti analizēja manevrus un shēmas, kas norisinājās Ukrainā, un pēc tam katrs sindikāts prezentācijā piedāvāja savu variantu, aizstāvot savu viedokli, kāpēc tieši tā viņi ir izvēlējušies darīt. Šādas studijas tiek sauktas par gadījuma studijām (*Case Study*) un tiek praktizētas visā pasaulē. Dažiem tas bija kaut kas jauns, bet, piemēram, ASV kadetiem viņu mācību iestādēs tā ir ikdiena.

Trešā diena bija "ekskursiju diena", un kadeti mēroja tālu ceļu uz Liepāju. Tur kadeti iepazīnās ar Jūras spēku Mācību centru, Karostas rajonu, kā arī paēda garšīgas pusdienas. Karostā bija iespēja apskatīt cietumu un Ziemeļu fortus. Īpaši interesanti tas bija ASV kadetiem, jo viņi pirmo reizi mūžā redzēja padomju atstāto mantojumu, t.i., eksponātus, kas ir izvietoti Karostas cietumā. Diena bija samērā gara, bet interesanta.

Kadeti Liepājas pludmalē

Ceturtā diena bija "armijas diena". Liela daļa kadetu šo dienu gaidīja visvairāk, jo šajā dienā norisinājās šaušanas sacensības starp sindikātiem. Lielākajai daļai kadetu pirmo reizi bija iespēja šaut ar Latvijas armijas bruņojumā esošajiem ieročiem *Glock 17* un *HK G36*. Sacensību uzvarētājs bija viens, proti, sindikāts A, bet visi sindikāti guva vienlīdz labu piedzīvojumu un labu garastāvokli. Pirms šaušanas sacensībām kadetus iepazīstināja ar Sauszemes spēku Mehanizētās kājnieku brigādes spējām un plāniem, kā arī ar tās bruņojumu. Šajā dienā bija palikusi vēl viena svarīga ceremonija, proti, noslēgums. Nedēļa nemanot bija pagājusi. NAA prorektors pulkvežleitnants Valts Āboliņš teica uzrunu, kurā pateicās viesiem par izrādīto atsaucību un pasniedza katram kadetam piemiņas zīmi. Arī NAA kadeti saņēma atzinību no viesiem par laipno uzņemšanu. Pēc svinīgās ceremonijas kadeti devās uz Vecrīgu, lai nosvinētu patīkami pavadīto nedēļu.

“Armijas dienas” ietvaros tika apmeklēta NMN skola

Raksta autors kopā ar kadetiņiem no North Georģia Militārās akadēmijas pēc noslēguma ceremonijas

Piektdien agri no rīta prom devās Lietuvas, Igaunijas un Polijas kadeti, bet pārējās delegācijas devās prom sestdien un svētdien. Arī šajās brīvdienās NAA kadeti izklaidēja gruzīnus un amerikāņus – turpināja iepazīstināt ar Latvijas valsti un kultūru.

Tas bija labs saliedēšanas pasākums. Tika iegūti jauni draugi, jauna pieredze, daudz informācijas par sabiedroto spēkiem. Ārzemju kadeti pateicās par iespēju piedalīties šajā pasākumā un par viesmīlīgo uzņemšanu un draudzīgo atmosfēru. Raksta autors uzskata, ka šādi starptautiskie pasākumi ir daļa no mācību procesa ceļā uz virsnieka zvaigzni. Tie attīsta gan valodas, gan arī komunikācijas prasmes.

Bakalaura studiju programmas
 “Jūras spēku militārā vadība”
 5. kursa kadets **Kristaps Māsāns**

STARPTAUTISKĀ NEDĒĻA GRUZIJĀ

No š.g. 13. līdz 17. martam norisinājās starptautiskā nedēļa Gruzijā, kurā piedalījās arī mēs. Šajā nedēļā piedalījās arī kadeti no ASV, Gruzijas, Norvēģijas, Lietuvas, Igaunijas, Rumānijas, Armēnijas, Azerbaidžānas, Ukrainas, Kanādas, Vācijas. No katras valsts bija ieradušies divi kadeti un viens pavadošais virsnieks.

Pirmajā dienā mēs tikām iepazīstināti ar Gruzijas akadēmiju un nedēļas plānu, kā arī apskatījām Gruzijas galvaspilsētu Tbilisi. Pirmās dienas noslēgumā mūs cienāja ar Gruzijas nacionālajiem ēdieniem. Nedēļas gaitā notika vairākas prezentācijas par Gruziju. Katru dienu devāmies ekskursijās — apmeklējām vairākas baznīcas, kas saglabājušās no 5. gs., bijām Staļina un okupācijas muzejā. Iepazinām jaunizveidoto mācību centru, kurā mums bija jāsadzenas ar citiem kadetiem šaušanā. Militāri zinātniskajā centrā DELTA apskatījām gruzīnu pašu ražotos ieročus, ekipējumu, kā arī militāro transportu.

Nedēļas gaitā katrai valstij bija jāprezentē sava akadēmija. Tā bija lieliska iespēja uzzināt, kā apmācība noris citās valstīs. Kopumā visa nedēļa bija interesanta, bija iespēja iepazīt arī Gruziju un tās kultūru, kā arī satikt un aprunāties ar citu valstu kadeti.

DELTA centrā bija iespējams aplūkot Gruzijā ražotos bruņotos automobiļus

Kadete A. Lūka šaušanas sacensībās starp kadetiem uzvarēja sieviešu konkurencē

Visu starptautiskās nedēļas dalībnieku kopbilde kopā ar Gruzijas Aizsardzības akadēmijas vadību

*Bij. bakalaura studiju programmas
"Sauszemes spēku militārā vadība"
5. kursa kadets leitnants Aleksis Ozoliņš*

AR PILNU JAUDU VESTPOINTĀ

Jau pirms gada mūsu akadēmijas komanda devās uz ASV Militāro akadēmiju, lai piedalītos starptautiskajās militāro akadēmiju sacensībās *Sandhurst Military Skills Competition*, kur izcīnīja 18.vietu 60 komandu konkurencē. NAA tika uzaicināta arī šogad.

Lai aklimatizētos un iepazītu darbības rajonu, komanda uz ASV devās nepilnu nedēļu pirms starta. Nekad neaizmirsīsim komandas sajūtas, ierodoties gala mērķī un izkāpjot no auto. Tas bija pirmais iespaids — sapratām, cik Vestpointa ir liela un cik smags darbs mums darāms.

Aklimatizācijas dienu laikā ASV kolēģi mūsu komandu gan aizveda atsvaidzināt komandas sadarbību kompleksajā šķēršļu joslā, gan deva iespēju šaušanas treniņiem ar M4A1 trieciensauteni un M9 pistoli. Sagatavošanās periods iekļāva arī medicīniskās nodarbības, kurās varējām iepazīties ar pieejamo ekipējumu.

Straujiem soļiem pienāca arī sacensību starta diena. Ar pedantisku ekipējuma pārbaudi un lieliem atbalstītāju pulkiem Latvijas komanda devās distancē. Izaicinājumi sākās jau ar starta šāvieni, jo pirmais uzdevums bija forsētais pārgājiens līdz kontrolpunktam, kas mūsu maršos rūditajai vienībai bija nieks. Arī nākamie sākuma uzdevumi bija tendēti uz spēku izsmelšanu, taču distanci no saviem tuvākajiem sekotājiem mūsu kadeti tikai palielināja. Nākamie uzdevumi iekļāva pirmo medicīnisko palīdzību, šaušanas vingrinājumus ar trieciensauteni un pistoli un granātas imitācijas mešanu. Tuvojoties vakaram, komanda nokļuva apvidū, kuram Latvijā sagatavoties ir sarežģīti. Tie ir kalni. Kāpšana augšā ar ekipējumu uz muguras atlikušos spēkus vājināja vēl neredzētā ātrumā, taču atkāpšanās vai izstāšanās nevienam ne prātā nenāca. Drīz aiz virsotnes komandu gaidīja arī nakšņošanas vieta. Tā bija pļava kalna nogāzē ar fantastisku skatu uz kalnu ieleju, taču konstantu un spēcīgu vēju, ko papildināja stiprs lietus, kas reizēm mijās ar slapju sniegu. Nevienam no dalībniekiem šādus apstākļus vēl nebija pieredzējis, taču — salīdzinot ar kadetiem no Teksasas vai Austrālijas — mūsu komanda te jutās ļoti komfortabli. Atradām domubiedrus starp Kanādas un Lielbritānijas komandām. "Sajūtas gan drīz kā mājās," visi smējāmies.

Arī nakts nebija viegla. Bija sagatavoti uzdevumi, kuros pārbaudīja pielavīšanās un izlūkošanas prasmes, spējas veikt pārrunas ar draudzīgo spēku vienībām, zināšanas kara likumos, netiešā uguns izsaukšanu. Nakts uzdevumus pavadīja arī mācību leģenda, kas uzdevumu izpildi padarīja vēl interesantāku. Pēc uzdevumu veikšanas bija jāatgriežas nakšņošanas vietā, lai vēl pēdējās stundas atvilktu elpu un sagatavotos otrajai — fināla — dienai.

Otrā diena solījās būt nogurdinoša, jo viss iepriekšējās dienas maršruts bija jāmēro atpakaļ, taču šoreiz svarīgs kritērijs ir laiks, kuru pavada ceļā. Tas nozīmē nepārtraukti strādāt uz izturības robežas. Distancē bija arī papildu uzdevumi, kuros varēja zaudēt laiku un nopelnīt soda minūtes, piemēram, dīķa šķērsošana laivā, šķēršļu josla, "saindētā lauka" šķērsošana gāzmaskās, "ievainotā biedra" nešana kalnā. Viss, kas smeļ spēka rezerves. Sacensību noslēgums tradicionāli notiek akadēmijas teritorijā, kur jāpārvieta dažādi smagumi — lielgabals, munīcijas kastes, ūdens kannas, smilšu maisi. Tūlīt aiz tā arī finiša taisne. Un atkal — atbalstītāju pūļu ielenkumā.

Noslēguma ceremonija notika ģenerāļa Eizenhauera zālē, kurā ir divi balkoni un skatuve, kuras izmēri pielīdzināmi Dailes teātra skatuvei. Latvijas komanda ieņēma vietas un

ar patiku nodevās pirmsapbalvošanas koncertam. Tajā uzstājās karavīru grupa ar diviem seržanta pakāpes solistiem. Mikrofonu paņēma vadītājs un aicināja visus sagaidīt Vestpointas akadēmijas vadību. Visi piecēlās un ar acīm meklēja vadību. Neliels mulsuma brīdis – vadība nekur nav redzama, bet fonā skan rokmūzika. Pēkšņi no griestiem izritinājās virves, visu skatieni vērsās augšup. Vai tiešām?! Akadēmijas vadība parādījās no griestu velvēm un sāka duflerēties lejup! Visi aplaudēja un sveica vadību, kas ieradās ar šovu.

Sākās goda uzšuvju dalīšana, kas apliecina sasniegtos rezultātus. Sāka ar bronzas uzšuvēm – Latvijas komandu neizsauc. Ir cerība, ka izsauks uz sudraba uzšuvēm. Arī uz sudraba neizsauc Latvijas komandu. Sāk saukt zelta uzšuvju komandas... Pirmā uzšuve tika atdota, otrā, trešā, ceturrtā. Iestājas neliela pauze, visi gaida, kura komanda nākamā saņems uzšuvi. Vestpointas komandants saka: "Kā nākamā zelta uzšuves saņemšanai aicinu Latvijas komandu!" Skan aplausi, un Latvijas komanda dodas uz skatuvi pēc zelta uzšuvju saņemšanas. Ejoj garām, katrs klātesošais uzsit uz pleca un saka: "Latvija, malači!" Tik tiešām, Latvijas komanda parādīja augstu rezultātu kadetu sacensībās *Sandhurst Military Skills Competition 2017*. Kopvērtējumā sīvā konkurencē 8.vieta no 62 un lieliskā apziņa: mēs varam!

Trenēties, cīnīties, ticēt un nekad nepadoties – tas ir kaujas komplekts, ar kuru arī nākamā *Sandhurst* NAA komanda parādīs pasaulei Latvijas karogu tālu priekšā pārējiem.

Kadeti dodas uz Rīgas pili pie Valsts prezidenta saņemt leitnanta dienesta pakāpes

2017. gada 10. martā ar NAA prorektora pulkvežleitnanta Valta Āboliņa rīkojumu Nr. 3. NAA izsludināja kadetu eseju konkursu. Konkurss norisinājās no š. g. 10. marta līdz 16. jūnijam. Eseju konkursa vērtēšanas komisija 1. vietu piešķīra “Jūras spēku militārās vadības” 2. kursa kadetei Ilvai Linužai, 2. vietu piešķīra “Jūras spēku militārās vadības” 2. kursa kadetam Rihardam Vucānam un 3. vietu — “Gaisa spēku militārās vadības” 2. kursa kadetam Valtam Benjavam. Publicējam trīs labākās esejas.

*Bakalaura studiju programmas
“Jūras spēku militārā vadība”
2. kursa kadete Ilva Linuža*

**NEDOMĀSIM, KA AR VĀRDIEM VIEN PIETIEK.
SIMT UN TŪKSTOŠKĀRT SVARĪGĀKS PAR VISIEM VĀRDIEM
IR PIEMĒRS UN PRIEKŠZĪME**

Cilvēka dabā ir iekārtots — vispirms skatīties, kā kādu darbu dara citi, tikai pēc tam to darīt pašam. Vienmēr būs tādi, kuri gaidīs, lai kāds parāda, kas un kā darāms, bet, ja šādi būs visi, kurš būs tas, kurš mācīs un rādīs?

Katru dienu mēs saskaramies ar dažāda tipa cilvēkiem — tiem, kuri nebaidās kļūdīties, rādot, kā viss ir jādara, tiem, kuri tikai stāsta, bet neuzdrošinās vai arī nemāk parādīt, tiem, kuri to tik vien gaida, lai citi parādītu, un tiem, kuri nevēlas neko darīt, taču, kad viss jau ir izdarīts, ir vislielākie kritiķi un eksperti. Es uzskatu, ka katram pašam ir jāizvēlas, kurš no šiem cilvēkiem viņš vēlas būt. Protams, līderi nevar būt visi, bet vispirms, lai zinātu esi vai neesi, pamēģini!

Aizejot no šīs pasaules, cilvēks mēdz sev jautāt: “Kas pasaulē mainījies tāpēc, ka man bija dāvāta tāda iespēja dzīvot?” Atbilde uz šo jautājumu atspoguļo visu, ko esam paveikuši. Svarīga ir tikai rīcība. Mēs varam kaut ko mainīt katru stundu, katru dienu, ja vien ko gribam un kaut ko darām. Protams, ir muļķīgi uzskatīt un domāt, ka visu izdosies paveikt uzreiz. Kolumbs neatklāja Ameriku vienas dienas laikā, kā arī Latvija neatguva savu neatkarību tikai tāpēc, ka vienam cilvēkam ienāca prātā, ka rīt es iešu un atgūšu savu Tēvu zemi. Nē, taču, ja mēs nesāksim, tad arī to vien darīsim, kā gaidīsim, ka varbūt kādam tas ienāks prātā. Uzskatu, ka ikvienam būtu jāsaprot, ka, neko neplānojot un nedarot, esam izvēlējušies kļūt par apstākļu upuriem. Sens ebreju sakāmvārds vēstī: “Cilvēks, kas neizvēlas, ir jau izvēlējies!” Jā, var argumentēt un teikt, ka arī tas ir apzinātas rīcības rezultāts, bet padomājiet, vai varat ko sasniegt, ja vienmēr izvēlaties vieglāko ceļu un noskatāties no malas, kā citi dara un sasniedz savus mērķus? Vai var iegūt ko vairāk, nekā ir līdz šim, ja vien sēdi un gaidi, ka viss atnāks vieglā ceļā? Jau agrāk cilvēki bija sapratuši to, kas viegli nāk, tas viegli iet.

Tomēr nedrīkst apstāties tikai pie tā, kas ir saprasts, ir jāceļas un jādara. Protams, tas jau ir liels solis pretī uzvarai, ka apziņas līmenī ir sasniegts punkts, kurš vēstī, ka esmu tas, kurš var, bet jāmotivē sevi to arī patiešām realizēt. Vairums no mums nespēj noturēt uzmanību uz kaut ko vienu, jo mūs visu laiku vajā bažas par dažādām sliktām iespējām, taču raizēšanās ir iztēles jaunprātīga izmantošana. Spēja koncentrēties un virzīties uz mērķi ir sava veida māksla. Dzīve vienmēr liks dažādus pārbaudījumus un šķēršļus, kuri spēs novirzīt no mērķa, vai arī liks apstāties vispār, bet tas jau ir rādītājs, ka esi uz īstā ceļa un dari visu pareizi. Katru dienu ikviens no mums uzvar šīs cīņas, saprotot, kā arī,

gūstot gandarījumu no tā, ka tas nebija viegli, bet es taču to paveicu. Viens no lieliskiem veidiem, kā nepazaudēt savu ceļu, ir analizēt un sastādīt savu rīcības plānu, tieši kā šo visu grāsies paveikt. Uzskatu, ka mērķis bez rīcības plāna ir sapņošana ar valējām acīm. Arī pie šī te ir svarīgi atcerēties, ka, lai kāds es būtu un kas es būtu, katra personība nenosaka tās nākotni. Katra nākotni nosaka katra individuāla rīcība.

Kā nākamo no svarīgākajiem punktiem der atcerēties, ka nedrīkst sarežģīt lietas. Cilvēkiem ir tendence uzskatīt, ka, lai panāktu lielas lietas un spētu ar tām pievērst uzmanību un atzinību, ir jāizplāno katrs solis, kā arī maksimāli jāieliek jauna doma, jauns, neparasts pieejas veids, kā to visu vajag izdarīt. Mēs aizmirstam, ka viss ģeniālais slēpjas vienkāršajā. Tai pašā laikā uzskatu, jo vienkāršāk, jo iespaidīgāk. Pieņemsim, ka kāds jums dod zināšanas, kā darbs ir jādara. Lielākā daļa cilvēku sēdētu un domātu, vai tas ir pareizi vai nav, ko uzlabot un kā ātrāk to izdarīt, lai tas pievērstu uzmanību. Tieši šādā veidā panākot pretēju, negatīvu efektu. Vispirms tiek patērēts laiks domājot, pēc tam šis te laiks tiek atgūts, veicot darbu ātri. Manuprāt, šis te process arī veicina to, ka netiek sasniegts mērķis ar vēlamu efektu un kvalitāti. Tikai retais no mums izdarītu tā, kā tika mācīts.

Atceries, ka ar katru nākamo soli vieglāk nekļūst. Nogurums pieaug, rodas šaubas un neticība, kas likumsakarīgi izraisa iespēju, ka darbs netiks pabeigts. Iegaumē, ka mēs nogurstam nevis no tā, ko darām, bet gan no tā, ko nedarām. Vislielāko nogurumu sagādā nepabeigtie darbi. Tie sēž kā smagi akmeņi uz pleciem, kuri nekrit nost. Ļaunāk kļūst tad, ja cilvēks neiedomājas, ka vajadzētu pa vienam sākt un šos darbus darīt. Tie krājas un krājas, līdz beidzot pat visvarenākajam no mums pietrūkst spēka nest šo smagumu. Jāatceras, ka vieglāk nekļūst, ja aizmirsīs un atliks to visu uz vēlāku. Baidīties, ka nepaspēs vai nesanāks, ir lielākā kļūda no visām. Kāds reiz teicis, ka bailes nogalina vairāk cilvēku, nekā nāve. Uzdrīksties spert pirmo soli. Vienkārši sāc. Soli pa solim. Darbu pēc darba. Nedari visu uzreiz, bet gan sāc pa vienam, un drīz vien redzēsi, ka viss izdodas.

Un, visbeidzot, negaidi atzinību vai citu atbalgojumu no kāda, dari sev, dari, lai rādītu priekšzīmi citiem. Esi paraugs. Kļūsti par to, kurš spēj motivēt un ieinteresēt citus domāt un darīt tā, kā dari to pats. Domā uz priekšu. Nedzīvo tikai šodienai, bet gan veido savu dzīvi kā lielu mērķi. Atalgo sevi ar atziņu, ka, domāšana ir smags darbs, tāpēc to veic tikai retais.

Neskaties uz citiem un esi pats savas nākotnes stāsta autors. Piemērs un darbs ir tas, kas paliek cilvēka atmiņā vislabāk. Katrs izteiktais vārds pazudīs tikpat ātri, kā izrunāts, taču darbs vai rādītā priekšzīme paliks atmiņā uz mūžu.

*Bakalaura studiju programmas
"Jūras spēku militārā vadība"
2. kursa kadets Rihards Vucāns*

**NEDOMĀSIM, KA AR VĀRDIEM VIEN PIETIEK.
SIMT UN TŪKSTOŠKĀRT SVARĪGĀKS PAR VISIEM VĀRDIEM
IR PIEMĒRS UN PRIEKŠZĪME**

Gan vārdiem, gan piemēram un priekšzīmei, kas izpaužas darbos, ir jāiet kopā roku rokā. Ne velti arī mūsu, Latvijas Nacionālo bruņoto spēku 2. kājnieku bataljona, devīze ir „Darbi ne vārdi”, simbolizējot tieši to, ka nepietiek ar tukšu runāšanu un par paraugu jābūt padarītajiem darbiem. Tomēr šī devīze neietver un pat noliedz paša vārda nozīmi, tā svarīgumu un to, ka bez izrunāta vārda nekas nenotiks, bet arī pats vārds ne no kā nerodas.

Vārds sākas ar domu, jo, ja doma ir kaut kas nereāls, tad izteikts vārds jau ir reāls un to paņemt atpakaļ nav iespējams. Uz šī izteiktā vai uzrakstītā vārda pamata rodas darbs, vārds ir kā pamats darbam, un, kad darbs tiek paveikts, tā pamats un vārdi iegūst vēl lielāku nozīmi.

Izteiktam vārdam ir ļoti liels spēks, tas var ievainot vai dziedēt brūces, nopelt un pazeļmot cilvēku vai tieši pretēji – uzslavēt un pamudināt. Ar vārdiem var vienot, pacelt, motivēt veselu tautu. Kā spilgtu piemēru varu minēt mūsu bijušās Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas vārdus – to, kā viņa savā uzrunā Dziesmu un deju svētku noslēgumā Mežaparkā 2001. gada 29. jūlijā aicināja un ar vārdiem vien pacēla mūsu tautas lepnumu un ticību sev: „Mēs esam stipra tauta! Sakiet, lūdzu, visi kopā – mēs esam stipri! Mēs esam diženi! Mēs esam raženi! Mēs esam skaisti! Mēs zinām, ko mēs gribam! Un, ko mēs gribam, to mēs varam! Ko mēs varam, to mēs darām!”

Vārdus var lietot dažādi. Tos var lietot jaunprātīgi, sanaidot dažādas grupas, šķelt tās un radīt diskrimināciju, tāpēc, pirms kaut ko pateikt, labāk ir vienmēr padomāt, jo teikto atpakaļ vairs nepaņemi. Diemžēl jebkurus vārdus, jebkuru zem tiem paslēpto domu vai ideju ir iespējams pārprast, kas noved pie nevēlama iznākuma. Nepareizi interpretēti vārdi var novest pie agresijas, kā tas nereti notiek ar reliģiskiem tekstiem. Nav svarīgi, vai tiek runāts par Bībeli, Korānu vai Vēdām, šajos svēto tekstu vārdos ir sniegti norādījumi – vadlīnijas, kā cilvēkam pareizāk dzīvot, kādas vērtības un īpašības būtu jācenšas izkopt un no kādām lietām jāizvairās. Tomēr nekas nav iekalts akmenī, netiek piekopts absolūtisms, un cilvēkam tiek dota iespēja šos rakstus interpretēt. Nepareiza interpretācija noved pie vardarbības – Krusta kari, džihāds – tās visas ir sekas nepareizi interpretētiem vārdiem. Šajā gadījumā vārdus izmanto jaunprātīgi un ne pie kā laba noved.

Arī militārā sfērā vārdiem ir milzīga nozīme, jo nekādus darbus, nekādu priekšzīmi nevar, pat nedrīkst rādīt, ja tas nav pateikts vai uzrakstīts vārdiem, proti, ja netiek dota pavēle. Militārā vidē, mūsu – karavīru – profesijā, pavēļu apspriešana nenotiek un nedrīkst notikt, jo pavēles, likumi un noteikumi ir uzrakstīti ar asinīm. Bez kvalitatīvi uzrakstītas pavēles vai nepareizi izteiktiem norādījumiem sekas var būt graujošas, un var ciest gan paši karavīri, gan apkārt esošie, vēlreiz pastiprinot, cik svarīga un nozīmīga loma ir tieši vārdiem, ar kuriem kaut kas ir pateikts. Mūsu vārdiem ir liela nozīme, un bez tiem nekas neiet uz priekšu, tāpat arī nekas nevar sākties, jo tukšā vietā nekas nesākas, vārdi ir pamats darbiem.

Ja vārdi ir pamats, tad kas īsti ir darbi un kas ir šis piemērs, šī priekšzīme, kas ir jāpārāda? Galu galā, pamats ir tikai pamats, un, ja nekas uz šī pamata netiek celts, tad tas ir tikai lieki iztērēts laiks un enerģija. Ja vārdi, ko sakām, neīstenojas darbos vai nav šīs svarīgās priekšzīmes, tad tā ir tikai tukša plāpāšana. Darbi ir praktiskais rezultāts izteiktiem vārdiem, darbi ir sienas, istabas un arī jumts iesāktajiem pamatiem, jo uz grīdas vien dzīvot nevar.

Spilgts piemērs tukšiem vārdiem ir politiķi, kas vēlēšanu priekšvakarā pavirši steidz sākt vai pabeigt projektus, ko solīja savas kandidatūras sākumā. Strauji tuvojoties pašvaldību vēlēšanām, tas spilgti izpaužas televīzijas ekrānos un plašsaziņas līdzekļos, iespējams, tepat aiz loga. Vietā, kur dzīvoju, pēdējos četrus gadus pilnīgi noteikti bija nesakopts un nolaists stadions, par kuru līdz šim brīdim neviens nelikās ne zinīs, un nu pēkšņi tur ir parādījusies neierasta darbība un celtniecības darbi – tur top bērnu spēļu laukums. Kāda neparasta sagādīšanās, ka tas sācies tad, kad vēlēšanas nav aiz kalniem!

Kad armijā priekšnieks dod pavēli, tā ir jāizpilda bez ierunām. Tas attiecas gan uz karivi, gan uz kapteini, un priekšnieks ne vienmēr izskaidros vai pamatos šo pavēli, viņam tas arī nav jādara, jo savā starpā sastrādājas profesionāļi, taču ir izņēmums. Apmācības procesā ir nepieciešams ne tikai dot pavēli, bet arī izskaidrot un parādīt, kā to izpildīt, lai

apmācāmais saprastu un spētu reaģēt uz šo pašu pavēli, kad mācību process būs beidzies. Šeit parādās princips – vadīt ar piemēru, un tas neattiecas tikai uz militāro jomu vien. Jebkura laba priekšnieka interesēs būs tas, lai padotais spētu pildīt viņa rīkojumus pareizi un precīzi, kam pamatā būtu tieši priekšzīme, kas darbiniekam ir parādīta. Tieši tāpēc jebkurā nozarē, kur ir jāvada cilvēki, vadītājam obligāti ir jābūda piemērs, lai tas, ko viņš ir teicis saviem padotajiem, nebūtu pretrunā ar to, ko viņš pats dara, un lai neveidotos dubultstandarti. Šo mācību metodi apgūst ikviens kareivis, kurš ir bijis Nacionālo bruņoto spēku Instruktoru skolā Cēsīs un pabeidzis *Jaunākā instruktora kursu*.

Vēsture rāda, ka tieši cilvēki, kas vada ar piemēru un ir paraugs saviem sekotājiem, ieiet mūžībā. Tieši ar savu paraugu šie cilvēki veicina savu darbību un mērķu sasniegšanu. Piemēram, Gandijs, kurš savu dzīvi veltīja nevardarbīgai cīņai pret rasismu un koloniālisma diktatūru. Diez vai tas viņam kā ļoti reliģiozām cilvēkam un nevardarbīgās pretošanās kustības pamatlicējam visā pasaulē būtu izdevies, ja viņš kādu no saviem politiskajiem pretiniekiem būtu uzveicis, lietojot vardarbību. Tieši paša piemērs viņam ļāva sasniegt gan savus, gan savas tautas mērķus ceļā uz Indijas neatkarību. Daudzi cilvēki, kas iegājuši pasaules vēsturē, paveica savus mērķus tieši tad, kad sāka savus vārdus un savu redzējumu realizēt darbos. Napoleons Bonaparts, Mārtins Luters Kings, Ābrahams Linkolns un Vinstons Čērčils ir tikai daži no cilvēkiem, kas savus vārdus pārveidoja darbos. Nav nemaz tālu jāskatās, Latvijas mērogā var minēt arī mūsu pirmo prezidentu Jāni Čaksti, kurš savus prezidentūras gadus strādāja, izstrādājot un publicējot likumus, kā arī izcēlās ar objektivitātes saglabāšanu, stāvot pāri partiju ķīviņiem.

Stipriem vārdiem ir jāseko tikpat stipriem darbiem. Nekas nerodas tukšā vietā, un arī piemērs un priekšzīme nevar rasties bez sākotnējiem vārdiem. Vārdi un darbi ir monētas divas puses, vieni nevar pastāvēt bez otriem, tā ir simbioze. Koks neizaugs, ja tam nebūs stipru sakņu, tomēr arī tikai no saknēm nav jēgas, vēl ir nepieciešams stabils stumbrs un stipri zari, lai no tiem varētu veidoties lapas un ziedi. Apzinoties šo savstarpējo saikni, vārdi ir jālieto uzmanīgi, ir jādomā, ko un kad teikt, lai pateikto nevajadzētu nožēlot. Tāpat jāņem vērā – lai panāktu, ka teiktais patiesi iedarbojas uz klausītājiem, ir jābūda piemērs, lai nesanāktu kā vecajā latviešu sakāmvārdā – ar muti Rīgā, ar darbiem aizkrāsnē. Centīsimies dzīvot tā, lai pārdomātiem vārdiem sekotu pārdomāti darbi.

*Bakalaura studiju programmas
"Gaisa spēku militārā vadība"
2. kursa kadets Valts Benjavs*

MANS VIRSNIKA IDEĀLS

Mēs katrs dzīvē uz kaut ko tiecamies. Mums katram ir savi mērķi. Mums katram ir savi ideāli un etiķete, pēc kuras dzīvojam un veidojam ikdienu ap sevi. Mums katram ir savi paņēmieni un uzskati, kā risināt problēmsituācijas, bet tomēr ir pašsaprotamas darbības un uzskati, pēc kuriem mēs vadāmies un pie kurām pieturamies jebkurā dzīves jomā. Kā špikerītis... kā paraugs, kurš ievēd mūs pareizajās slīdēs un ļauj būvēt tālāk patstāvīgi.

Es vēlos kļūt par labu virsnieku un, protams, man ir savs virsnieka paraugs, pēc kura es vados.

Pirmā īpašība, kura man liekas būtiska virsniekam, ir zināšanas. Virsniekam ir jābūt erudītam, gudram un zinošam ar gaišu prātu, lai būtu gatavs reaģēt uz nestandarta situācijām. Virsnieks ir cilvēks paraugs. Ja Tu spēj rast atbildes savu padoto jautājumiem, izskaidrot un parādīt, tad bez šaubām celsi cieņu viņu acīs. Gudra galva uz pleciem ir

būtiska, jo Tu nes atbildību par sevi un sev padotajiem. Tavas izvēles ietekmē turpmākos notikumus.

Virsniekam jābūt prasmīgam un fiziski spēcīgam. Tu nevari padotajiem vai kolēģiem uzdot uzdevumu, par kura izpildi pats neesi pārliecināts. Tu vari strādāt savu iespēju robežās. Tev ir jābūt pašam gan parādīt, gan izpildīt, jo Tu esi piemērs, Tu esi paraugs. Tev ir jārada uzticība savos padotajos, ka esi pārliecināts par savām darbībām, ka nepievilsi viņus un ka Tu esi uzticama persona, kas var vadīt un uzņemties atbildību.

Virsniekam jābūt ar labu balsi. Un, nē, es nedomāju, ka labi jādzied, bet gan balsij jābūt skaļai, drošai, pavēlošai un pārliecinošai. Balss, kuru uzklausīs, balss, kuru dzirdēs, balss, kurai klausīs un balss, kurai sekos. Nereti virsnieka balss tiek izmantota nepareizi. Virsniekam ar savu skaļo balsi ir jārada auditorijā pārliecība, drosme un absolūta saprašana par to, ko prasi no viņiem. Ne vienu reizi vien ir sanācis, ka laba balss iedzen bailes, nepārliecinātību, šaubas, neuzticību un dusmas tās klausītājos. Runā tā, kā pats vēlētos dzirdēt.

Lojalitāte. Lojalitāte pret darbu ko dari, pret saviem padotajiem. Pašam būs viegli un patīkami strādāt un sadarboties ar padotajiem, ja veidosi uzticīgu un vienotu darbaspēku, darba atmosfēru. Ja būsi patiess pret savu darbaspēku, kā arī laicīgi informēsi viņus par turpmākajām darbībām, tad Tu būsi izpelnījies uzticību un respektu no saviem padotajiem.

Respekts. Tev ir jārespektē savi padotie, jārespektē tas darbs, ko viņi dara Tavā labā. Tu nevari nolikt viņus zemāk par sevi. Viņi ir Tavi biedri neatkarīgi no pakāpes. Respekts rada cieņu un bez tās nekur. Ir neiespējami pastrādāt, ja darbaspēks Tevi nerespektē un neciena. Dari padotajiem zināmu, ka cieni viņus un novērtē viņu ieguldīto darbu.

Psihologija un pedagogija. Tev ir jābūt lietas kursā par savu darbaspēku. Tev ir no malas jāredz, kā kurš jūtas, reaģē un cik lielas darba spējas šobrīd katram individuāli. Cilvēks nav robots, ir jābūt sadalīt darbus attiecīgi darbaspēkam. Tas rada tikai produktivitāti. Katrs cilvēks Tavā darba grupā ir svarīgs posms, un Tev ir jāizkontrolē visi posmi, lai veiksmīgi ritētu attiecīgie uzdevumi. Tev jābūt kā psiholoģiskajam homeleonom. Jāprot izprast un darboties ar katru savu posmu. Labas pedagoga prasmes noderēs, skaidrojot darbus, uzdevumus vai vienkārši pasniedzot informāciju. Jo ātrāk un skaidrāk spēsi pasniegt informāciju, jo ātrāk un precīzāk tiks izpildīts uzdevums.

Oratora spējas. Pie labas balss klāt nāk oratora spējas. Mūžīgi sagatavotu tekstu no lapas nelasīsi. Labas oratora spējas rada saprašanu. Tavi kolēģi skaidri un gaiši sapratīs Tavu teikto, kas neradīs liekus jautājumus. Labas oratora spējas pārliecinās kolēģus, ka pats saproti, par ko runā. Labas oratora spējas var motivēt, pozitīvi uzlādēt, rast drosmi un pārliecināt klausītājus. Kā virsnieks Tu ļoti daudz komunicē ar cilvēkiem un, kā jau minēju ievadā, tad katrs esam citāds. Šī sarunu ķīmija katram ar katru ir citāda, un ar labām oratora spējām Tu vari bez problēmām brīvi justies un komunicēt ar jebkuru par jebko. Proti, lai komunicētu ar jebkuru par jebko, tad oratora spējas ir jāapvieno ar psiholoģiju un plašu zināšanu klāstu. Šīs ir iepriekš minētās paraugvirsnieka īpašības, kuras viena otru savā starpā papildina. Ja pārvaldi visas galvenās paraugvirsnieka īpašības, tad darbs šķiet itin ērts un viegls un Tavām izaugsmes iespējām nav robežu.

Atbildība. Dažreiz ir jāapsēžas un jāsaprot, ka, gadiem ejot, uz Taviem pleciem guļas arvien lielāka atbildība. Ar atbildību komplektā nāk vara un, nedod Dievs, esi varas kārs. No Tevis nevar sanākt paraugvirsnieks, ja esi varas kārs. Tas viss atgriez mūs pie lojalitātes pret darbu un cieņu pret kolēģiem. Tu esi paraugs, Tev ir jābūt teju ar lineālu nomērtam, bet, protams, citēju sevi *neviens neesam roboti...* Tas ir atkarīgs no situācijas, bet, iespējams, ka, esot virsnieka amatā, sastapsies ar situāciju, ka uz Tavu atbildību ir cilvēku dzīvības. Šajos brīžos nedrīksti saļimt. Tavās vēnās jāplūst pārliecībai un drosmei par sevi un par savām darbībām.

Drosme. Virsniekam jābūt drosmīgam un nebaidoties rīkoties atbildīgās situācijās. Tam Tu esi sagatavots, bet dažkārt emocijas ņem virsroku, kas liedz veikt darbību. Tev jābūt savaldīt savas emocijas, bet, ja esi paraugvirsnieks, tad Tu to jau māki, jo esi labs psihologs.

Kā noslēdzošo es gribu minēt cilvēcisko faktoru. Jā, piekrītu, ka ir jāsaprot, uz kuriem esi atnācis un vienmēr jārēķinās ar ļaunāko, bet Tev ir Tava komanda, Tava vienība, pret kuru ir jāizturas cilvēciski. Labam virsniekam ir jāsaprot, kad būt stingrākam un kad *atlaist grožus*, bet ne līdz galam. Neko padotie vairāk nenovērtē, ja viņus uzskata par vienlīdzīgiem. Ja Tavi padotie Tavā pavadībā jūtas kā vienlīdzīgi ar Tevi, bet vienlaikus Tevi respektē un klausās, tad apsveicu, esi veiksmīgs virsnieka paraugs.

Apkopojot jau minēto, tad nonāku pie secinājuma, ka paraugvirsniekam ir jābūt garīgi spēcīgam un apdāvinātam. Galvenais ir paša atdeve pret darbu un tad arī būs darba augļi. Ir jāapvieno daudz ne dažādas īpašības, lai būtu paraugvirsnieks, ieskaitot iepriekš minētās. Paraugvirsnieku var pielīdzināt elkam. Katram bērnam bērniņā ir elks. Lielai daļai tēvs, māte, brālis, citiem kāda ievērojama persona, bet princips tas pats. Mēs vēlamies sasniegt tos darba augļus, kurus ir sasniedzis mūsu elks, tādēļ mēs kopējam, tādēļ ir šī etiķete, pēc kuras vadīties, bet galvenais nepazaudēt neko no sevis un likt tikai klāt, būvēt. Mēs katrs varam būt, kas vēlamies. Mēs katrs varam būt virsnieks paraugs, galvenais ir motivācija. Ja Tu savu biedru kolēģu acīs esi krietna persona, tāda, no kuras viņi vēlas ņemt piemēru, mācīties un sadarboties, tad apsveicu... Tu esi paraugvirsnieks.

Gaisa spēku helikopteri virs Daugavas ar sarkanbaltsarkano Latvijas karogu

VI. MILITĀRĀS IZGLĪTĪBAS AKTUALITĀTES

Dr. med., profesore, LVA biedre **Liāna Pļaviņa**,
Vispārējo priekšmetu studiju nodaļa

KAUJAS IZTURĪBAS KURSA DALĪBNIKU VESELĪBAS RĀDĪTĀJU IZVĒRTĒJUMS

Ievads

NAA militārās vadības studiju programmā par neatņemamu sastāvdaļu ir kļuvis Kaujas izturības kurss (KIK). Topošais virsnieks militārā dienesta laikā noteikti saskarsies ar vairākiem dažādiem riska faktoriem — gan fizikāliem, gan psihoemocionāliem, gan ķīmiskiem un fiziskiem, kuri var ietekmēt veselības kapacitāti, darbaspējas un kaujas spējas. NAA studiju programmā iekļautais KIK ir viens no apmācības posmiem, kas var palīdzēt topošajam virsniekam izvērtēt savas stiprās puses un kas arī norāda uz jomām, kuras jātrenē un jāpilnveido. Ar katru nākamo KIK tā plānojums tiek pilnveidots un uzlabots. KIK gaitā ir nepieciešams ievērot kadetu fizisko izturību un fizisko sagatavotības līmeni, kā arī veselības kapacitāti. Kadetu atbalstam KIK sagatavošanas posmā un tā norises laikā, kā arī pēc kursa tika nodrošinātas medicīnas speciālistu — sporta ārsta, rehabilitācijas un fizikālās medicīnas ārsta, MNC speciālistu — konsultācijas, veikti laboratoriskie izmeklējumi un arī izmantota bioinformatīvās diagnostikas (*RAMED*) metodoloģija muskuļu un skeleta patoloģijas diagnostikai. *RAMED* diagnostikas tehnoloģija ir neinvazīvā biorezonanses metode, kas parāda orgānu un audu funkcionālo stāvokli un to novirzes no normas stāvokļa — disfunkciju. *RAMED* diagnostikas pamatā ir organisma audu, šūnu biofizikālo parametru mērījumi bioloģiski aktīvajos punktos. Iegūtie rādītāji parāda cilvēka organisma orgānu sistēmu adaptīvo kapacitāti un kompensējošās spējas darbībai ekstremālos apstākļos.

Materiāls un metodes

Izmeklējumi tika veikti 2017. gada *Kaujas izturības kursa* dalībniekiem — 59 kadeti. KIK piedalījās abu dzimumu pārstāvji vecumā no 22 līdz 30 gadiem. Kurša dalībniekiem tika novērtēta veselības kapacitāte pirms un pēc *Kaujas izturības kursa*, tika noteikti antropometriskie rādītāji (ķermeņa masa, ķermeņa masas indekss) un to izmaiņas kursa laikā.

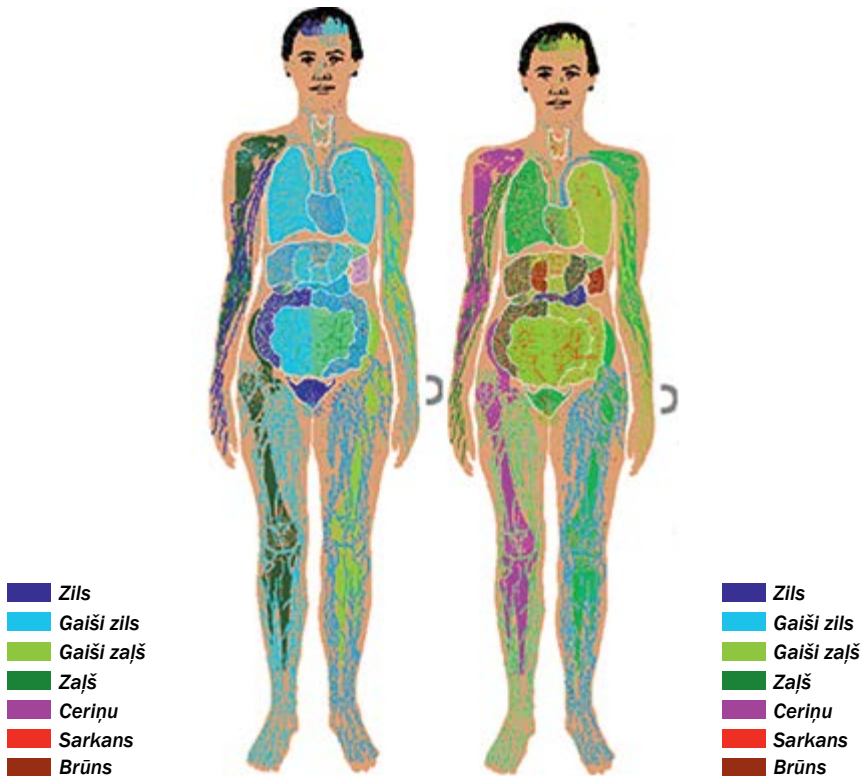
Rezultāti

NAA kadeti ir fiziski aktīvi cilvēki, kas nodarbojas ar sportiskām aktivitātēm, gan ikdienā, gan papildus pievēršoties dažādiem sporta veidiem. Tas kopumā palīdz paaugstināt fiziskās sagatavotības līmeni un fiziskās izturības spējas, kas ir nozīmīgas virsnieka profesijai. Aktīvi sportojošiem biežas ir arī dažādas sporta traumas (piemēram, sasitumi, sastiepumi u.c.). Ja šādiem gadījumiem netiek pievērsta pietiekama uzmanība, tās var pāriet no akūtas stadijas hroniskā saslimšanā un izpausties, piemēram, ar dažādas pakāpes subjektīvām sāpju sajūtām. Apkopotie dati par KIK dalībniekiem parādīja, ka 42,8% kadetu iepriekš ir bijušas dažādas traumas. Vecās traumas var apgrūtināt kadeta aktivitātes īpašos paaugstinātas fiziskās slodzes apstākļos. Lai atbalstītu kadetus KIK sagatavošanās posmā, palīdzētu uzlabot veselības stāvokli, tas ir, palīdzētu sagatavoties šim *Kaujas izturības kursam*, kadeti tika nodrošinātas dažādu medicīnas speciālistu konsultācijas. Sporta ārsta konsultācijas laikā tika izvērtēts muskuloskeletālās sistēmas stāvoklis un definētas esošās problēmas, kā arī dotas rekomendācijas to novēršanai. Sporta ārsta

uzraudzībā tika organizētas speciālas fiziskās sagatavotības nodarbības, kas palīdzēja kadetiem uzlabot muskuļu un skeletālās sistēmas stāvokli. Pēdas veselības stāvoklim tika pievērsta īpaša vērība KIK sagatavošanas posmā. Plakanā pēda ikdienā nerada problēmas, bet, ja ir liela fiziska slodze, kad kājām jāpārvar lieli attālumi, parādās sāpes, kas apgrūtina fiziskās aktivitātes. Sporta ārsta konsultāciju laikā kadeti, kam šāda problēma tika noteikta, papildus apmeklēja speciālista – podologa – konsultāciju, saņemot rekomendācijas par īpašu ārstniecisko zolišu iegādi. Sporta ārsts noteica arī laboratoriskos izmeklējumus: asins ainu, bioķīmijas muskuloskeletālās patoloģijas biomarķieru noteikšanu asins serumā.

Sporta ārsts nodrošināja arī rehabilitācijas posma uzraudzību, organizējot atslodzes fiziskās nodarbības, kas palīdzēja kadetiem veiksmīgi atjaunot fiziskās spējas pēc KIK posmā.

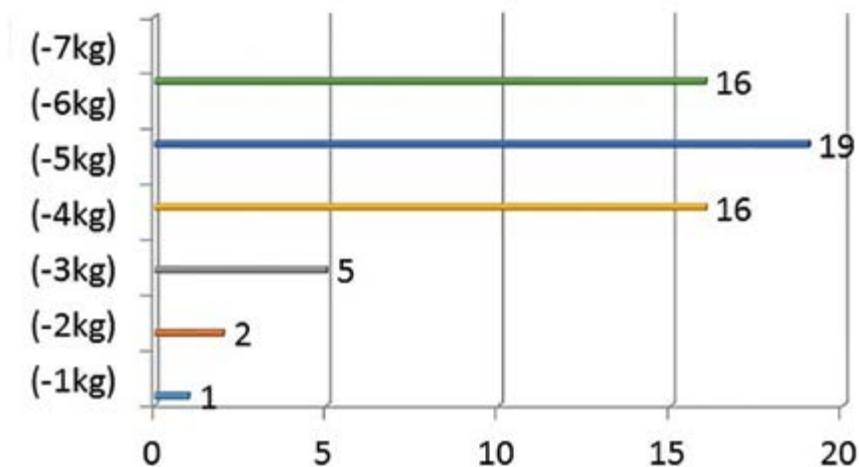
KIK sagatavošanas posmā kadeti saņēma fiziskās medicīnas un rehabilitācijas speciālista konsultācijas un veselības kapacitātes izvērtējumu, lietojot biorezonanses diagnostikas tehnoloģiju *RAMED*, kas dod iespēju identificēt pārbaudāmajam agrīnu (pirmsklīniskajā posmā) muskuloskeletālo patoloģiju, kura ekstremālos darbības apstākļos var radīt problēmas fiziskajām aktivitātēm. Fizikālās medicīnas un rehabilitācijas speciālists novērtēja muskuloskeletālās sistēmas funkcionālo stāvokli (ķermeņa stājas un gaitas, pēdu veselības, muskuļu spēka, locītavu kustību apjoma diagnostiku) un vispārējo veselības kapacitāti, noteica veselības riskus un izstrādāja rekomendācijas šo risku mazināšanai. Fizikālās medicīnas un rehabilitācijas speciālista konsultācijas izmeklējumi tika veikti gan pirms *Kaujas izturības kursa*, gan pēc tā.

RAMED diagnostikas tehnoloģijas izvērtējums

Kursa dalībniekiem tika izvērtēti antropometriskie rādītāji – ķermeņa masas un tās izmaiņas KIK laikā. Lielā fiziskā slodze, psihoemocionālie faktori, kā arī kursa norises process un īpatnības ietekmē dalībnieku antropometriskos rādījumus. Gandrīz pusei KIK dalībnieku ķermeņa masas rādījumu samazināšanās konstatēta divu līdz trīs kilogramu diapazonā, dažiem dalībniekiem tā samazinājās pat par sešiem kilogramiem, bet vienai sestajai daļai dalībnieku ķermeņa masas samazinājās par vienu kilogramu. Visnozīmīgākās ķermeņa masas rādītāju izmaiņas (no četri līdz seši kilogrami) konstatētas deviņiem kadetiņiem no desmit KIK piektajā, proti – kulminācijas, dienā.

Kursa laikā medicīnisko atbalstu (diennakts dežūras) nodrošināja neatliekamās medicīnas speciālistu brigādes. Galvenās veselības problēmas, ar kurām pie mediķiem vērsās KIK dalībnieki, bija saaukstēšanās (13,4%), pēdu veselības problēmas (tulznas, noberzumi) – 55,2%, locītavu un muguras sāpes (17,9%).

2017. gada KIK grupas kadetu ķermeņa masas zudums uz piekto KIK dienu

Secinājumi

- Fiziskās sagatavošanas nodarbības treniņus kadetiņiem KIK dalībniekiem jāorganizē vismaz sešus mēnešus pirms KIK kursa, optimālais dalībnieku skaits grupā – līdz 10 dalībniekiem. Fiziskajām nodarbībām **vēlams rast** iespēju un ielānot papildu ekipējuma iegādi līdzsvara un dziļās muskulatūras trenēšanai. Ieteicams palielināt plānoto nodarbību treniņu **skaitu**, lai varētu sasniegt muskuloskeletālās sistēmas funkcionālo rādītāju uzlabojumu.
- Rehabilitācijas periodā pēc KIK ieteicams iekļaut papildu **atjaunošanās procedūras**: ūdens procedūras (baseina apmeklējums) vai siltuma procedūras (pirts apmeklējums)
- Organizējot ikdienas fiziskās sagatavotības nodarbības treniņus, maršus, jāpievērš uzmanība **obligātiem atsildīšanās pasākumiem pēcnodarbību posmā, kam jātiek veikti tehniski pareizi** instruktoru (NBS Sporta kluba speciālistu) uzraudzībā un klātbūtnē. Jāpievērš lielāka vērība lielāko muskuļu grupu muskulatūras disbalansa novēršanai, veicot kvalitatīvus atsildīšanās pasākumu vingrinājumus.

- Jānodrošina *RAMED* funkcionālā diagnostika, vispārējās veselības kapacitātes novērtējums ar veselības risku noteikšanu un rekomendāciju izstrāde šo risku mazināšanai.
- Jānodrošina laboratoriskie izmeklējumi: asins aina, bioķīmijas muskuļu un skeleta patoloģijas biomarkieru noteikšanai asins serumā.

Ieguvums:

Pareizi organizētas un laikus sāktas nodarbības treniņi veido kadetu izpratni un zināšanas par muskuloskeletālās sistēmas bojājumu preventīvo pasākumu nozīmi, nepieciešamību un ieguvumiem veselības kapacitātes uzturēšanā un saglabāšanā.

VII. LVA BIEDRU ATMIŅU, PĀRDOMU UN PĒTĪJUMU KALEIDOSKOPS

Šīs pārdomas par dažādiem notikumiem Latvijā, ASV un citviet virsnieki rakstījuši dažādos laikos, taču visu virsnieku subjektīvās atziņas vieno kāda kopīga iezīme – Latvijas mīlestība un uzticīga kalpošana izvēlētajai profesijai. Cerams, ka pārdomu fragmenti būs interesanta lasāmviela gan topošiem, gan dienošiem, gan arī atvaļinātiem virsniekiem.

LVA biedrs

brigādes ģenerālis Rūdolfs Frederiks Pēkšēns¹

PAR SEVI

Esmu dzimis 1944. gada 20. martā Bostonā, Masačūsetsā. Mana māte Elizabeta Jākobsens Pēkšēns, audzināja manu brāli un mani tikpat kā viena pati, jo tēvs² mūsu jaunības gados ilgus mēnešus pavadīja jūrā. Vecāki mums apzināti nemācīja latviešu valodu, jo vēlējās, lai mēs abi augtu amerikāņu kultūrā. Šādu lēmumu var saprast, jo latviešu ģimenei dzīvot kara laikā Amerikā nebija viegli, tomēr tas atņēma man iespēju būt savējam vietējā latviešu sabiedrībā un pārziņāt latviešu valodu.

1966. gadā absolvēju koledžu netālu no Bostonas; tas bija laiks, kad jauniešus iesauca karošanai Vjetnamā. Es ieguvi leitnanta pakāpi Amerikas Savienoto Valstu Gaisa spēkos un tiku apmācīts par lidotāju.

Pēc "spārnu" iegūšanas 1967. gadā mani norīkoja par smagā bumbvedēja B-52H pilotu. Mēs bijām trenēti un spējām kaujas gatavībā lidot ar kodolbumbām, lai novērstu Padomju Savienības potenciālu agresiju.

Divus gadus es dienēju Dienvidaustrumāzijā, piedaloties Vjetnamas karā. Vispirms, 1965. gadā, kā B-52 pilots un vēlāk, 1970. gadā, kā reaktīvās izlūklidmašīnas RF-4C pilots. Tā bija Amerikas cenšanās ierobežot komunisma izplatīšanos.

Nākamajās trīs desmitgadēs 15 gadus es pavadīju Rietumvācijā, esot kaujas gatavībā, atturot iespējamus padomju sabiedroto desanta uzbrukuma mēģinājumus NATO. Aukstā kara laikā es daudzas stundas lidoju gar NATO robežu, novērojot (kontrolējot) ne tikai Padomju Savienības draudus, bet arī stāvokli okupētajās zemēs.

Mēs daudzi ar lepnumu un apmierinātības sajūtu vērojām, kā visām nebrīvē nospies-tajām nācijām radās izdevība atbrīvoties no ārvalstu kundzības un iekļauties "brīvajā pasaulē". Tomēr pēc komunisma sabrukuma nāca citi draudi un man kā komandierim

LVA arhīvs.
Atv. brigādes ģenerālis
Rūdolfs F. Pēkšēns.

LVA arhīvs.
Rūdolfs Kārlis Pēkšēns

¹ Brigādes ģenerāļa uzvārds angļu valodas rakstībā ir Rudolfs Peksens. Rūdolfa Pēkšēna angļiski rakstīto tulkojis atv. pltn. Visvaldis Ķīmenis. Valodas izteiksmi, gramatiku "gludinājuši" atv. kapteine Sarma Līne un komandkapteinis Artis Tīrzmālis.

² Kapteinis Rūdolfs Kārlis Pēkšēns (1915 – 2005). Vairāk sk. šī raksta beigu daļā.

vajadzēja dienēt ASV 52. iznīcinātāju vienībā — *Wild Weasels*. Es lidoju terorisma apkarošanas misijās *Desert Storm*, paceļoties no Turcijas.

1991. gadā mani paaugstināja brigādes ģenerāļa pakāpē. Tad komandēju 410. bumbvedēju vienību Mičiganā.

1994. gadā Latvijas valdība ielūdza mani piedalīties Cēsu kaujas 75. gadadienas atcerē. Es pārstāvēju ASV valdību un kopā ar Latvijas Valsts prezidentu Gunti Ulmani un Igaunijas Valsts prezidentu Lennartu Meri 22. jūnijā, Cēsu kaujas atceres dienā, uzrunāju sanākušos cilvēkus Vienības laukumā Cēsīs. Tas bija mans pirmais Latvijas apciemojums, kas mani ļoti aizkustināja.

No ASV Gaisa spēkiem atvaļinājos 1995. gadā, bet apmēram divdesmit gadus turpināju strādāt par kaujas konsultantu amerikāņu aizsardzības rūpniecībā. Kopš tā laika līdz pat šodienai atbalstu brīvu, suverēnu Latviju.

Esmu Latviešu virsnieku apvienības biedrs, Latvijas Ģenerāļu kluba biedrs, mūža biedrs Amerikas Latviešu apvienībā, esmu valdes padomnieks Baltijas Amerikas brīvības līgā. Piedalos ASV militārajās piemiņas dienās un pasākumos.

Sava tēva piemiņai pasūtīju tēlniekam Jurim Gaganim izgatavot sudraba kuģi, ko pievienot restaurētajai Latvijas sudraba kolekcijai Melngalvju namā. Tagad šis kuģis ir iekļauts sudraba ekspozīcijā.

Esmu sadarbojies ar Amerikas Latviešu tirdzniecības palātu, palīdzot Latvijas firmu uzņēmējiem rast darbības iespējas Amerikā.

Piedalos piemiņas dienās un sociālos pasākumos Latvijas vēstniecībā Vašingtonā un turpinu sadarbību ar Latvijas vēstnieku un aizsardzības atašeju ASV.

Es rūpējos, lai mani bērni un mazbērni mācītos izprast Latvijas vērtības un atbalstītu brīvu un neatkarīgu Latviju.

Esmu lepns par savu latvisko izcelsmi un tādēļ pēc iespējas cenšos atbalstīt brīvās Latvijas panākumus un to labo darbu, ko veikuši daudzi citi latviešu izcelsmes amerikāņi, lai pasaule vienmēr turpinātu atraidīt draudus Latvijai, Amerikai un NATO.

PAR TĒVU, KAPTEINI RŪDOLFU KĀRLI PĒKŠĒNU (1915—2005)

Mana tēva ģimene nāk no Mazsalacas novada, manas mātes ģimene — no Talsiem. Tēvs, kapteinis Rūdolfis Kārlis Pēkšēns, dienēja Otrā pasaule kara cīņās zem Latvijas un vēlāk zem Amerikas karoga.

Viņš dzimis Mazsalacā 1915. gadā. 1937. gadā kā labākais savā klasē absolvējis Krišjāņa Valdemāra jūrskolu Rīgā un apbalvots ar Latvijas Biržas zelta pulksteni. Pēc obligātā dienesta Latvijas Kara flotē bija virsnieks Latvijas Tirdzniecības iestādē.

Otrā pasaules kara sākumā, 1939. gadā, viņš uz Latvijas tirdzniecības kuģiem pārveda kravas gar Amerikas austrumu krastu. Latvijas vēstniecība Vašingtonā viņam piešķīra galvenā stūrmaņa privilēģijas.

1940. gadā, kad PSRS nelikumīgi okupēja Latviju, tvaikonis *Abgara* bija viens no astoņiem kuģiem, kas nepildīja pavēli atgriezties Latvijā, bet turpināja tirdzniecības braucienus zem Latvijas karoga pie rietumu sabiedrotajiem. Rūdolfis Kārlis Pēkšēns bija šī kuģa pirmais stūrmanis.

Tvaikonis *Abgara* bija būvēts Anglijā, piederēja Latvijas Kuģniecības sabiedrībai Rīgā, bet tik un tā to pārbaudīja Latvijas vēstniecība Vašingtonā.

No astoņiem Latvijas kuģiem seši tika nogremdēti. Kara beigās vairāki no tiem tika nogremdēti Bahamas salu arhipelāgā, t.sk. tvaikonis *Everalda*, kuru Vācijas zemūdene

U-158 nogremdēja pie Abaco, un tvaikonis *Everleza*, kuru nogremdēja Inagua salas dienvidaustrumos. Piecus no šiem astoņiem kuģiem nogremdēja Vācijas Kara flotes zemūdenes, vēl vienu kuģi tās sabojāja. Itāļu zemūdene nogremdēja vienu.

1942. gada 6. maijā 4422 tonnīgais kuģis *Abgara* ar pilnu cukura kravu devās no Jamaikas uz Monreālu Kanādā. Vakarā plkst. 22:11 ar torpēdu G7a kuģim tika bojāts priekšgals. Vācijas zemūdene U-108, kas atradās pie Bahamas, varēja viegli uzbrukt šim neapsargātajam kuģim. Pēc uzbrukuma visi 34 matroži atstāja kuģi un izglābās. Plkst. 22:23 vēl viena izšauta torpēda neiedarbojās, bet 16 minūtes vēlāk trešais šāviņš trāpīja tieši zem tiltiņa, un kuģis nogrima divās minūtēs. Vācijas zemūdene uznira, lai nofotografētu rezultātu, un aptaujāja Latvijas kuģa ļaudis.

Pēc 24 stundu klaiņošanas dienvidrietumu virzienā no Bahamas nākamajā dienā plkst. 19:00 glābšanas laivas beidzot piestāja krastā pie Plaja Blanka, Kubas tuvumā pie zemesraga Majsi. Nākamajā dienā plkst. 16:30 šoneris *Fortuna* ar velkamo tauvu aizvilka laivu uz ASV jūras bāzi pie Gvantanamo raga, kur apkalpe ieradās 1942. gada 9. maijā plkst. 01:15 no rīta. No Kubas apkalpi pārvietoja uz Amerikas Savienotajām Valstīm – daudzi matroži pieteicās dienēt ASV jūrniekos vai Tirdzniecības kuģniecībā.

Rūdolfs Pēkšēns ieguva virsnieka pakāpi ASV Kara flotes rezervē un tika piekomandēts kā galvenais stūrmanis uz kuģa *USS Samuel Huntington*, kas bija vislielākais munīcijas kuģis komandā UGS-27. Tajā bija 115 kuģi, kuri 1943. gada 15. decembrī sāka pārbraucienu no Hemptonroudās (Hampton Roads), Virdžīnijā, un devās uz Orānu (*Oran*), Marokā. Tur viņi nonāca 1944. gada 3. janvārī. Vēlāk, 16. janvārī, šis kuģis tika pārvietots uz Neapoli, Itālijā, un ieradās tur pēc piecām dienām. Nedēļu vēlāk kuģis *USS Samuel Huntington* devās uz Anzio, noenkurojās ceturtdalījūdzi (400 metri) no sabiedroto desanta krastmalas ar 7,181 tonnām kravas, kurā ietilpa municija, benzīna kannas un sprāgstvielu TNT.

Vēlā 29. janvāra vakarā Vācijas armijas Gaisa spēku (*Luftwaffe*) bumbvedēji, bruņoti ar *Henschel Hs-293* pretkuģa reaktīvajiem raķešu šāviņiem, uzbruka pie Anzio noenkurotajiem kuģiem. Anglijas iznīcinātājs trāpīja kuģa *Spartan* vidū, tas pagriezās uz kreiso pusi un nogrima ar visiem ar 65 matrožiem. Drīz pēc *Spartan* nogrimšanas vēl viens *Hs-293* raķetes šāviņš trāpīja *USS Samuel Huntington* vārošajā tvaika katlā un sprādzienā nogalināja četrus vīrus. Eksplozijas spēks izsita kravas lūkas, viens apvidus automobilis tika uzņemts uz kuģa tiltiņa. Kuģis palika bez tvaika, kļuva nevadāms, un to vairs nevarēja glābt.

Kuģa kapteinis deva pavēli atstāt kuģi. Matroži nolaida ūdenī glābšanas laivas un sprādziena izraisītajā jūklī devās prom no bīstami sabojātā kuģa uz desantēšanās vietu jūras krastā. Piecpadsmit minūtes vēlāk vēl viena bumbas sprādziena eksplozija satrieca kuģi. Sprādziens radīja lielu dūmu mākonī, šķembas lidoja gaisā tūkstoš pēdu (300 metri) augstumā un krita uz kuģiem, kuri atradās pat vairāk nekā pusotras jūdzes (2400 metru) attālumā.

Pēc otrās eksplozijas kuģis *USS Samuel Huntington* nogrima; bet, tā kā jūras līcis bija tikai trīs pēdas (0,91 metru) dziļš, kuģa ķīlis noturēja kuģa lielāko daļu virs ūdens. ASV Jūras flotes glābšanas kuģis *USS Weight* piestāja blakus *Huntington* un ar divām borta ūdens šļūtenēm mēģināja apdzēst degošo klāju. Kad šķita, ka ugunsgrēks ir pieveikts, *USS Weight* devās prom. Taču ugunsgrēks uzliesmoja vēlreiz, un četras stundas vēlāk *USS Weight* atkal atgriezās, lai dzēstu lielo ugunsgrēku. Pēc tā nodzēšanas *USS Weight* devās palīgā citiem bojātiem kuģiem. Kad jau trešo reizi glābšanas kuģis atgriezās, jo uguns bija uzliesmojusi no jauna, – agri no rīta 30. janvārī uguns piekļuva benzīna kannām, degšana kļuva pavisam strauja, šķembas lidoja uz tuvāk noenkurotajiem kuģiem, zuda jebkādas izredzes izglābt degošo kuģi. Kad degšana mitējās un dūmi izklīda, no *Huntington* vairs nekas nebija redzams.

Tā kā kapteinis Pēkšēns bija sekmīgi pārdzīvojis divas kuģa gremdēšanas. ASV valdība viņam 1944. gadā piešķīra licencēta kapteiņa palīga tiesības un 1945. gadā — kuģa kapteiņa tiesības. Vēlāk viņš piediedrojās kuģniecības firmai “Amerikāņu eksporta līnijas”. 1945. gadā viņš tika norīkots par tvaikoņa SS *Phoebe Knot* kapteini. Tēvs sāka divu desmitgažu dienestu, daudzreiz kuģodams no ASV uz Eiropu ar kravu, kas bija paredzēta amerikāņu un sabiedroto militārajiem spēkiem, apsargājot NATO robežas no Padomju Savienības draudiem un invāzijas. Kapteinis Pēkšēns palika darbā “Amerikāņu eksporta līnijas” firmā līdz attiecīgā vecuma sasniegšanai (62 gadi) 1977. gadā.

Par tēva 32 gadus darba posmu minētajā firmā — viņš brauca ar kuģiem visādās un dažādās tiesībspējās: kā otrais palīgs; kapteiņa palīgs; darbinieku kapteinis; meistars uz kravas kuģiem, kravu un pasažieru kuģiem; uz liela luksusa pasažieru tvaikoņa *USS Constitution* un konteineru kuģiem. Tēvs komandēja kuģus, kuri devās uz Vidusjūru, Indiju, Āfriku un apkārt pasaulei. No 1969. gada līdz pensijai viņš komandēja konteineru kuģus uz Ziemeļeiropu un Vidusjūru.

Pēc divdesmit gadu dienesta ASV Kara flotes rezervē tēvs pensionējās komandkapteiņa dienesta pakāpē.

Dzīvojot tālu no Latvijas, tēvs ziedoja laiku un līdzekļus savai Latvijā palikušajai ģimenei, kā arī atbalstīja daudzus latviešu kultūras pasākumus un labdarības iestādes.

Kapteinis Rūdolfs Kārlis Pēkšēns mira 2005. gada janvārī Vestvudā (Westwood), Masačūsetsā un ir apbedīts Amerikāņu nacionālajos militārajos Brāļu kapos Keipkodā (*Keip Kod*) Masačūsetsā.

*LVA biedrs,
atvaļināts kapteinis Valdis Šteinbergs*

PAAUDŽU LAIKA GRĀMATA **(“Mērnīka piezīmes”)**

Paaudžu laika grāmata — tā rokrakstos nosaucu savu pierakstu klades, kopskaitā vienpadsmit. 1973. gada 25. janvārī pirmajā kladē ir izdarīts pirmais ieraksts, kura ievadā rakstīts: “Laikam jau katram dzīvē pienāk laiks, kad gribas daudz vairāk uzzināt par paša senčiem, nekā viņš to zina... Varbūt esmu ķēries pie uzdevuma, kas izrādīsies man pavisam ne pa spēkam — uzrakstīt par manas dzimtas iepriekšējām paaudzēm, cik tas būs iespējams, un arī par sevi.

Kāpēc es to gribu darīt? Laikam jau tāpēc, lai nākamajām paaudzēm, kad tām radīsies vēlēšanās kaut ko uzzināt par saviem priekšgājējiem, būtu jau atstāts kāds pamats.”

Sešas klades jau ir nodotas LVA. Uz mana uzvārda tur atvērs fondu, pēc sakārtošanas piešķirs numuru un lūdzu — pēcnācēji, ja vēlaties, ejiet, lasiet, izrakstiet un rīkojieties pēc saviem ieskatiem!

Vēl piebildīšu, ka sākumā esmu ievērojis laika secību, bet, kad tā sajuka, tad, paklausot labam padomam, pārgāju uz dažādu notikumu aprakstu, dodot katram virsrakstu, kas raksturo lietas būtību, neievērojot laika secību.

Kara jausmas

Pierakstīts 1973. gada 4. martā.

Un tā man tuvojas skolas gadi. Ir 1939. gads. Latvijā dibinās krievu bāzes. Drīz brauc arī kara ešeloni. Kājās braucējiem esot zābaki no papīra (tātad “kirzas”), galvās jocīgas

cepures ar puļķīšiem augšā ("augšā puļķīt's, apakšā — muļķīt's"), tie nedrīkstot uz mums skatīties (t. i., braucot vilcienā).

Kad redzēju ešelonus pa dzelzceļu garām braucam, vagoniem durvis bija ciet. Uz platformām tehnika un sargkareivji ar nodurtām galvām. Tiešām izskatījās tā, ka viņiem būtu noteikts neskatīties apkārt. Starp lopu vagoniem bija arī kāds pasažieru vagonš. Tam loģi aizvilkti ar aizkariem, un neredz nevienu, pa logu skatāmies.

Pienāca 1940. gada vasara. Drīz vien Pļaviņās izvietoja karaspēka daļu. Pēc tam arī Gostiņos. Pirmie ieradās celtnieki un uzcēla labierīcību vietas. Runāja par arestiem, bet no kaimiņiem jau nevienu nepaņēma. Runāja par kareivju vasaras nometnēm Mangaļos un Litenē, kur daudzi esot apšauti. Un tad redzējām jau uz Daugavpils pusi braucam vilcienu sastāvus ar restotiem loģiem — dzeloņdrātis —, aiz tām gan vīrieši, gan sievietes, gan bērni. Kur ved? Kāpēc ved? Kam tas vajadzīgs?

Brīžiem kāda izstiepta roka izmeta pa zīmītei. Zīmītē ietīta naudiņa ar lūgumu nosūtīt uz adresi. "Mani, vecomāti, bērnus arestēja otrdien, sadzina vagonos. Ved mūs nezināmā virzienā."

Šausmīgi barbariski. Bez tiesas. Nomestās vēstules pacēlām un nosūtījām. Protams, neatceros, cik, bet kā es, tā māsa un tētis — katrs pacēlām vairākas.

Pļaviņās tiek atvērta speciāls veikals karavīriem. Cik nu viņu tur bija? Rota vai vairāk? Dzīve laukos ritēja apmēram tāpat pa vecam. Tēvs audzēja kāpostus. Tos labprāt uzpirka armija, varēja lēnām dzēst parādu Zemes bankā.

Ciemos nāk virsnieks no Pļaviņām. Ukrainis Kravčenko. Tāds kā kavalieris Valijai būtu (Valija, māsas vienaudze, dzīvoja pie mums un strādāja Gostiņu kooperatīva veikalā). Viņa jau bija tāda šiverīga. Tētis interesējās par kolhoziem. Brīnījās, ka tā taču nevar būt — kā katrs pēc kārtas uz laiku var būt priekšsēdētājs? Gandrīz iznāk tā, ka nevis var būt, bet pat jābūt, ja ievēl. "Kā es varu būt priekšsēdētājs, ja, piemēram, esmu kalējs?" Tomēr Kravčenko paliek pie sava — var, jo ievēl!

Parādās šādas tādas krievu dziesmas. Piemēram, "Katjuša". Es arī mācos vārdus. Dziedam. Iet vaļā tautu draudzība — cik jauki!? Padomju virsnieki kā mazi bērni mācās braukt ar velosipēdiem. Mums, puīšiem, lieli brīnumi. Vai tiešām nav velosipēdus redzējuši? Mācās kūleņodami.

Kad man bija 40 gadu, vaicāju, ko viņš domāja, tā rīkodamies. (Es zināju, ka tēvs patiesībā zināja.) Tēvs atbildēja: "Mans tēvs palika dzīvs. Kā viņš pats būtu rīkojies, dzīvs būdams, tā būtu viņa darīšana. Tie, kas viņu nodeva, 1941. gadā bija veci vecīši. Ja es būtu viņus nodevis, tad būtu atriebies par savu tēvu, bet viņu bērni būtu atriebrušies tev. Tā ienaidis nekad nebeigtos."

Priecājos par sava tēva prātīgumu! (To cilvēku uzvārdus es tā arī nezinu. Tēvam nepajautāju. Domāju, ka tēva rīcība mūs glāba no represijām vācu okupācijas laikā.)

1941. gada sākumā tēvs, kā visi izziņotie zemnieki, aizbrauca uz Krustpils aerodroma būvi pie Zilāniem. Viņu norīkoja par desmitnieku, un viņš Krustpils Patērētāju biedrībā saņēma pārtiku (vācu okupācijas laikā viņu vēl meklēja, lai samaksājot par pārtiku). 23. jūnija rītā ieradās mājās, noaudzis ar melnu bārdu. ("Tur bija dulls polītruks, skraidīja, pistoli vicinādams. Krustpilieši viņu nogalināja un pabāza zem žaģaru kauzdes.")

Kādu dienu sēžam pie galda pagalmā. Rūc. Es izeju pagalma vidū. Skatos — ļoti augstu no Krustpils puses lido lidmašīnas. "Tēti, tēti! Kas no viņām birst laukā?" Pēc maza brīža atskan spēcīgi sprādzieni. Lidmašīnas aizlido. Bija mestas bumbas vai nu uz Aiviekstes tiltu, vai šoseju, vai Kampenu mežu. Tur varēja būt pilns ar bēgļiem. Bet trāpīja Eglīšu pļavā vai ganībās pie Maiļupītes. Bija kādas sešas vai astoņas lielas bedres. Es vēl ilgi tur lasīju šķembas un stiepu mājās. Labi, ka netrāpīja virsū Maiļupsalai vai Eglīšiem.

Piens tomēr tiek vests uz Pļaviņām. Tētis atbraucis stāsta, ka pilna šoseja ar atejošu karaspēku, bēgļiem.

25. jūnija rītā esmu ganos, tētis aizveda pienu uz Pļaviņām. No Lāču puses lido zemu, zemu tādas lielas lidmašīnas, melnas. Arī laiks bija apmācies. Virs Pļaviņām sāk celties dūmi, putekļu stabi, pēc brīža sprādzienu troksnis.

Sabombardēti sliežu ceļi. Tur stāvējuši ešeloni ar bēgļiem. Sagrauta un nodegusi stacijas ēka. Tētis atgriezies stāsta: “Kā deva virsū, tā viens virsnieks ar pistoli rokā pāri kannām pienotavā iekšā gan! Ko tad ar pistoli lidmašīnai padarīsi?”

Tiek nolemts, ka pienu vairs nevedīs. Juku laiki. No mājām prom arī neviens neiet. Vērojam pa gabalu, kas darās redzamības robežās.

Kādu dienu redzam: nāk no Pļaviņām gar dzelzceļu tāda kareivju ķēdīte, kādi astoņi vai desmit, brien izvērstā ķēdē pa mūsu labības lauku. Viens vai divi pagriež savus šaujamus uz mūsu mājas pusi, jo mēs tur mājas galā stāvam un skatāmies. Aiziet garām.

Pie mums pārvākušies arī Grunšteini un Vītoli ar savu nelielo iedzīvi. Lielie sprieda — nav droši, pamuksim uz Vietalvu. Un tā ap 29. jūniju, sakrāvuši šādu tādu iedzīvi vezumos, ar višiem lopiņiem devāmies ceļā. Aizbraucām līdz Bundzeniekiem un apmetāmies mežā. Tālāk nebraucām. Naktī mežā kā mazi bērni briesmīgi brēca. “Kas tur brēc?” — “Tie, dēls, ir zaķi.”

Pēc pāris dienām, kad pa ceļu uz Vietalvas pusi aizbrauca vācu bruņumašīna, posāmies mājup. Piebraucot pie Pļaviņu—Gulbenes dzelzceļa, blakus ceļmalas krūmos atpūtās vācu karavīri. Par mums nelikās ne zinis. Pēc pusstundas bijām mājās. Tur nekas nebija aizskarts. Vītoli devās uz Pļaviņām. Vītolu māte šķendējās par vīru: “Kā vecs karavīrs var būt tik bailīgs!” (Vītolu Mikum 1918. gadā, esot sarkanarmijā, sašāva kāju ceļi, un tā viņam nelocījās. Viņš bija meistars “uz visām kantīm”. Viņš palīdzēja tētim dzīvojamās mājas, kūts piebūves celtniecībā, akmeņu izcelšanā un plēšanā.)

Mums — kāds prieks! — pieklīda karavīru pamests zirdziņš. Tas nu bija vareni! Bet pēc kādām dienām tēvs tam astē pamanīja iesietu zīmīti — zirdziņš bija rekvizēts koknesiešos. Tēvs zirdziņu aizveda un atdeva. Mūsu prieki bija īsi, bet bauslis — Tev nebūs iekārot cita mantu — bija ievērots.

Vācu karavīri ienākuši, nošāva Bušmaņu Jāni no Lāčiem. (Viņš Pirmajā pasaules karā bijis gūstā Vācijā, prata mazliet vāciski.) It kā pie viņa bijuši kādi Gostiņu žīdi (ebreji — red.). Viņu un vēl kādu bija aizveduši aiz Konova kazarmas, dzelzceļa malā nošāvuši un apbrušinājuši ar zemi.

Vēl pēc kādām dienām eju, droši vien ar Valiju, uz Gatiņiem. Ejam pa Gostiņiem — skola nodegusi, laikam arī pasta māja. Koka tilts pār Aivieksti nodedzināts. Tam pretī ceļa malā stāv prettanku lielgabals ar iesprūdušu lādiņu stobrā. Šosejas malā starp tiltiem saraktsas bedrītes. Gandrīz katrā esot bijis pa nošautam padomju armijas karavīram. Pie dzelzceļa, šosejas pagrieziena kreisajā pusē, rakuma vieta. Iesprausta šautene ar durkli zemē. Tur esot aprakti sarkanarmieši. Šosejas labajā pusē — kapi ar krustiem. Tur esot vācu armijas karavīri, kādi četri vai seši. Tie esot pirmie, kuri pārskrējuši dzelzceļa tiltu. Ar viņiem sarkanarmieši tilta galā, ar durkļiem un lāpstiņām piebeiguši. Es tik vēroju, vai kaut kur neguļ kāds šaujamaiss, bet nekā.

Tētis bija gājis uz pagastmāju. Aiznesis mūsu, pēc pavēles nododamo, radioaparātu. Mežs esot bijis pilns ar kara tehniku. Kāpēc es neprasījos līdzī?

Dzīve nu rit it kā pa vecam. Bet itin drīz atkal baiga ziņa, kura liek notrīsēt. Visi Gostiņu žīdi (ebreji — red.) aizdzīti uz Kaķīšu purvu un apšauti. Paši vietējie, kā mūsu kaimiņi R., V., P. un Č. un citi, kurus es nepazīstu, Gostiņu un Ķūgu aizsargi. Viņus uz ceļa satiekot, man bija baisi — slepkavas taču.

Braucu tētim līdz uz Krustpili, uz tirgu. Tirgū notiek apšauto mantu izpārdošana. Atbrauc mašīna, pilna ar drēbēm (patiesībā, lupatām); sabāž kādā maisā vai bikšu starā,

paceļ — un uz vairāksolīšanu. Bars riņķī un pērk arī. Dažs labs gan visu pirkumu turpat pie sētas izmet, jo, vārda pilnā nozīmē, tās ir lupatas. To labāko jau paši šāvēji sen sadalījuši. “No žīdu (ebreju — red.) mantām — ne tik, cik melns aiz naga!” — tā mani vecāki rīkojās, un tā arī bija.

Mamma stāsta, ka nākusi mājās no Gostiņiem pa Līko ielu un redzējusi, kā žīdu šāvēju sievas mantas dalījušas. Viena bijusi uzkāpusi bēniņos un metusi visu ko zemē. Bet divas vai trīs esot dalījušas. “Iedzīvojās uz citu rēķina.” Un rudenī, ejot otrā klasē, jau sēdējām bijušās žīdu (ebreju — red.) skolas telpās. No sākuma bija jau tā savādi, bet ko tad mēs, bērni.

1942. gada pavasarī pienāca ziņa, ka uz pagastu atvedīs gūstekņus nodarbināšanai zemnieku saimniecībās. Mani vecāki arī nolēma paņemt — “Lai cilvēks atkopjas, un palīgs lauku darbos jau arī noderēs.” Tā mūsmājās ieradās Petjka no Voronežas. Viņam bija 16 gadi. Kas viņš par sarkanarmieti? No sādžas paņemts ierakumu rakšanā. Ienākot vāciešiem, visi vīrieši, racēji, savākti gūstekņu nometnē — mirušo sarkanarmiešu formas mugurā un gūsteknis gatavs!

Tēvu pagasts nozīmēja par uzskaitvedi — jāreģistrē mājlopi tuvākajās 10 mājās. Apsēnu Zelmai teicis: “Zelma, Zelma, tev mājas lielceļa malā, slēp veselu baru aitu, bet uzdod, ka tikai viena!” Bet pierēģistrējis jau tik, cik teica, un negāja kūtī skatīties, kā bija noteikts instrukcijā.

Kādu nakti 1943. gadā izcēla pieliekamā lodziņu. Tēvs ielika atpakaļ, bet mamma pamanīja, ka, cik tālu ar roku varēts aizsniegt, pazudis ēdamais. Kaut kur netālu no saimniekiem bija aizbēguši karagūstekņi. Tēvs nekur neziņoja: “Lai viņiem laimējas!”

1943. gada vasarā zemniekus norīkoja ceļu sargāšanā — pa diviem sargiem naktī. Kad bija jāiet tēvam, es gāju līdzī. No šucmaņa³ Ķūģos tēvs saņēma šauteni, piecas patronas un — staigājiet laimīgi! Pastaigājām pa Ķūģu—Maiļupsalas lielceļu un tad gājām snauduļot otra sarga virtuvē, jo viņš dzīvoja tuvāk šucmaņa mājai, kur šautene bija atdodama. Man bija tas gods nēsāt šaujamo!

1944. gada vasarā kādu arestēto veda pa tiltu uz Gostiņiem. Viņš muka, ielecot sekļajā Aiviekstē. Sargi šāvuši — netrāpījuši. Tad šāvis tilta sargs, šucmanis Zariņš, un — rezultatīvi.

Kara tuvums jau bija jūtams. Pa dzelzceļu pārvadāja karaspēka vienības. Pļaviņu — Gulbenes līnija bija bīstamāka. Partizāni spridzināja sliedes. Lokomotīvei priekšā piekabīnāja platformas, uz tām sēdināja gūstekņus.

Karš tuvojas

1973. gada 8. martā esmu rakstījis:

Parasta vasara ar visiem tās lauku darbiem. Fronte nāk aizvien tuvāk. Naktīs var redzēt ugunsgrēku atblāzmas. Tur deg vai nu Preiļi, vai Rēzekne.

Mantas tiek sakravātas. Liekas, ka cīņas notiek jau ap Krustpili. Mūsu mājās dzīvo arī Grunšteini.

Tā pienāca 1944. gada jūlija beigas. Krustpils laikam jau bija kritusi. Mūsmājās ieradās kāds vads vāciešu. Tūlīt ķēra mūsu zosis, no kūts izveda ruksīti un nožmiedza. Atskrēja Apsēnu Zelma — tur tas pats. Tēvs nebija no bailīgajiem, aizgāja uz Pļaviņām un atnāca ar žandarmu. Tā un tā; vācieši visu noliedza, bet es parādīju, kur apraktas zarnas. Šķiet, fričiem par to nekas nebija.

³ Šucmaņi jeb kārtības dienests (vc. *Schutzmannschaften*) — no vietējiem kolaboracionistiem saformēta paramilitāra organizācija, palīgpolīcija Vācijas okupētajās teritorijās 2. pasaules kara laikā. <http://vesture.eu/index.php/%C5%A0ucma%C5%86i> (red. piezīme).

Pa nakti palikt mājās bija bīstami. Steigā sakravājām daļu savas un Grunšteinu mantības, pametām vistas, bet ar visiem mājlopiem devāmies uz Vietalvas Lapsām — pie mammas jaunākās māsas Gargurnu Elzas. Pie vācu karavīriem bija divas krievu meitenes, virtuves strādnieces. Viņas tēvu lūgušas, lai ņemot viņas līdz; vācieši pa naktīm viņas izmantojot. Tēvs tomēr atteicis, jo baidījās no vācu karavīru atriebības (Ne jau par sevi viņš baidījās, bet gan par ģimeni.). Kaimiņos pulcējās aizsargi. Pa ceļam braucot, satikām sekretāri leviņu Rutu. Vēl piediedrojās Strautmaļu skolotāji Spridzāni (Viņi bija skolotāji kaut kur Latgalē.). Tā mēs visi pievakarē ieradāmies Lapsās. Dzīve Lapsās ritēja omulīgi. Rūdim bija alus, visi ēda pagalmā pie viena galda.

Atceros, ka Rūdonkulis vienu ruksīti kopgaldam ziedoja. Agronomam, kuru visi sauca par Koksagīzu, bija nagans. 1940./41. gadā viņš kā Vietalvas pagasta vai Madonas apriņķa agronomis bija aģitējis stādīt koksagīzu. Nolēma, ka viņš šaus pierē, bet ar vairākiem šāvieniem tā arī netrāpīja, vai arī piere cūciņai bija par biezu.

Fronte, kā liekas, ir apstājusies aiz Daugavas. Vietalvā viss vēl kluss. Ir jau augusts. Ir pienācis rudzu pļaujamais laiks, un mēs pošamies atpakaļ uz Sirmaušiem, uz rudzu pļauju. Mēs — tie esam tētis, Rūta (mana māsa) un Valija (Rūdonkuļa kalpones Ostrovskas meita, Rūtas vienaudze) [un es].

Braucam. Un jau no Brūveriem visas mājas, kā redzams, ir tukšas. Citi paši pametuši, citus vācieši izdzinuši. Mūsu mājas arī tukšas. Vācu aizmugures laupītāji arī ir projām. Bērziņmātes (mana vectēva māsa; viņai Pļaviņās bija mājiņa, to abi ar vīru pārdeva; bērnu viņiem nebija; viņi atnāca dzīvot pie mums. Uz Lapsām viņi nebrauca.) istabā mētājas šādas tādas pamestas vācu mantas. Tādas jocīgas pildspalvas, bet parakstīt ar tām nevar. Tētis apskata un saka: “Nav jau nemaz spalvas!” Līdz tam laikam jau es nemaz pildspalvu nebiju redzējis (Vēlāk noskaidrojās, ka tās ir tukšas tūbiņas.). Mājās viss tāpat, kā atstājām. Tikai no mana rakstāmgalda atvilktnes ir pazudusi manis aizmirstā marku kolekcija... Tās bija traki žēl, jo markas bija no eksotiskas franču Āfrikas kolonijas.

Vēl dūmo aizdedzinātie bišu stropiņi. Vācieši medu bija izņēmuši, un par to bites viņiem laikam nav likušas mieru. Nu tad arī aizdedzinājuši.

Visas mājas ir tukšas. Tāpat laikam arī Gostiņos un Pļaviņās. Pa dienu strādājam laukā. Frontē pilnīgs klusums. Naktīs guļam uz kūtsaugšas sienā. Reizēm dzirdam, ka kādu kārtu izšauj ložmetējs. Aiz Daugavas pa reizei dzird šaujām krievu lielgabalu. Tad “nodzied” granāta, pārlidojot pāri, un kaut kur no Odzianas puses atskan sprādziena troksnis. Dzirdam arī pa retam šāvienam.

1973. gada 13. martā esmu turpinājis.

Un atkal klusums. Dienā apstaigāju abu kaimiņu mājas. Sevišķi žēl man grāmatu, kas mētājas Ausekļa (mana tēva brālēns, arī Šteinbergs; māja aiz dzelzceļa ar nosaukumu Sirmauši 3) mājā uz grīdas ar nosaukumu “Latvju dainas”. Gribēju paņemt kādu sējumu, bet nedrīkst, jo tā jau būs tāda kā zagšana. Tad nu es lasīju patronas, kuras mētājās pa malu malām. Arī vienu pamestu bruņu cepuri atradu. Tad skatos — Reinfelds vecās mājas pakšņī tāda jocīga pudelīte nolikta, tāda kā ola ar uzskrūvējamu vāciņu. Atskrūvēju un redzu — korķa galā kapsēle. Man mugura slapja — rokasgranāta! Aizskrūvēju atpakaļ un turpat nolīku. Nevienam to neteicu. Labi, ka es biju atskrūvējis ar visu pamatiņu. Ja būtu atskrūvējis tikai vāciņu, tad varētu arī izraut aukliņu, un pēc trim četrām sekundēm sekotu sprādziens!

Rudzu pļaušanu pārtraucām un atgriezāmies Lapsās.

Tā karš ienāca mana tēva sētas pagalmā. Sākās mūsu bēgļu gaitas. Bija jau domāts pamukt un pārlaist fronti, bet nesanāca. Un tā pamazām vien — līdz Kurzemei.

LVA biedrs

atvaļināts pulkvežleitnants **Visvaldis Ķīmenis**

DAŽI BIOGRĀFIJAS FRAGMENTI

LVA biedrs, ASV virsnieks pulkvežleitnants Visvaldis Ķīmenis pēc Otrā pasaules kara beigām piecus gadus dzīvojis pārvietoto personu nometnē ASV zonā un 1950. gada 25. maijā kopā ar ģimeni iebraucis ASV, Bostonā. Pēc kāda laika sācis studijas Norvičas Militārajā akadēmijā. To beidzis “kā DMG — izcils militārais absolvents” (*Distinguished Military Graduate*) un bijis to 10% absolventu vidū, kuri ieskaitīti ASV regulārajā armijā. Šī priekšrocība garantējusi Visvalža Ķīmeņa militāro karjeru — nodienēti 25 gadi, dienēts četros kontinentos un pabūts 44 valstīs.

LVA arhīvs. Atv. pulkvežleitnants
Visvaldis Ķīmenis.

Lūk, viņa atmiņas.

“ASV atvaļinātie Latvijas izcelsmes virsnieki bija sajūsmīnāti, kad Latvija atguva brīvību 1991. gada 21. augustā un valdība atjaunoja bruņotos spēkus. Atvaļinātais pulkvežleitnants Ilmārs Dambergs organizēja Latvijas Aizsardzības darba grupu, lai palīdzētu Latvijas militārajiem spēkiem piebiedroties rietumu aizsardzības spēju metodoloģijai un ekipējumam⁴.

Man bija iespēja pieteikties kā brīvprātīgam konsultantam un doties uz Rīgu strādāt atjaunotajā Aizsardzības ministrijā. Ministrs bija Tālavš Jundzis (jurists), viņa vietnieks — Valdis Pavlovskis. Manus ceļa izdevumus sedza Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA). Latvijā ieradās 1992. gada 12. aprīlī un sāku strādāt par apgādes speciālistu. Sākumā vajadzēja visu, bet vispirms bija svarīgi atbrīvoties no Padomju armijas formām un ieročiem.

Mans pirmais uzdevums bija analizēt četrus iegādes līguma piedāvājumus militāro spēku modernizēšanas vajadzībām — jaunu datoru iegāde ar interneta pieslēguma iespēju. Šim nolūkam bija izdalīti budžeta līdzekļi 14 miljoni rubļu apmērā. Izanalizējot visus iesniegtos piedāvājumus, ieteicu ministram iegādāties jaunus aparātus no firmas *Rank-Xerox*, jo tā bija vienīgā firma, kas piedāvāja datorus un faksus ar līgumā iekļautu aparatūras uzstādīšanu, pieslēgšanu tīmeklim, kā arī lietošanas apmācību un atsevišķu detaļu, t.sk. modernāko, nomaiņu ekspluatācijas gaitā. Manu priekšlikumu pieņēma.

Pirms aizbraukšanas no Rīgas iesniedzu aizsardzības ministram savu ziņojumu — tā laika stāvokļa vērtējumu, kurā atzinu, ka tiek cītīgi strādāts efektīvas piegādes virzienā, veicot bruņojuma un apgādes pārbaudi. Eksistē sarežģītas problēmas ar padomju armijas kara bāzu un noliktavu atgūšanu. Par vislabāk izplānoto nozari atzinu rezerves pulkveža Jāņa Kurtiņa pārtikas (I klase) nodaļu. Viņa plāns bija noderīgs arī citiem.

Mēs bijām pieci apgādes virsnieki, kuri apstiprināja atjaunotās armijas formas tērpus. Formas tērpi un cepures bija tādas pašas, kādas nēsāja Latvijas pirmās brīvvalsts laikos. Robežsardzes brigādes komandiera vietnieks Viktors Sviklis parakstīja līgumu ar formas tērpu ražošanas fabriku.

ZS pulkvedis Voldemārs Eihenbaums, Zemessardzes štāba priekšnieka vietnieks,

⁴ Mācību un nodrošinājuma sistēma. — Red.

sekmīgi kārtoja apgādes un piegādes jautājumus. Viņš arī aktīvi publicēja rakstus par militāri vēsturiskiem notikumiem.

Nacionālā aizsardzības akadēmija atradās Mālpils lauksaimniecības tehnikuma telpās. Direktors pulkvedis Valdis Matīss lūdza mani nolasīt lekciju par apgādes klasēm. Es parādīju kadetiem arī videofilmu par Vjetnamas karu un stāstīju par kaujas apstākļiem džungļos.

1992. gada 16. aprīlī, iepriekš norunātā tikšanās reizē ar Latvijas Kara muzeja direktori Aiju Fleijas kundzi un Induli Krēķa kungu Pulvertornī, Smilšu ielā 20, uzdāvināju Kara muzejam savu Amerikas armijas formas tērpu un Leģiona nopelnu (*Legion of Merit*) ordeni, paskaidroju formas tērpa valkāšanas kārtību.

Palīdzēju arī izstrādāt reglamentu AR-70-1 “Bruņojuma un Apgādes pārvaldes darbības reglaments”, kas tika apstiprināts. Šis dokuments ir līdzīgs ASV apgādes reglamentam.

Tikos arī ar jūras kapteini Gaidi Zeibotu un Aizsardzības spēku komandieri pulkvedi Daini Turlo. Mēs kopā plānojām Latvijas militāro atdzimšanu.

Kad atgriezos mājās, uzrakstīju pateicības vēstuli PBLA priekšsēdētājam Meierovica kungam, klāt pievienojot arī Latvijas aizsardzības situācijas vērtējumu.”

Tagad Atlantā ģimnāzistiem mācu latviešu valodu, lasu lekcijas par Latviešu leģionu, ar *PowerPoint* prezentāciju palīdzību demonstrējot dokumentus, fotogrāfijas, karikatūras, kartes un statistisku informāciju.

*LVA biedrs
atvaļināts majors Tāļivaldis Modris Boģis*

MANAS KARA GAITAS...

Esmu dzimis 1933. gada 7. novembrī Jelgavā. Mani vecāki bija aizsargi, bet viņiem izdevās paglābties no padomju deportācijām 1940. gada 14. jūnijā. 1945. gada februārī ar kuģi no Liepājas iebraucām Štetinā (tagad Ščecina, Polija), Vācijā. Pēc tam ar vilcienu uz Flensburgu pie Dānijas robežas. Šo Vācijas daļu savā atbildībā pārņēma briti 1945. gadā. Vācijas pārvietoto personu (*dīpīšu*⁵) nometnēs nodzīvojam piecus gadus un ASV ieceļojām 1950. gada maijā.

Vācijā nometnēs pabeidzu pamatskolu un sāku mācīties vidusskolā. ASV vasaras skolā sāku ar 9. klasi, tad rudenī — jau 10. klasē un vidusskolu beidzu 1953. gada vasarā. Tā paša gada rudenī sāku studēt Bufalo universitātē.

Bufalo universitātē tai laikā bija arī ROTC (Rezerves virsnieku apmācības kursi), kuros mūs visus ieskaitīja. Kad sapratu, ka četru mācību gadu laikā bakalaura grādu un dienesta pakāpi “leitnants” nedabūšu, iestājos “aviācijas kadetos”. Mūsu *flight* (aptuveni rotas līmeņa vienība armijā) instruktors par varu gribēja mani atrunāt no stāšanās kadetos. Viņa arguments: virsnieki tik dzerot un dzenoties pakaļ meitenēm. Es tomēr pārbaudes eksāmenus izturēju un nodienēju aviācijā gandrīz 25 gadus.

Kādas sešas nedēļas mācījos Sanantonio bāzē Teksasā, kadetu *preflight* (sauksim pirmaskola), kur tai laikā apmācīja visus Gaisa spēku rekrūtus.

Nākamā bija civilā kontraktskola (*Graham AB, Fla*). Sākām lidot un bijām kopā ar virsniekiem lielākoties no ROTC. Mūs, kadetus, uzraudzīja viens leitnants. Mūsu instruktori visi bija civilpersonas, parasti bijušie WW2 (*World War II*) (Otrais pasaules karš) piloti. Piemēram, mans instruktors bija nolidojis apmēram 15000 stundu.

⁵ *Displaced Persons.*

LVA arhivs. Flotes iznīcinātājs apsargā Tāļivalža M. Boģa vadīto lidmašīnu virs Vidussjūras pie Lībijas krastiem (fotouzņēmums no Tāļivalža vadītās lidmašīnas loga).

Lidot sākām ar T-34. Es ar to nolidoju kādas 30 stundas. Vairs labi neatceros, bet patstāvīgā lidojumā mani palaida apmēram starp 7. un 10. lidojumu. Mana klase bija pirmā, kas sāka regulāri turpināt mācību lidojumus ar T-37 (*Tweety bird*). Ar šo lidmašīnu nolidoju kādas 150 stundas, un tad mūs pārcēla uz Grīnvilas Gaisa spēku bāzi (*Greenville AFB*), Misisipi, lidot ar T-33 (*F-80*). Te visi instruktori bija militārie un mūs mācīja lidot grupās, dzenāt citam citu utt. Leitnanta pakāpi un spārnu uzšuves ieguvu 1959. gada jūlijā. Tolaik ASV Stratēģiskos gaisa spēkus komandēja ģenerālis Kērtis Lemejs (*Curtis LeMays*), kam bija liela ietekme ASV Gaisa spēkos. No mana izlaiduma viņš paņēma apmēram 80% jauno pilotu. Sekmju ziņā es biju apmēram klases viducī. Bumbvedēju skolā varēja izvēlēties, kurā ASV daļā dienēt. Es izvēlējos Pīsas Gaisa spēku bāzi (*Pease AFB*), Ņūhemšīrā, jo tā atradās tikai 40 jūdžu attālumā no Bostonas un tur parasti notika visādi tautiešu saīkojumi.

Ģenerālis Lemejs savus *Combat Crews* (kaujas apkalpes) visādi aprūpēja, pat lutināja. Piemēram, Stratēģiskos gaisa spēkos bija tā saucamās *spot promotions*, kur, ja esi *Select Crew* (izcila apkalpe), tad automātiski dabū paaugstinājumu par vienu dienesta pakāpi. Ja to noturi sešus mēnešus, tad tā ir uz palikšanu. Turklāt leitnanti, tiklīdz kļūst *Combat Ready*, tiek paaugstināti par virsleitnantiem.

Bija arī citi atvieglojumi dienestā. Ja biji *Combat Ready*, tad nekādu citu ekstrā darbu dienestā – tikai lidošana! Laiku pa laikam mūs sūtīja komandējumos *tdy* (*temporary duty*) (pagaidu dienests) uz Angliju vai Spāniju. Tur viena nedēļa bija jādežūrē, tad – nedēļa brīva, atkal nedēļa jādežūrē un tad atpakaļ uz ASV. Brīvajā nedēļā varējām darīt, ko gribam – ceļot uz visām NATO valstīm. Ja nospriedām kopīgu gala mērķi, piemēram, Maljorku, tad mums deva kādu mazāku transportlidmašīnu ar pilotu, kurš mūs nogādāja galamērķī un pēc sešām dienām atlidoja pakāļ. Atpakaļ ASV Pīsas Gaisa spēku bāzē dežūra ilga nedēļu, naktis bija jāpavada bunkurā. Katrai apkalpei bija sava automašīna ar sarkanām bākuģunīm. Ar to varējām klejot pa bāzi, arī iet uz kino vai virsnieku klubu. Visā bāzē, arī klubā un kino, bija speciālas sirēnas (*klaxon horns*) un, atskanot trauksmei, mums septiņās minūtēs bija jābūt lidmašīnā ar strādājošiem motoriem. Reizēm izziņoja pāris trauksmes ik pa 24 stundām, citreiz vairākas dienas dzīvojam bez tām.

Nonākot Pīsas Gaisa spēku bāzē, tikām norīkoti uz 715. bumbu eskadru (715th BS) (Bomb Squadron), 509. BW (*Bomb Wing*). 509. priekšteči uzmeta pirmo atombumbu Hirosimai un Nagasaki. Sākām lidot vietējos treniņlidojumos un mest simulētas bombas uz tuvāko RBS (*radar bomb scoring*) vietu.

Kad dabūjām vajadzīgās pielaišanas noslēpumiem, mums norādīja arī mērķi, kas bija labi jāizstudē — kā tur tikt, kādu pretestību varam sagaidīt utt. Tad uzzināju, ka **Latvijā** (toreiz tā, protams, bija PSRS sastāvdaļa) 60. gadu sākumā **bija septiņi mērķi**. Sazin cik tas būtu bumbu, jo no Vācijas taktiskās raķetes un iznīcinātāji tos sasniegtu daudz ātrāk par mums. Vienu no šiem mērķiem iedalīja arī mums. Kad bijām mērķi kārtīgi izstudējuši, bija jāiet pie 509. BW komandiera un tas kā diplomdarbs uz Phd jāaizstāv. Tad arī tikām pie *Combat Ready* statusa un *R-50* apzīmējuma, t.i., ieguvu virsleitnanta dienesta pakāpi (*spot promotion*). Plāni ik pēc pāris gadiem mainījās, tā ka divus gadus vēlāk vairs nezināju, kas Latvijā notiek. Pamazām lietošanā tika ieviesti datori. Bija jāstudē, kad/kur ir paredzēta bumba, lai neielidotu citā eksplozijas zonā. Lidojot no Anglijas, mērķi parasti atradās VDR vai Polijā, no Spānijas — Krimā. Pamazām mēs sākām kāpt no statusa R uz E un beidzot sasniedzām *S-50*. Mans pilots tika paaugstināts par majoru, navigators — par kapteini, bet es paliku virsleitnants, jo nebiju pietiekami ilgi šajā pakāpē dienējis.

Pēc laika man piedāvāja regulāro virsnieka pakāpi rezerves virsnieka vietā. To parasti iegūst tikai akadēmijās, bet *ROTC* (*Reserve Officers' Training Corps*) (Rezerves virsnieku apmācības korpuss) un aviācijas kadetos — saņem tikai katra izlaiduma izcilākais absolvents. Šajā laikā es vēlējos tikt uz kādu skolu, lai pabeigtu studijas, bet komandieris manu lūgumu noraidīja. Nevarot degradēt savas kaujas apkalpes. Toreiz pat neienāca prātā, cik vēlāk tas būtu noderējis majora pakāpes saņemšanā. Turpinājām kā apkalpe saņemt dažādus apbalvojumus, goda rakstus un citas uzslavas par labām sekmēm inspekcijās un bumbu mešanas sacīkstēs.

Pīsas Gaisa spēku bāzē tai laikā dienējām trīs latviešu piloti: Dzintars Lauris, Andris Zālmanis un es. Es ar Andri un vēl vienu pilotu trējām māju okeāna krastā. Dzintars bija precējies un dzīvoja citur. Andris dienēja *100BW*, kur lidoja *KC-97 tankers* (degvielas uzpildes lidmašīna). Andra karjera bija interesanta. Pēc *SAC* (*Strategic Air Command*) (Stratēģiskā Gaisa spēku vadība) viņš pavadīja *Aeroflot* lidmašīnas lidojumos no Maskavas uz Ņujorku (*JFK*), lai PSRS lidotāji nelido tur, kur nedrīkst. Pēc tam viņš tika dislocēts Potsdamā, Berlīnē kā sakaru virsnieks (*Liason Officer*) ar uzdevumu braukāt pa Vācijas Demokrātisko Republiku un palīdzēt “nomaldījušām” Rietumu sabiedroto lidmašīnām, kas tur nolaistos. Nelaime tikai tā, ka Varšavas bloka spēki visas, kas pārlidoja “dzelzs aizkaru”, tūlīt nogāza. Respektīvi, viņš bija legalizēts spiegs. Padomju Savienībai bija tādi paši, kas braukāja pa Rietumu zonām, visu fotografējami. Vēlāk Andris bija pirmais Latvijas Civilās aviācijas ģenerāldirektors. 2001. gadā es viņu Rīgas lidostā apmeklēju.

Negaidot pienāca Kubas krīze. Manai apkalpei bija paredzēts kārtējais komandējums uz Spāniju. Spānijā pēc nolaišanās Zaragosā mūs tūlīt aizveda uz (*briefing room*) instruktāžas telpu, lai iepazīstinātu ar radušos situāciju. Tūlīt sapratām, ka lieta ir nopietna, jo ēkas sienas pusaugstumā bija noklātas ar smilšu maisiem. Mums pastāstīja, ka Padomju Savienības kuģis no Rīgas — bruņojies ar kodolraķetēm uz klāja — ir ceļā uz Kubu. Rādīja arī vietu, kur plānots to apturēt, ja tas negriezīsies atpakaļ. Pārējais būs atkarīgs no PSRS.

Izpētījām savus mērķus un nākamajā rītā sākām dežūru. Mums teica, ka prakses trauksmes vairs nebūs; ja dzirdama trauksme, tad varam sagaidīt noteiktu pavēli. Pēc pāris dienām, pusdienojot virsnieku klubā, tādu arī saņēmām. Atceros, skrienot uz mašīnu, izspēru kluba stikla durvis, kuras vērās ciet, kādai citai apkalpei pirms manis

izskrienot ārā. Lidmašīnā, kamēr pilots iedarbināja motorus, man bija jākopē šifrēta pavēle un tā jāatšifrē un jāapstiprina. Šoreiz tā nebija pavēle pacelties, bet tikai paaugstināja mūsu trauksmes gatavību. Pēc kāda laika saņēmām atļauju izslēgt motorus. Lidmašīnā gan kādu laiku vēl dabūjām pasēdēt. Vēlāk uzzinājām, ka tas bija brīdis, kad kuģis no Rīgas ar kodolraķetēm bija nonācis punktā, kur tam tika izteikts ultimāts: vai nu griezties atpakaļ, vai tiks nogremdēts dzelmē. Kremļa vīri toreiz bija pietiekami gudri, jo negribēja pieredzēt pasaules galu. Tā laikam bija tā reize, kad pasaule bija vistuvāk kodolkaoram. Maljorkas lidojums mums šoreiz nenotika. Drīkstējām iet tikai uz vietējo pilsētu Zaragosu un, apkalpēm dodoties ārpus bāzes, mūs pavadīja miesas sargi. Cik ilgstošs bija šis komandējums, vairs neatceros. Ar laiku mūs nomainīja, un mēs devāmies atpakaļ uz ASV. Dzīve atkal iegāja vecajās slīdēs.

Pienāca arī laiks pārstāt lietot lidmašīnu B-47, kuras ekspluatācijas termiņš bija projektēts apmēram 2000 stundas. B-47 spārnu gali vētrainā laikā varēja locīties 7 pēdas augšup vai lejup. Tas ir 14 pēdu zonā. Lidmašīnas ātrums pārsniedza B-52 ātrumu par apmēram 100 jūdzēm stundā. Tas arī saīsināja lidmašīnas ekspluatācijas laiku. Ar vienu no pēdējiem B-47 aizlidoju no Pīsas Gaisa spēku bāzes uz lidmašīnu kapsētu Arizonā. Pēc tam sāku lidot ar C-130 (*Hercules*).

Jau pāris gadus iepriekš biju iesniedzis lūgumu pārcelt mani uz šo lidmašīnu. Ar to veicu daudz dažādus interesantus uzdevumus pasaules karstajos punktos. Tā 1965. gada beigās nonācu Sewart AFB, Tenesī, kur atradās TAC (*Tactical Air Command*) pārziņā esošā C-130 skola. Tajā mācījās kādus trīs mēnešus. Pēc skolas beigšanas tiku norīkots turpat 62. TCS (*Tactical Combat Squadron*) eskadronā. Skolā mācījāmies, kā pacelties un nolaisies uz īsiem smilšu skrejceļiem. No tuvējās armijas bāzes Fort Cambell, Kentuki desantējām armijas izpletņlēcējus un dažādu kara tehniku. Reizēm ielidojām tur un prasījām, vai kāds kareivis negaida braukšanu uz mājām atvaļinājumā. Tad izpētījām lidlauku, kas atradās vistuvāk šī kareivja mājām un nogādājām viņu tur. Tas bija labs treniņš, kā nolaisies svešā lidlaukā, vienalga kur pasaulē, un liels pārsteigums kareivim, kuram nebija naudas komercidojumam. Tai laikā arī izveidojām maršrutu starp Sīvartas Gaisa spēku bāzes (Sewart AFB), Vjetnamu un atpakaļ. Lidmašīna atgriezās pēc divām dienām, apkalpes — pēc piecām. Pirmā nolaišanās bija Marča Gaisa spēku bāzē (*March AFB*), Kalifornijā, tur uzpildījām degvielu, devāmies tālāk uz Hikamas Gaisa spēku bāzi (*Hickam AFB*), Honolulu. Šeit nomainījām apkalpes un devāmies tālāk uz Klarkas Gaisa spēku bāzi (*Clark AFB*), Filipīnās. Atkal tika nomainītas apkalpes, sekoja lidojums tālāk uz kādu bāzi Vjetnamā. Tur tika izlādēta krava, tad — lidojums atpakaļ uz Klarkas Gaisa spēku bāzi. Atkal apkalpes maiņa un lidojums atpakaļ uz ASV. Tā bija laba iespēja apmeklēt Kaliforniju vai Havaju — ja bija zināms, ka būs pāris brīvas dienas, bija izdevība satikt draugus, nedaudz atpūsties.

1967. gada sākumā saņēmām dienesta pavēli pēc mēneša ierasties helikopteru vadītāju skolā Teksasā. Šoks un nepatika bija liela, jo visi mani mācību kolēģi to uzskatīja par degradējumu. USAF tajā laikā bija pieņemts, ka nevienu (izņemot brīvprātīgos) nesūta uz otru dienesta periodu (komandējums bija uz gadu) Vjetnamā, pirms visi apkalpes locekļi tur nodienējuši vismaz vienu periodu. Mācījāmies lidot ar tā laika jauno CH-3E, dzenājot bizoņus Teksasas klajumos. Bija jāiziet arī džungļu izdzīvošanas kursi Filipīnās, kurus vadīja vietējie iezemieši. Labākus instruktorus pasaulē būtu grūti atrast.

Ieradāmies Saigonā 1967. gada vasarā. No turienes mūs norīkoja tālāk uz *Nha Trang AB*, Vietnam, uz 20. gaisa komandas eskadronu (*20th Air Commando Squadron*). Šeit uzzinājām, ka mūs sūtīs TDY (*temporary duty*), t.i., pagaidu komandējumā uz *Udorn RTAB* (*Royal Thai Air Base*) Karalisko Taizemes gaisa bāzi.

Tai laikā ASV ar Taizemi bija tāds “džentlmeņa nolīgums/saprašanās”, ka ASV Taizemē vairāk par 50 000 karaspēka nestacionēs. TDY, protams, šo skaitli neietekmēja. Mūsu priekšteči bija piloti ar tūkstošiem helikopteru stundu pieredzi, jo nāca no DC vienības, kas bija paredzēta ASV kongresa evakuēšanai kara gadījumā ar PSRS. Mūs iecēla šiem veterāniem par *copilotiem* (partnerpilotiem). Mūsu galvenais uzdevums bija iefiltrēšanās/izfiltrēšanās (*infil/exfil*) – izsēdināt Ho Ši Mina (*HoChi Mina*) ceļa novērotājus Laosā un vēlāk tos savākt. To pašu darīt ar ASV izlūkiem/diversantiem Ziemeļvietnamā. Otrs uzdevums – mums bija jāpiegādā būvmateriāli un apkalpes locekļi RBS radara stacijai pie pašas Ziemeļvietnamas robežas Laosas Austrumos, vistuvāk Hanojai. Tolaik tas viss bija ļoti slepeni, bet tagad par to sarakstītas grāmatas.

Kādam Vašingtonā ienāca prātā – ja jau tās RBS radara iekārtas var uzrādīt, cik precīzi ir nomesta bumba, klausoties skaņas pārtraukumu, ko raida bumbvedējs, tad kālab RBS radara iekārtas nevarētu to skaņu raidīt pašas un, kad tā pārtrūkst, tad bumbvedēji mestu aviobumbu. To arī izdarīja, un tas nostrādāja perfekti.

Pēc gada nodienēšanas Vjetnamā varēja izteikt vēlēšanos, kur un ar kādu lidmašīnu lidot. Ar lielām pūlēm tiku atpakaļ uz C-130, un tas nozīmēja atkārtot lidošanas skolu, jo, ja sešus mēnešus neesi ar to lidojis, mācības jāatkārto. Saņēmu pavēli uz Langlijas Gaisa spēku bāzi (*Langley AFB*), Virdžīnijā. Vispirms bija mēnesis atvaļinājumā. Lidošanas iemaņu atsvaidzināšanas kursu pabeidzu Sīvartas Gaisa spēku bāzē (*Sewart AFB*), Tenesī. Tad atpakaļ uz Langlijas Gaisa spēku bāzi (*Langley AFB*), 36 TAS (*Tactical Air Transport Squadron*) (Taktiskais gaisa transporta eskadrons). Lidojām mēneša rotāciju režīmā – uz Mildenhalas Karalisko Gaisa spēku bāzi (*Mildenhall RAFB*), Londonas tuvumā, arī uz Reinas Gaisa spēku bāzi (*Rhein Main AB*), pie Frankfurtes, un pa laikam uz Panamas kanāla zonu, kas toreiz vēl piederēja ASV. Starplaikā apprecējos ar senu paziņu Baibu no Kanādas... Sievas varēja mūs Anglijā un Vācijā apmeklēt un dzīvot mūsu mājokļos. Bija tādi speciāli čārterreisi, kas pārvadāja militāristu ģimenes locekļus pa visu pasauli, kur vien bija ASV bāzes.

Apgādājām arī mūsu vēstniecības aiz dzelzs aizkara. Man bija lidojums uz Varšavu. PSRS, protams, neatļāva tiešu lidojumu pār VDR. Vispirms bija jāielido Dānijā, tad virs Baltijas jūras pa noteiktu, apmēram 10 km platu koridoru līdz Varšavai. Ja izlidotu ārpus koridora, tiktu nogāzti. Tad bija nedēļu ilgs lidojums pa dažādiem maziem Turcijas lidlaukiem, apgādājot ASV personālu, kurš uzmanīja PSRS un Tuvos Austrumus. Citu reizi NATO mācībās “metām” itāļu izpletlēcējus. Vienreiz vedām kodolieročus no Anglijas uz Turciju ar degvielas uzpildi *Sigonella NAS* (*Naval Air Station*), Itālijā. Bija jālido virs Ziemeļjūras līdz Gibraltāram un tad virs Vidusjūras līdz Sigonellai un tālāk uz Inkerlik Gaisa spēku bāzi (*Incerlik AB*), Turcijā. Francija toreiz bija iztriekusi NATO no savas teritorijas un neļāva mums lidot pa taisnāko ceļu. Nonākot pie Sigonellas, vispirms informēju dispečeru, ka esam *Left Hand Flight*; šie vārdi dispečeram bija jāsaprot – vedam kodolieročus. (Frāze nav slepena un ir publicēta daudzās navigācijas publikācijās.) Taču dispečers nekādi to nesaprata, un tad bija jāskaidro, ka vedu daudz nejauki sprāgstoša materiāla un prasīju nomaļu vietu lidmašīnai, jo tur bija plānots pārnakšņot. Lietu padarīja interesantāku fakts, ka kabīnē no šasijas trīs zaļajām ugunīm iedegās tikai divas, rādot, ka priekšējie riteņi nav gluži nolaisti. Vizuālā informācija rādīja, ka tie ir nolaisti. Izsludinājām avārijas situāciju, laidāmies zemē. Viss izdevās, varbūt problēma bija signalizācijas sistēmā. Mums pašiem bija līdzīgs apsardze, kas apsargāja lidmašīnu, un apkalpe devās uz vietējo pilsētu Katāniju – Etnas pakājē. Mūsu bortinženieris, labi domādams, atvienoja abas lidmašīnas baterijas, nodrošinoties pret ugunsgrēku. Viņš neiedomājās, ka šī rīcība iedarbinās lidmašīnas avārijas signālrādītāju. Drīz vien glābēji lidlaukā atrada vainīgo

lidmašīnu, bet mūsu apsardze nevienu nelaida tās tuvumā. Ar mums, protams, sazināties nevarēja, jo bijām izklīduši pilsētā. Šo traci uzzinājām tikai nākamajā rītā, kad ieradāmies bāzē turpināt lidojumu uz Turciju. Nolēmām lidot ar izlaistu šasiju. Nodrošinājām riteņus un devāmies ceļā. Turcijā nonācām bez starpgadījumiem, jo šasija bija nodrošināta pirms pacelšanās.

Rotācijas režīmā lidojot uz Reinu pie Mainas, bija citi uzdevumi un izaicinājumi. Vispirms bija jāapgūst Berlīnes koridoru lidošanas noteikumi. Tā kļuva arī par Berlīnes koridoru un dzelzs aizkara instruktoru. Koridora robežas bija stingri jāievēro; ja iemaldies VDR, tūdaļ tiks nogāzts. Tas pats — gar visu VDR robežu, ko uzmanīja ar radara palīdzību. Bieži lidojām arī no Visbādenes Gaisa spēku bāzes, kad bija “jāmet” specvienības turpat Vācijā.

Esmu apceļojis Angliju, izbraukājis Vāciju un vēlāk vai visu Eiropu šaipus dzelzs aizkara. Vēlos pieminēt vēl vienu kuriozu gadījumu Heidelbergā.

Biju uzzinājis, ka mans vecs paziņa no SAC Bostonas laikiem (toreiz students, tagad armijas leitnants) dien *Koenigsштуhl* pie Heidelbergas kādā armijas sakaru dienesta raidstacijā. Aizbraucu un atradu draugu dienesta vietā īsi pirms darba beigām. Te ieskrien viņa priekšnieks, armijas kapteinis, un liek manam draugam tūlīt braukt uz Heidelbergu un tur pa krogiem meklēt pāris kareivjus, kuri laikā nebija atgriezušies darbā. Tad arī ar drauga komandiera svētību pārbaudījām visus Heidelbergas krodziņus, protams, nogaršodami, ko tur pārdod. Tā arī tos pazudušos neatradām.

Biju pieprasījis dienestu Vācijā, un 1972. gadā to arī sagaidīju. Izrādījās, ka visi mani dokumenti un pielaišanas noslēpumiem bija jau ceļā uz Sembahu. Tos gaidot, pāris nedēļu varējām ar draugiem kārtīgi izpētīt Frankfurtes apkārtni, Reinas upi un viņa ceļu. Beidzot pienāca arī dokumenti un varēju sākt lidot. Darījām apmēram to pašu, ko šodien Krievijas bruņotie spēki dara Baltijas jūrā pie Latvijas robežām. Starpība tikai tā, ka toreiz aukstais karš noritēja ar pilnu jaudu un beigās tam vēl neredzējām. Bija divi maršruti — viens virs Baltijas jūras un otrs virs Vidusjūras.

PSRS toreiz ASV respektēja un mums netraucēja. Kad lidojām Vidusjūras tūri, tad uz nedēļu palikām Atēnās, Grieķijā. Lidojām katru otro dienu un tikām izmitināti virsnieku klubā. Dažreiz līdz ņēmu arī riteņus, ar kuru palīdzību varēju ērti papētīt vietējo apkārtni un senos tempļus. Klubam pretim bija skaista jūrmala, kur varēja peldēties.

Reiz kādai mūsu lidmašīnai uzbruka Lībijas iznīcinātāji un sāka šaut. Mūsu pilots izvairījās un ielidoja mākoņos. Līdz ar to pazaudēja Lībijas iznīcinātājus. Kadafi izsludināja 200 jūdžu ekonomisko zonu un solīja nogāzt visus, kurš to pārkāps. Kisindžers ar Niksonu⁶ bija ārkārtīgi noskaitušies un lika mums šos draudus pārbaudīt. Pieteicos lidojumam un izvēlējos apkalpi. Faktiski mērķi uzzinājām tikai īsi pirms izlidošanas. Mūsu aizsegu visu laiku veica navigācijas treniņlidojumi, jo lidojām ar diviem navigatoriem. Tas gan nostrādātu tikai tad, ja mūs nogāztu jūras dzelmē. Ja ienaidnieks zinātu, kas mums lidmašīnas aizmugurē, tad šis stāsts nekam vairs nederētu. Ļoti kutelīgs jautājums

⁶ Henrijs Alfrēds Kisindžers (angļu: Henry Alfred Kissinger; dzimis 1923. gada 27. maijā) — ebreju izcelsmes ASV diplomāts, 1973. gada Nobela Miera prēmijas laureāts.[1] Ričarda Niksona un Džeralda Forda prezidentūras laikā Kisindžers ieņēma ASV Nacionālās drošības padomnieka, vēlāk arī ASV Valsts sekretāra amatu. Starp 1969. un 1977. gadu Kisindžeram bija nozīmīga loma ASV ārpolitikas jautājumos. Tieši Kisindžers iniciēja soļus, kas noveda pie otrā atslābuma perioda aukstajā karā. Kisindžera laikā ASV krietni uzlaboja savas attiecības ar Ķīnas Tautas Republiku, kā arī Vjetnamas kara laikā panāca miera līguma parakstīšanu, saskaņā ar kuru ASV izveda no Vjetnamas savu karaspēku. [no https://lv.wikipedia.org/wiki/Henrijs_Kisindžers]

bija tas, ka ASV sūtnis Grieķijā nemaz nebija oficiāli informēts, ko tās lidmašīnas visus šos gadus Atēnu lidlaukā (gluži kā Frankfurtē. Vienā pusē civilais lidlauks, otrā ASV militārais) dara, un nu mūsu komandierim bija ASV sūtnim viss jāpaskaidro. Lidojām parasto maršrutu, kādas 50 jūdzes no Lībijas robežas. Mūsu aizmugures komandai bija tiešie sakari ar Kisindžeru un pa laikam arī mūs (apkalpi) informēja par notiekošo. Bija iespējams noteikt, kad Lībijas iznīcinātāji iedarbina motorus, kad paceļas, kādā augstumā tie ir un cik tālu no mums. Šoreiz bija tikai tā starpība, ka zem mums kreisēja viens no mūsu lidmašīnu bāzes kuģiem un mūs apsargāja kādi četri flotes iznīcinātāji — divi ap mums un otri divi dzenāja Lībijas lidmašīnas, kas drīz vien atgriezās savā bāzē. Tā, bez sīkām elektroniskām problēmām, šī izvērtās par garlaicīgu misiju. Atgriežoties Vācijā, mūsu sievas jau visu zināja, jo vācu avīzes bija pilnas ar rakstiem, kā mēs Kadafi esot kaitinājuši.

Nemanot pienāca laiks doties atpakaļ uz ASV. Biju nolidojis 6247,4 stundas un man pietrūka trīs izdienas gadu, lai varētu saņemt pensiju. Pieteicos tuvākajā aktīvajā bāzē Grifiss Gaisa spēku bāzē (*Griffis AFB*) par elektriķi, jo biju studējis elektrotehniku inženiera specialitātē. Mani norīkoja uz *RADC (Rome Air Development Center)*, precīzi tulkojot: Romas Gaisa attīstības centrs. Strādājām digitālās balss un datu pārraides jomā. Vadīju arī vienu tehniku grupiņu, kura Briselē, NATO galvenajā štābā, uzstādīja tā laika modernāko modēmu splepām sarunām ar ASV. Biju arī pieteicies vietējā universitātē, lai beidzot pabeigtu studijas. To arī izdarīju, iegūstot bakalaura grādu ar izcilību Ņujorkas Universitātē (*State University of New York; BA grāds Summa Cum Laude*).

Pārvarējis grūtības un pierādījis, ka esmu laikā paaugstināts par majoru ar nepārtrauktu dienesta laiku, sāku strādāt Bostonā, *M.I.T.R.E. corporation*, valsts zinātniskā iestādē, kas attīstīja elektronikas ieviešanu dažādām lidmašīnām un risināja citus elektroniskumu projektus Gaisa spēkos. Es nonācu *E-4B SPO (Systems Program Office* — Sistēmu programmas birojs) nodaļā. *E-4B (The Doomsday Plane* — pasaules gala lidmašīna). Tās pamatbūve bija *Boeing 747* ar dažādām modifikācijām, tā bija pārpilna ar elektroniku. Tai bija paredzēts sekot prezidenta *Air Force One*, uzturēties tuvākajā militārajā lidlaukā. Kara gadījumā tā uzņemtu prezidentu; ja viņš ceļotu ar ģimeni, tad arī ģimenes locekļus. Lidmašīnas tehniskajā apkalpē ietilpa apmēram 100 speciālistu (bez lidotājapkalpes), to komandēja viens vienzaigžņu ģenerālis. Tā varēja uzturēties gaisā 58 stundas, kā arī gaisā uzpildīt degvielu. Prezidentam bija iespēja ar satelītu palīdzību (*SHF — Super high frequency*) gan uzrunāt tautu, gan sazināties ar zemūdenēm. Šim nolūkam no lidmašīnas aste tika izlaista piecu jūdžu gara antena. Ja pasaulē bija saspīlēts stāvoklis, viena tāda lidmašīna arvien atradās gaisā. Mums bija četras tādas lidmašīnas. Protams, visas vajadzīgās sistēmas nebūvēja *Boeing*s. Uzņēmēji bija izkaisīti pa visu ASV. Tāpēc bieži bija jābrauc uz konferencēm dažādos štatos, lai uz vietas noskaidrotu, kā lietas sokas. Mans uzdevums bija uzzināt, vai kaut kur Gaisa spēku noliktavās nav kādas daļas vai ierīces, kuras varētu izlietot šim projektam, lai tās nebūtu no jauna jāpasūta līgumslēdzējiem. Šim projektam man bija padotie darbinieki: viens tehniskais seržants, viens *GS-12* civilierēdnis, viens *GS-13* civilierēdnis Sietla, Vašingtona (*Seattle, Washington*) tas ir otrā ASV pusē, kur atrodas *Boeing* galvenā rūpnīca) un viena *GS-7* sekretāre. Vai šodienas *Air Force One* ir apgādāts ar līdzīgu aprīkojumu, nezinu, bet, spriežot pēc reportieru un dažādu viesu skaita, kas prezidentu pavada ārzemju ceļojumos, šaubos, ka tā ir. Pašreiz *E-4B* ir stacionēti Ofutas Gaisa spēku bāzē (*Offut AFB*), stratēģisko spēku bāzē.

Man kara gaitas beidzās 1982. gada februāri. No tā laika dzīvoju Niagārā.

LVA biedrs
atvaļināts pulkvežleitnants **Aivars Pētersons**

LATVIEŠU STRĒLNIKU STRATĒĢISKĀ NOZĪME KAUJĀ PIE MAZĀS JUGLAS

Šī gada 8. septembrī Latviešu strēlnieku apvienības nodaļa Cēsīs organizēja konferenci par Pirmā pasaules kara notikumiem, kurā pirmo reizi mēģināja diskutēt par militārās stratēģijas jautājumiem.

Iztirzājamās jomas centrā šoreiz bija latviešu strēlnieku izcilais sniegums 1917. gada aizsardzības kaujā pie Mazās Juglas.

Ir plaši pazīstams populārā gruzīņu rakstnieka Šota Rustaveli zīmīgais teiciens: "Ikkatrs, kurš redzējis kauju tikai tālumā, jau iedomājas sevi par stratēģi..."

Bet kas tad īstenībā ir stratēģija?

Karamākslas vēsture to formulē šādi — stratēģija ietver valsts un tās bruņoto spēku militārās sagatavošanas teoriju un praksi, kara un stratēģiska mēroga operāciju plānošanu un īstenošanu. Stratēģija aptver augstākās pavēlniecības praktisko darbību kara sagatavošanā un militāro operāciju vadīšanā. Stratēģija ir kopīga visiem valsts bruņoto spēku veidiem.

Vācijā jau 1914. gadā veiksmīgi realizēja stratēģisku operāciju, sauktu par Šlīfena stratēģisko manevru, Austrumprūsijā ielencot un sagraujot cariskās Krievijas 2. lauka armiju. Turklāt manevrs tika izdarīts, pārceļot pārdislocējot lielus operatīvos formējumus lielā attālumā.

Vispārējā stratēģiskā situācija Baltijas reģionā pēc Vācijas armijas iebrukuma 1915. gadā sasniedza Rīgas jūras līci, veidojot frontes līniju Baltijas austrumdaļā (sk. karti). Vācu pavēlniecība realizēja stratēģisku operāciju ar samērā ierobežotiem Nemunas armijas spēkiem virzienā Tilziņe-Rīga, sasniedzot Tīrelpurva rajonu iecirknī Tukums-Jelgava-Daugava. Cariskās Krievijas armija noturēja Rīgas placdarmu. 27. augustā Nemunas armija sasniedza Daugavu Jaunjelgavas rajonā un Noročas ezerus, bet novembrī — arī Ilūksti, kur pretinieku saskares līnija pagriezās uz dienvidiem un drīzumā arī stabilizējās.

Pirmā pasaules kara gados liela mēroga stratēģiskās operācijas plānoja abas karojošās puses.

Šlīfena stratēģiskais manevrs pie Tannenbergas 1915. gada februārī un Vācijas armijas stratēģiskais panākums austrumos Rīgas virzienā (sk. iepriekš) ietekmēja Latviešu strēlnieku vienību formēšanu. Savukārt Krievijas armijas Ziemeļu frontes iecirknī tika plānota stratēģiska lielmēroga desantoperācija vācu aizmugurē, Rojas piekrastē Ziemeļkurzemē, formējot **Baltijas grupējumu** (31 bataljons, 12 eskadroni, 3 sapieru rotas un 79 lielgabali). Grupējuma sastāvā jau bija pulkveža A. Auzāna 7. Bauskas latviešu strēlnieku bataljons. Taču operāciju atcēla, nespējot to realizēt! Var secināt, ka Krievijas armijas strēlniekiem desanta uzdevumi nebija pa spēkam.

Tad Krievijas armijas pavēlniecība konstatēja, ka reida uzdevumiem būtu derīgi vietējie — latviešu formējumi. Tika dota pavēle formēt spēcīgu Atsevišķo latviešu strēlnieku brigādi (2., 4., 5., 7. un 8. latviešu strēlnieku bataljons), kuru ievadīt Vācijas armijas frontes pārrāvumā virzienā Smārde-Tukums pulkveža Auzāna komandētās brigādes sastāvā.

Frontes pārrāvums jānodrošina Krievijas armijas 21. korpusam, pastiprinātam ar vienu divīziju. Taču pat pastiprinātam krievu korpusam tas nav pa spēkam, un A. Auzāna trieciengrupu nav kur ievadīt.

Turpmākie galvenie notikumi risinās jau Krievijas armijas Ziemeļu frontes Jelgavas

frontes stratēģiskā⁷ operācijā, kurā latviešu kaujas vienībām jau paredzēti operatīva mēroga uzdevumi.

Savukārt Krievijas armijas pavēlniecība arī plāno vairākas stratēģiskas operācijas Krievijas Ziemeļu frontē Latvijas teritorijā: 1) ar desantoperāciju Vācu armijas grupējuma aiz mugurē Kurzemē; 2) ievadot Vācijas armiju Kurzemes pārrāvumā tam speciāli izveidotu (saformētu) Atsevišķo latviešu strēlnieku brigādi (sk. iepriekš).

28. septembrī strēlnieku bataljoni tiek pārformēti **divbataljonu pulkos**, apvienojot tos divās brigādēs. Latviešu strēlnieku pulka sastāvā bija 50 virsnieki, 7 ierēdņi un 2497 apakšvirsnieki, un kareivji. Tādā sastāvā latviešu kaujas vienības pārraus vācu fronti Tīrelpurvā un ieņems vācu Ložmetējkalnu!

Turpmāk nozīmīgs ir Vācijas armijas **Rīgas operācijas stratēģiskais manevrs** ar nolūku ielenkt un sagraut Krievijas 12. armiju Rīgas placdarmā. Vācu pavēlniecība otrreiz Austrumfrontē mēģināja ielenkt un sagraut Rīgas placdarmā aizsardzībā esošo 12. armiju. Taču šoreiz to uzbrucējiem nepieļāva 2. latviešu strēlnieku brigāde Mazās Juglas pozīcijā, izglābjot minēto 12. Krievijas armiju Rīgas placdarmā (karte Nr. 1). Brigāde Mazās Juglas pozīcijās aptur un bloķē Vācijas armijas uzbrukumu 28 stundas pēc tam, kad 47. Krievijas armijas korpuss pametis fronti (dezertējis).

2. latviešu strēlnieku brigāde kaujas izkārtojumā turēja galveno virzienu uz Ropāžiem – pulkveža J. Vācieša komandētais 5. Zemgales latviešu strēlnieku pulks, pa labi no tā pulkveža P. Avena komandētais 8. Valmieras latviešu strēlnieku pulks, pa kreisi 6. Tukuma latviešu strēlnieku pulks (komandieris apakšpulkvedis A. Krustiņš).

Visi latviešu strēlnieki kā atšķirības zīmi nēsāja krūšu nozīmi, līdzīgu Baltā Ērgļa ordeņim. Turklāt strēlnieki to uzskatīja par nopelni zīmi⁸.

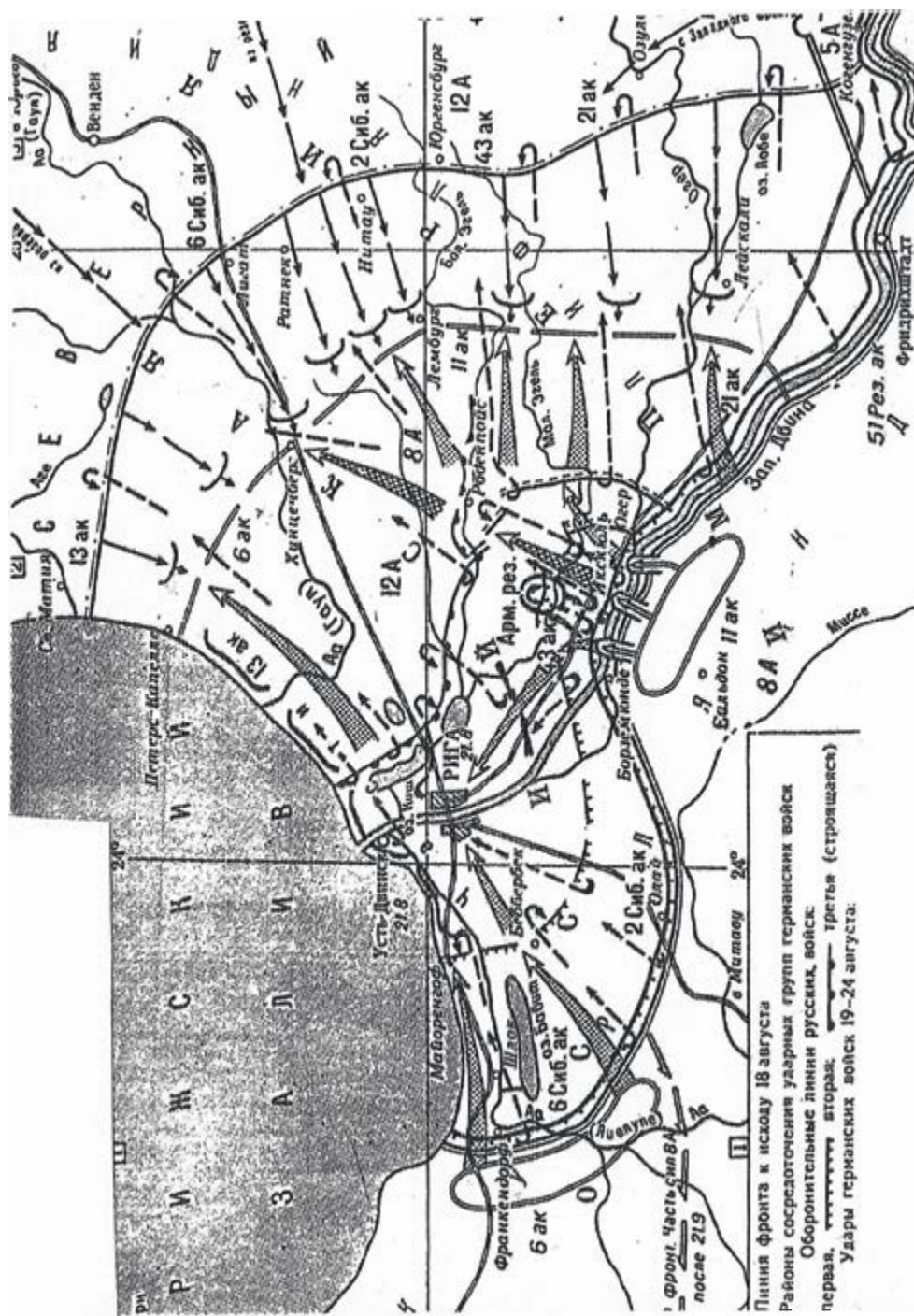
Latviešu paveikto ļoti augstu novērtēja krievu frontes vadība – 642 strēlnieki tika apbalvoti ar karavīra Jura krustu. Kā sevišķa atzinība jāvērtē 22 latviešu virsnieku apbalvošana ar šo krustu, kurā izvietota speciāla atšķirības zīme – lauru lapu zariņš uz krusta plāksnes (sk. attēlu). Šādu apbalvojumu saņēmuši pulkveži J. Vācietis, J. Kurelis, apakšpulkveži J. Lerhe, J. Lielbiksis, V. Ozols, kapteinis J. Mucenieks u. c.

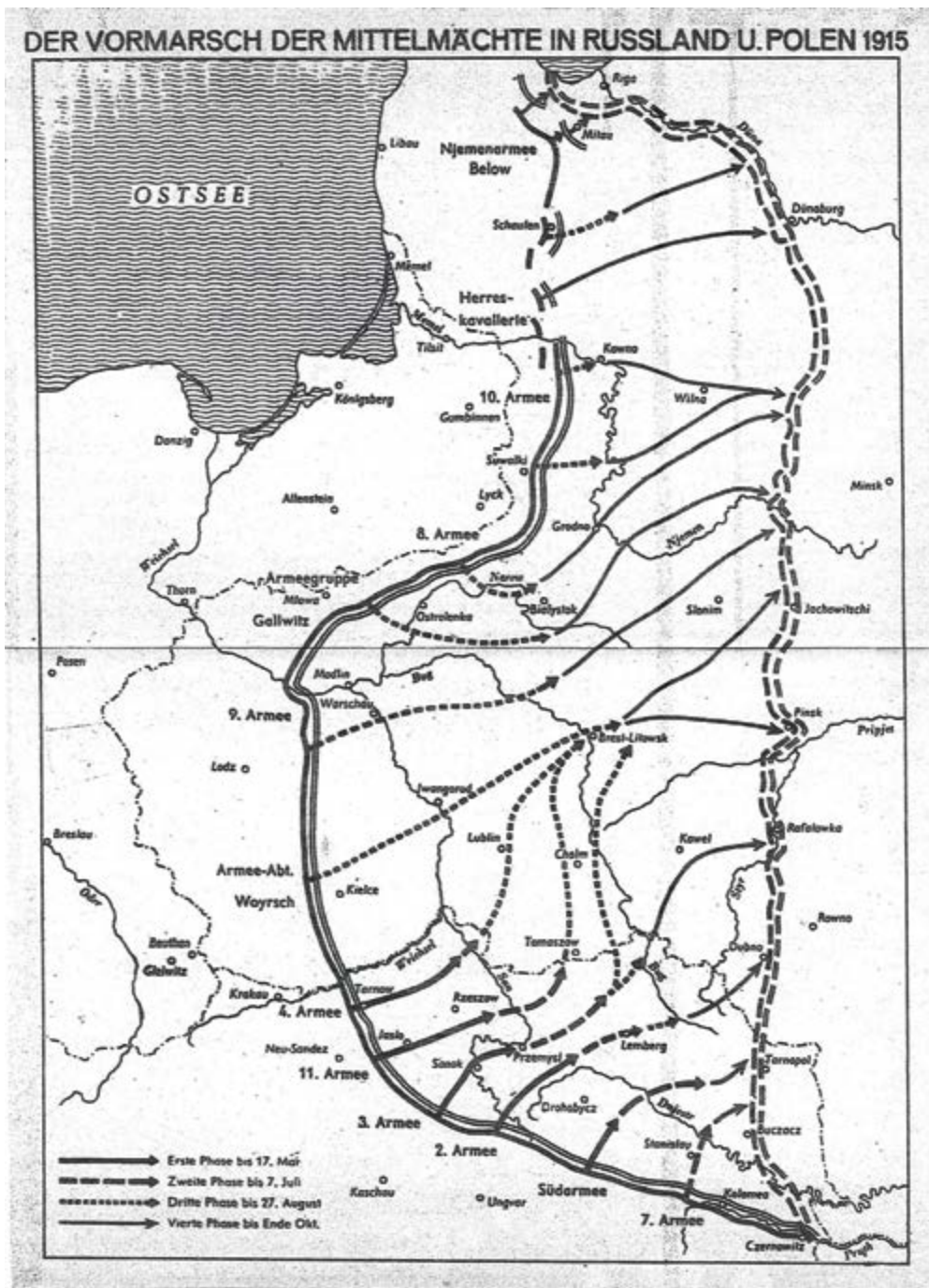
LVA arhīvs. Jura krusts ar lauru lapu zariņu.

⁷ Krievijas kara enciklopēdija, 1. sējums, Maskava, 1997.

⁸ A. Henriņš, *Tur Pērkonš nikni jodus dzenā*, R., Jumava, 2012. un arī A. Pētersons, *Saule zem šķēpa ozol-lapu vainagā*, 2008, privātzdevums.

Vācu trieciengrupu izvietojums

Vācu iebrukums Krievijā un Polijā 1915. gadā

VIII. AIZSAUKTI MŪŽĪBĀ

LVA biedre,
atvaļināta kapteine **Sarma Līne**

...Tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.

(N. Dzirkale)

**TRIJU ZVAIGŽŅU ORDEŅA VIRSNIKS, AR TRIJU ZVAIGŽŅU ORDEŅA ZELTA GODA ZĪMI,
AR BARIKĀŽU DALĪBNIEKA PIEMIŅAS ZĪMI APBALVOTAIS ASV OHAIO ŠTATA
ATVAĻINĀTAIS MILITĀRĀS REZERVES BRIGĀDES
ĢENERĀLIS VILMĀRS KUKAINIS MŪŽĪBĀ¹
(10.08.1930. — 31.01.2017.)**

Brigādes ģenerālis pievienojies aizgājējiem. Zinājām, ka ģenerālis nopietni slims, bet ticējām, ka viņa karavīra rūdījums un griba vienmēr būt ierindā attālinās nenovēršamo šķiršanos. Un tomēr mums jāatvadās. Un jāstāsta par latviešu izcelsmes virsnieka sarežģītu, notikumiem un panākumiem piepildītu, nesavtīgi dzīvotu mūžu, kalpojot devīzei – *Savam godam, latvju slavaī, Tēvzemei un brīvībai!*

Vilmārs Kukainis dzimis 1930. gada 10. augustā Rīgā, Āgenskalnā Triju Zvaigžņu ordeņa (V šķ. 1928; IV šķ. 1935) virsnieka, melderā amata meistara Vilhelma Kristapa un Martas Otīlijas (dz. Gulbes) ģimenē kā vienīgais dēls. Pirmie skolas gadi pāriet Āgenskalnā. 1944. gada oktobrī ģimene dodas bēgļu gaitās uz Vāciju. 1945. gada februārī kara notikumu jūklī Vācijā tiek nošauts tēvs. Viņa kapa vieta nav zināma. Ģimene kā bēgļi nonāk Fišbahas bēgļu nometnē. Vilmārs mācās Kārļa Skalbes vārdā nosauktajā latviešu ģimnāzijā. 1949. gadā iestājas tuvējā paramilitārajā Virsaiša Viestura 8920. latviešu sardžu rotā, kas apsargāja svarīgus militārus un civilus objektus; kopā ar igauņu sardžu rotu – arī Nirnbergas Tiesu pili, kur bija ieslodzīti kara noziedznieki. Tas ir pirmais atspēriena punkts Vilmāra turpmākajai militārajai karjerai.

1950. gada vasarā Vilmārs kopā ar māti izceļo uz Grand Rapidem (Mičiganas pavalsts, ASV). Ir sācies Korejas karš. 1951. gadā Vilmārs saņem rekrutēšanas pavēli kā sanitāram braukt uz Koreju. Bet vācu valodas prasme paver citu iespēju – viņš kļūst par ASV Militārās izlūkošanas bataljona tulku Vīnē. Ar armijas atbalstu Vilmārs pabeidz Grand Rapidu koledžu, pēc tam – Rietummičiganas universitāti Kalamazu ar bakalaura grādu industriālajā menedžmentā, līdztekus apmeklē arī Rezerves virsnieku kursu, vienlaikus dienot rezerves kājniekos, un iegūst rezerves leitnanta dienesta pakāpi (1957). Tiek iesaukts atpakaļ aktīvajā dienestā Fort Lee (Virdžīnijā), Pentagona lauku aģentūrā Pensilvānijā un Klīvlendā, Ohaio. Viņš beidz Armijas apgādes skolu, kā arī augstākos kursus Armijas intendantu koledžā un Nacionālajā aizsardzības universitātē. 1964. gadā ir ģenerālštāba virsnieks pie ASV vēstniecības Irānā. Dienējis arī Vjetnamā, Taizemē un Okinavas salā Japānā.

Aktīvo militāro dienestu Vilmārs Kukainis turpina līdz 1976. gadam. Pēc atvaļināšanās pulkvežleitnanta pakāpē zinātkārais virsnieks ar ASV stipendiju studē un absolvē Kentas

¹ Autores sagatavots raksts publicēts kā kopīgs biedrību: Latviešu virsnieku apvienība, Latvijas Ģenerāļu klubs, Latvijas Ordeņu brālība, Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmija raksts laikrakstos *Brīvā Latvija*, Nr.7, 2017. gada 18.–24.februāris, "Laiks".

Valsts universitāti ar maģistra grādu publiskajā administrācijā. Strādā par ASV valdības sakaru virsnieku ASV Kara flotes torpēdbūvju industrijā.

Vilmāru uzaicina pildīt Ohaio pavalsts Nacionālās Gvardes militārās rezerves komandiera vietnieka pienākumus. 1996. gadā Vilmāru Kukaini paaugstina rezerves brigādes ģenerāļa dienesta pakāpē. No rezerves dienesta viņš atvaļinās 69 gadu vecumā 1999. gadā, t. i., pēc militārajā jomā nokalpotiem 48 gadiem.

Turpmākajos dzīves gados Vilmārs iesaistās aktīvā un nesavtīgā sabiedriskā darbā kā ASV, tā Tēvzemē, īpaši, sākot ar Atmosdas gadiem, ar Latvijas neatkarības atgūšanu, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) struktūru veidošanos, pirmo Baltijas bataljonu (BALTBAT), Baltijas valstu virzību un dalību NATO. Tas ir bijis darbs gan Latvijas aizsardzības darba grupā, gan lekcijas un padomnieka statuss Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA); ilgus gadus pildīti Latvijas Kara muzeja ārzemju kuratora, kā arī žurnāla "Tēvijas Sargs" redakcijas un Latvijas Ordeņu brālības pārstāvja ASV pienākumi. Vilmārs regulāri rakstījis savas atziņas un vērtējumus žurnālos "Tēvijas Sargs" un "Kadets", laikrakstos "Brīvā Latvija", "Laiks" u.c. Kopā ar bij. DV ģenerāļsekretāru, Latviešu leģiona virsleitnantu Alfrēdu Jāni Bērziņu sarakstīta un rediģēta atmiņu un dokumentu sērijas 9. grāmata "Latviešu karavīrs pēc Otrā pasaules kara". Vilmārs neļāvis izzust vēstures faktiem par baltiešu sardžu rotām. Kopā ar prof. Dr. Valdi O. Lumanu gatavota grāmata *The Baltic Guard* (Baltiešu sardze).

Atmodas gados, kad valsts karogus Latvijā, Igaunijā un Lietuvā tikai sāka izgatavot, brigādes ģenerālis ar Klīvlendas Baltiešu komitejas un Klīvlendas kredītsabiedrības atbalstu sagādāja, atsūtīja adresātiem tautu brīvības simbolus — vairāk nekā 4000 Latvijas un daudzus simtus Igaunijas un Lietuvas valsts karogu. Ar viņa iniciatīvu, gādību un personīgu materiālu atbalstu sarīkotas izstādes Latvijas Kara muzejā, vairākkārt vākti līdzekļi pulkveža Oskara Kalpaka nodegušā muzeja Airītes eksponātu jaunradīšanai, drošības aprīkojumu iegādei. NAA bibliotēkā glabājas ģenerāļa personīgs dāvinājums — sakrāti, atsūtīti un Latvijā rūpīgi iesieti žurnāla "Tēvijas Sargs" (1999—2014) sējumi. Latvijas Kara muzejā nodots Vilmāra un ģenerālleitnanta Aleksandra Einselna (Igaunija) izlolotais, ar viņu iniciatīvu izgatavotais un no 1993. gada līdz 2003. gadam lietotais Baltijas valstu vienotības apliecinājums — vēsturiskā Baltijas bataljona (BALTBAT) karogs — Baltijas valstu karogu augšējo joslu zili-tumšsarkani-dzeltenās krāsās. Šogad, 10. februārī, nāk klajā grāmata *Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija. Pirmie 25 gadi*, kuras izdošanas finansējumā ir arī Vilmāra dāsna artava. Ģenerālis atbalstījis arī daudzus citus projektus.

Rīgā, Āgenskalnā, Bišu ielā 20, koku ieskauda, slejas Vilmāra tēva privātmāja, kurā no 1938. gada līdz 14 gadu vecumam pagāja ģenerāļa pirmie skolas gadi. 1949. gadā ēka piešķirta lietošanā pašvaldības bērnodārzam. 1993. gadā ģenerālis atjaunoja savas mantojuma tiesības un savu īpašumu bez atlīdzības nodeva lietošanā bērnodārzam. Gājis laiks, mainījies ēkas pārvaldība, bet tiek respektēta un turpināta Vilmāra vēlēšanās — ēkā jau 68 gadus mīt bērnodārzs, un čalo bērnu bālsis; tagad tas ir privāts bērnodārzs *Perspektīva ABC*. Vestibilā izvietoti gaumīgi stendi ar fotogrāfijām un ziņām par bijušo īpašnieku — tēva un dēla bagāto dzīvesgājumu. Ziedi stendu priekšā un audzinātāju stāstījums bērniem un viesiem pauž domu — nav svarīgi, kur latviešu cilvēks dzīvo, bet ir svarīgi vienmēr visos iespējamajos veidos kalpot savai Tēvzemei un tās labumam.

Tādu pašu vēsti nes Vilmāra dāvētais Latvijas karogs un ziedojami Mārtiņa baznīcai Pārdaugavā, kurā viņa tēvs kristīts, iesvētīts, laulāts un bijis aktīvs draudzes loceklis. Tēva piemiņai atjaunota arī firmas uzraksta plāksne ar Vilhelma Kukaiņa vārdu pie bijušās Rīgas Tehniskās universitātes Tehnikas un sporta centra ēkas (tagad ēka pārdota).

Vairāk nekā 30 gadus Vilmārs strādājis Latviešu Klīvlendas kredītsabiedrībā, t.sk. 20 gadus bijis tās valdes priekšsēdis. Viņa aktivitāšu pūrā kopā ar dzīvesbiedri Dzintru ir pašizliedzīgs atbalsts unikālajam Latviešu Klīvlendas Kultūras dārzam, darbs Daugavas Vanagu ASV valdes militārā referenta un Klīvlendas apvienības sekretāra, kā arī Baltiešu komitejas kasiera amatos. 30 gadus ģenerālis bijis Latviešu programmas un stipendiju fonda koordinators Kentas valsts universitātē.

Bez iepriekš minētajiem apbalvojumiem brigādes ģenerālis apbalvots arī ar Latvijas Republikas aizsardzības ministra *Atzinības Goda zīmi*, goda zīmi *“Par ieguldījumu Bruņoto spēku attīstībā”*, NATO medaļu; DV Zelta nozīmi; Latviešu virsnieku apvienības jubilejas medaļu LVA 90 / 1922–2012. Par piedalīšanos Vjetnamas karā — ar *Bronzas zvaigzni*; par ilgo militāro dienestu — ar 27 dažādām medaļām.

Mums pietrūks Vilmāra Kukaiņa telefonzvanu ar precīzi prasīgiem, arvien jauniem ierosinājumiem un pamudinājumiem. Pietrūks ģenerāļa draudzības un viņa nesavtīgi patriotiskās rīcības.

Vilmār! Tavs veikums paliek kopā ar mums. Mūs vienmēr vienos svētais Latvijas vārds. Gaišus Tev Aizsaules ceļus.

*LVA biedrs,
atvaļināts pulkvežleitnants **Gunārs Goba***

*Par mani, draudziņ, nebēdā,
Mani cēla varoņcilts.
Man pamatā ir laukakmens
Un tēvu zemes smilts.*

(Alberts Legzdiņš)

ATVADU VĀRDI PULKVEŽLEITNANTAM VALDIM LEFLERAM² (05.08.1934. — 12.03.2017.)

Šī gada 12. martā no mums šķīrās viens no Nacionālās aizsardzības akadēmijas dibinātājiem, atvaļināts pulkvežleitnants Valdis Leflers. Viņi sauca sevi par mālpiliešiem, jo tieši Mālpilī NAA 1992. gadā atrada savu pirmo apmešanās vietu. Diemžēl jau daudzi NAA dibinātāji ir miruši. Pie viņiem tagad arī Valdis Leflers un viņa mīlētās dziesmas autors Alberts Legzdiņš.

1934. gada 5. augustā Bauskā Veras un Mārtiņa Lefleru ģimenē piedzima vienīgais un ilgī gaidītais dēls Valdis, par kuru ļoti priecājās kā Dzelzskalēju (mātes pirmslaulību uzvārds), tā Lefleru lielās un draudzīgās ģimenes. Lefleru uzvārds, kā vēsta ģimenes leģenda, cēlies no barona Leflera, kam Vallē piederējusi skaista muiža. Senči bijuši ļoti jautri cilvēki, mednieki un ar humoru apveltīti kungji. No turienes varbūt arī nāk Valda humora pilnais skats uz dzīves pārbaudījumiem. Puisēna dzīvē agri ienāca karš un kara briesmas. 1941. gada jūnijā māte Vera ar mazo Valdi tika evakuēti.

² Saīsināts raksts publicēts žurnālā “Tēvijai Sargs”, Nr. 4, 2017. gada aprīlis, 36. lpp.

Šos gadus Valdis atcerējās saistībā ar badu un nolemtību. Tāpēc, atgriežoties Latvijā pēc četriem smagiem kara gadiem, viņš turpmāk vienmēr mācēja novērtēt katru mierā nodzīvoto dienu un prata dalīties ar to, kas viņam bija, nekad neaizmirstot savus mīļos cilvēkus.

No pusaudža gadiem Valdis loloja sapni kļūt aizsargs. 1950. gadā viņš beidza Bauskas pamatskolu, 1954. gadā absolvēja Rīgas Industriālo politehnikumu, tika iesaukts padomju armijā un nosūtīts mācīties uz Saratovas tankistu augstāko karaskolu, kuru ar izcilību beidza 1957. gadā. Tur viņš satika skaistu meiteni Rimmu, un jau kā ģimenes cilvēks tika norīkots turpināt dienestu Vācijas Demokrātiskajā Republikā. Vācijā piedzima meita Irina. Līdz atvaļināšanai no dienesta 1980. gadā Valdis ieņēma dažādus amatus, sākot ar vada komandieri, līdz divīzijas izlūku priekšnieka vecākajam vietniekam gan Vācijā, gan Urālu kara apgabalā (tur pasaulē nāk Valda otra meita Vera), gan Ungārijā un arī Odesas kara apgabalā. Skarbie dienesta apstākļi netraucēja mīlēt savas meitas, būt prasīgam un stingram tēvam, iemantot meitu cieņu, viņu lepošanos ar tēvu un uzticēšanos.

Pēc atgriešanās Latvijā no 1982. gada V. Leflers strādājis civilās aizsardzības, arod- biedrības jomā. 1991. gadā Latvijas patriots bija barikāžu aizstāvju rindās. Pēc tam V. Leflera zināšanas un lielā pieredze bija ļoti noderīga Sabiedriskās drošības departamentā, vēlāk tika nesavtīgi ieguldīta NAA — mācību daļas priekšnieka, Mācību centra štāba priekšnieka, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) Izlūkošanas pārvaldes analīzes daļas vecākā virsnieka, Taktiskās izlūkošanas daļas priekšnieka atbildīgajos amatos. No NBS Valdis atvaļinājās 1997. gada jūnijā.

1984. gadā piepildījās Valda sapnis par puiku ģimenē — piedzima pirmais un vienīgais mazdēls Juris, kurš, ietekmējoties no vectēva, arī kļuva par karavīru.

Pēc sievas nāves dzīves pēdējos gadu desmitus Valdis dalīja ar bērniem un jaunības mīlestību, latviešu meiteni Ilgu, rodot spēku un dzīves piepildījumu. Valdis vienmēr mācēja rūpēties par visu savu lielo ģimeni.

Kad es ar atvaļināto pulkvedi Gunāru Veidi pēc mūsu Nacionālās aizsardzības akadēmijas 25 gadu jubilejas svinībām šī gada 10. februārī apmeklēju jau smagi slimo un gulšo Valdi, nodotot viņam NAA sveicienus — jubilejas grāmatu un galda medaļu — viņš ar asarām acīs priecējās, bet es ieraudzīju guļamistabā pie sienas iestiklotā rāmītī Ilgas rokrakstā rakstītu apsveikumu Valdim ar Martas Bārbales dzejas rindām: "Ai, Latgale, tu dvēselīte mana, kur cilvēks Dieva vārdam vēl jau tic."

Valda mīlestība, dziļi personīgā un arī plašākā pret Latviju, pret darbu, viņa mērķtiecība, disciplinētība un atbildība tika ieguldīta Latvijas virsnieku jaunās paaudzes sagatavošanā. Mālpillieši, atvaļinātie pulkveži atceras — Jānis Melderis: "Valdis Leflers vienmēr ieklausījās savu biedru ieteikumos mācību plānošanā. Nekad neapvainojās par kritiku, kopīgiem spēkiem meklēja labāko problēmas risinājumu." Gunārs Veide: "Valdis nekad neparko nesūdzējās. Saprotoši novērtēja situāciju un meklēja iespējamus pareizos risinājumus. Bija ļoti sirsnīgs cilvēks."

Neskatoties uz sliktu veselību pēdējos gados, Valdis kopš 2001. gada bija aktīvs Latviešu virsnieku apvienības biedrs. Ar aizrautību trenēja savu vācu aitu sugas suni Činzāno, kopā ar viņu sēņoja un ogoja, un kā profesionāls karavīrs izaudzinaja savu draugu par Baltijas valstu, arī Baltkrievijas, čempionu attiecīgajā svara (50 kg) un sugas kategorijā.

Pulkvežleitnanta mūžs noslēdzās 2017. gada 12. martā Salaspilī.

15. martā pulkvežleitnants Valdis Leflers ar militāru godu tika apbedīts Ulbrokas kapos (Ulbrokā, Stopiņu novadā) ģimenes kapavietā. No viņa atvadījās tuvinieki, draugi, Nacionālās aizsardzības akadēmijas, NBS un Latviešu virsnieku apvienības pārstāvji; bijušie mālpillieši un NBS veterāni. Atvadu ceremoniju vadīja mācītājs, NBS MVP/NAA

kapelāns Uģis Brūklene. Viņam palīdzēja LVA biedrs, NBS kapelāns majors Raimonds Krasinskis.

Pulkvežleitnants Valdis Leflers apbalvots ar Latvijas Republikas aizsardzības ministra apbalvojumiem: personīgo ieroci (1996), goda zīmi "Par ieguldījumu Bruņoto spēku attīstībā" (2002), Goda rakstu (2009); NBS komandiera apbalvojumu "NBS krūšu nozīme" (1997); NAA Goda zīmi (1998), LVA Jubilejas medaļu "LVA 90" (2012); NAA jubilejas galda medaļu "NAA 25" (2017).

Lai Tev, Valdi, viegļas smiltis! Paldies par draudzību ilgu gadu garumā! Tu paliksi mūsu atmiņā kā īstens latvietis ar latviešu karavīra stāju, jo mums "...pamatā ir laukakmens un tēvu zemes smilts..."

LVA biedre
atvaļināta kapteine **Sarma Līne**

LATVIEŠU VIRSNIEKS ATGRIEŽAS TĒVZEMĒ

Šis raksts vēsta par svēta pienākuma izpildīšanu, sabalsojoties ar Leonīda Breikša dzējas rindu, ko bieži dziedājuši latviešu leģionāri:

No zemes šīs mēs izauguši esam,...

Savu svēto pienākumu izpildīja Latviešu leģiona 19. divīzijas virsnieka kapteiņa Teodora Lindes-Liepas (29.01.1915.–29.06.2015.)³ bērni — meita Digna un dēli Pēteris un Juris. Viņi no Anglijas atveda tēva pelnu urniņu, lai to šī gada 6. jūlijā ar militāru godu guldītu Latviešu leģionāru Brāļu kapos Lestenē, blakus tēva cīņu biedriem. Tēvs tā bija vēlējies.

Visus priekšdarbus militārā goda ceremonijas svinīgai norisei laicīgi kārtoja LVA valdes priekšsēdētājs, atv. kapteinis Aleksejs Ozoliņš ciešā sadarbībā ar NBS vadību un NBS Štāba bataljonu, Latviešu leģionāru Brāļu kapu Lestenē fondu un Latvijā dzīvojošo kapteiņa brāļa dēlu Jāni Lindi.

Militārā goda ceremonija sākās ar mācītāja Gunta Kalmes Dievvērdiem Lestenes baznīcā. Uz galda pelnu urniņa. Goda sardzē — valsts un LVA karogu grupas, NBS Štāba bataljona karavīri. Dievkalpojumu klausās kapteiņa bērni ar ģimenēm, brāļa dēls Jānis Linde ar tuviniekiem (kapteiņa dzīvesbiedre Antoņina (98) bija atturējusies no tālā ceļa), LNKB priekšsēdis Edgars Skreija, LVA pārstāvji (A. Ozoliņš, A. E. Dambis, G. Goba, M. Grinšteins, S. Līne, H. Mencis, A. Pētersons, V. Šteinbergs, M. Zālīte), triju virsnieku dzīvesbiedres, kapu pārzine Gīta Bulaha.

Kapteiņa pelnu urniņas ceļu līdz kapsētas labās puses sienai godināja ceremonijas dalībnieku gājiens, ZS orķestra grupas priekšnesums un saule zilajās Lestenes debesīs.

Ceremoniju noslēdza Latvijas valsts himna, trīs salūta zalves, mācītāja G. Kalmes un klātesošo uzrunas, ziedi pie nu jau piektās LVA biedru plāksnītes Latviešu leģionāru Brāļu kapos Lestenē un divas aizdegas sveces. Zieds tika nolikts arī uz pārējo LVA bijušo biedru plāksnītēm. Valdes priekšsēža Alekseja Ozoliņa aicināta, kapteiņa Teodora Lindes-Liepas meita Digna nolika Mātes Latvijas pieminekļa pakājē LVA ziedu pušķi.

Kapteiņa tuvinieki bija sarūpējuši ceremonijas izskaņu kafējnīcā Jaunpilī. Tur visiem

³ Kapteiņa Teodora Lindes-Liepas (Latvijas Kara skolas 14. izlaidums, 1940. g.) dzīves gājums un kara gaitas aprakstītas žurnālā "Kadets", Nr. 43., 2015, 113. lpp.

svētību vēlēja mācītājs G. Kalme, īsos atmiņu uzplaiksnījumos dalījās M. Zālīte, S. Līne, V. Šteinbergs un kapteiņa tuvinieki.

Teodor, mierīgu dusu Tēvzemes smiltājā! Latvijas mīlestību tālāk nesīs Tavi bērni un mazbērni. Un mēs, dzīvie, turēsim svētu mūžīgi pildāmu pienākumu – savus vecākus guldīt zemes klēpī tā, kā viņi vēlējušies.

Foto: Pēteris Liepa. Kapteiņa Teodora Lindes-Liepas urna Lestenes baznīcā 06.07.2017.

Foto: Pēteris Liepa. Kapteiņa Teodora Lindes-Liepas vārds uz mūžiem paliek Latviešu leģionāru Brāļu kapos Lestēnē.

Foto: Pēteris Liepa. No kreisās: kapteiņa Teodora Lindes-Liepas dēli Juris un Pēteris Likteņdārzā šī gada 3. jūlijā pie tēva piemiņai pirms diviem gadiem, 08.07.2015., ģimenes un LVA stādītā ozoliņa Nr. 2365.

LVA biedre,
atvaļināta kapteine **Sarma Līne**

Šai zemei – zemei svētītai,
nu esmu piederīgs uz mūžu.

(A. Putniņš)

ATVADOTIES NO PULKVEŽA AUSEKĻA PĻAVIŅA (01.01.1925. – 01.10.2017.)

Pulkvedis Auseklis Pļaviņš bija stiprs cilvēks. Pulkveža apzinīgā vecuma dzīves pavadienā redzami divi strikti nodalāmi posmi. Pirmais – piecpadsmitgadīgs jauneklis pieredz savas valsts okupāciju, piedzīvo skološanās pārtraukumu un pārmaiņas ierastajā vecāku dzīvē. Pulkvedis aug, gūst pieredzi, mācās un strādā tā, kā liek un ļauj laikmeta režīms līdz 1988. gadam. Tad pulkvedim ir 63 gadi. Latvija piedzīvo Trešo atmodu, pulkvedis – savu zvaigžņu stundu, ar sirdi un dvēseli iesaistoties Latvijas neatkarības atgūšanas procesos, Tautas frontē un visā, kas Latvijā seko pēc tam.

Auseklis dzimis 1925. gada 1. janvārī Daugavpilī agronomu ģimenē. Līdz 1941. gada jūnijam skolnieks. No 1941. gada līdz 1944. gada jūlijam strādājis vecāku mājās Kuldīgas apriņķa Turlavas pagasta Ausekļos. (Vai vecāki nosauca mājas dēla vārdā, vēloties, lai dēls kļūst lauksaimnieks?)

1944. gada jūlijā iesaukts un norīkots par grenadieru 15. latviešu divīzijā. Līdz augusta vidum dienējis Liepājā, Kara ostas kazarmās. Dezertējis un slēpies Kuldīgas apkārtnē, cerot sagaidīt kara beigas. Bet viņam neizdodas palikt civilistam. Sākas Ausekļa Pļaviņa militārā karjera. Pēc kara beigām, 1945. gada jūlijā, saņēmis piedāvājumu iestāties Podoļskas kājnieku karaskolā; 1947. gadā baltiešu rotas izformētas, mācības turpinātas Viļņas karaskolā, Lietuvā, kura pabeigta 1949. gadā.

Dienests turpināts Rīgā, 43. latviešu strēlnieku divīzijā vada un rotas komandiera amatos. 1956. gadā 51. motostrēlnieku divīzija Paplakā un Priekulē. 1962. gadā pabeigta Frunzes vārdā nosauktā Kara akadēmija Maskavā. Bijis bataljona un speciālo uzdevumu brigādes štāba operatīvās nodaļas komandieris. 1965. gadā pārcelts darbā Baltijas Kara apgabala štāba militārās izlūkošanas pārvaldē (vecākais virsnieks, daļas priekšnieks). 1967. gadā piešķirta pulkveža dienesta pakāpe. Bijis dienesta komandējumos arī ārzemēs.

1981. gadā pulkvedis atgriezies Rīgā un atvaļinājies.

Darba gaitas turpinātas dažādos amatos sporta biedrībā *Daugava*, Fiziskās kultūras un sporta komitejas autobāzē.

1988. gadā pulkvedis iestājas Tautas frontē. 1989. gadā pārtrauc savu atrašanos kompartijā. Pēc 1990. gada 4. maija Neatkarības deklarācijas pasludināšanas kopā ar vairākiem Latviešu strēlnieku apvienības biedriem iesaistījies Augstākās Padomes (AP) Aizsardzības un iekšlietu komisijas darbībā, ticies ar Igaunijas un Lietuvas AP pārstāvjiem, pārrunājot Baltijas valstu paš aizsardzības spēku un robežsardzes veidošanas iespējas. Strādājis kopā ar LNNK un LTF pārstāvjiem. “1990. gada 7. decembrī arī radās doma par

barikādēm,” raksta A. Pļaviņš. “Barikāžu laikā 12 dienas un 12 nakts nepārtraukti darbojos Augstākās Padomes operatīvajā aizsardzības štābā.”

1991. gada 1. martā iecelts par jaunizveidotā Ministru Padomes Sabiedrības drošības departamenta direktora vietnieku; tā paša gada decembrī – par Latvijas Republikas atjaunotās Aizsardzības ministrijas Informācijas un ārējo sakaru pārvaldes priekšnieku. Vēlāk – par Militārās pretizlūkošanas dienesta priekšnieku.

Par aktīvo darbību latviešu tautas atmodā un 1991. gada barikādēs PSRS Aizsardzības ministrija degradēja Ausekli Pļaviņu no pulkveža līdz ierindniekam un atņēma arī izdienas pensiju. Jau barikāžu laikā pulkvedim un viņa ģimenei tika draudēts. Provokatīvi apmelojumi, sagrozītu faktu publikācijas turpinājās, periodiski atkārtojās, arī pēc pilnīgas Latvijas neatkarības atgūšanas.

Darba kolēģi novērtēja pulkveža zināšanas un pieredzi, viņa latviešu virsnieka patriotisko stāju, patieso tēvzemes mīlestību. 1991. gada decembrī tika izveidota AM Informācijas un ārējo sakaru pārvalde, lai apzinātu un sekotu KFR karaspēka kontingenta iespējamiem Latvijas neatkarības apdraudējumiem. 1994. gada maijā ar pulkveža iniciatīvu un viņa vadībā tika izveidots AM Militārās pretizlūkošanas dienests, lai atklātu Krievijas slepeno dienestu aktivizēšanos sakarā ar Krievijas karaspēka kontingenta izvešanu no Latvijas.

Pēc atvaļināšanās no NBS 1997. gadā pulkvedis uzrakstījis trīs mācību grāmatas un rokasgrāmatas NBS štābu un vienību apmācībai kaujas taktikā un operacionālajā mākslā.

Auseklim Pļaviņam ir lieli nopelni NBS, Zemessardzes un Robežsardzes izveidošanas priekšdarbos, virsnieku kursu organizēšanā, sarunās ar draudzīgu valsti, kā arī ar PSRS armijas pārstāvjiem. Pulkvedis liek organizatoriskus pamatus darbam ar drošības un militāro informāciju, ārējiem militāriem sakariem ar Latvijai draudzīgām valstīm, apmāca jaunus virsniekus un speciālistus. Pulkveža darbs un viņa dienests guvis Latvijas Republikas Saeimas, valdības pārstāvju un ārvalstu speciālistu atzinību.

1998. gadā pulkvedis iestājās Latviešu virsnieku apvienībā, ieguva autoritāti gados veco Latvijas Kara skolu beigušo virsnieku vidū, tika ievēlēts par apvienības valdes priekšsēdētāja vietnieku trīs valdēs – 1999., 2001. un 2004. gadā, pārzināja un kārtoja LVA dažādu jomu sadarbības jautājumus Aizsardzības ministrijā un NBS, aktīvi piedalījās apvienības normatīvo dokumentu izstrādē.

Pulkvedis Auseklis Pļaviņš apbalvots ar: *Barikāžu dalībnieka Piemiņas zīmi* (1999), aizsardzības ministra apbalvojumiem – *Atzinības Goda zīme* (1996), goda zīme “Par ieguldījumu Bruņoto spēku attīstībā” (1999), piemiņas zīmi “Sekmējot Latvijas dalību NATO” (1997), AM MPD goda zīmi Nr. 01 “Par MPD izveidošanu un attīstību” (2005); NBS komandiera apbalvojumiem – “Par nopelniem” (I pak., 2001), “Par centību militārajā dienestā” (1999), NBS krūšu nozīmi (1997); LVA jubilejas medaļu “LVA 90”.

Varam lepoties, ka pazinām pulkvedi Ausekli Pļaviņu un strādājām kopā ar viņu. Varam būt gandarīti, ka 2017. gada 7. oktobrī ar militāru godu, ko nodrošināja NBS Štāba bataljona karavīri, guldījām pulkvedi Ausekli Pļaviņu Saulkrastu kapos kā Latvijas NBS virsnieku, Latvijas NBS formas tērpā. Atvadu ceremoniju vadīja NBS virskapelāns Elmārs Pļaviņš, klātesot pulkveža tuviniekiem, bijušajiem un esošajiem dienesta kolēģiem, LVA, LSA un citu sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem. Lai gaiši Tev, pulkvedi, Aizsaules ceļi!

LVA biedre
atvaļināta kapteine **Sarma Līne**

*Tu biji dzimtās zemes dēls.
Vēl skan par tevi slavas stāsts...
Tu nāci varmācību gāzt
Un brīvību mums nesī cēls.*

(Dž. G. Bairons)

**ATMODAS AKTĪVISTS, LATVIJAS PATRIOTS,
ATVAĻINĀTS LEITNANTS KONSTANTĪNS PUPURS MŪŽĪBĀ
(05.03.1964. — 09.09.2017.)**

Ir grūti rakstīt par kolēģi, kura dzīves pavediens aprāviens tik negaidīti, tik skarbi un pēkšņi. Bet ir jāraksta, lai paliktu rakstīts vārds par strauji dzīvotu, īsu, spilgtu un piepildītu mūžu.

Konstantīns Pupurs dzimis 1964. gada 5. martā Rīgā. 1981. gadā beidzis Rīgas 66. vidusskolu. No 1981. gada līdz 1983. gadam dienējis padomju armijā (no 1981. gada līdz 1982. gadam mācoties Birjuzova karaskolā un no 1982. gada līdz 1983. gadam dienot regulārajā armijā). No 1983. gada līdz 1986. gadam studējis Maskavas Vēstures un arhīva institūtā. 1986. gadā par pretvalstisku aģitāciju un propagandu izslēgts no šīs mācību iestādes. 1986. gada rudenī iestājies Latvijas Valsts universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē.

Sākoties Trešajai atmodai Latvijā, 1987. gadā aktīvi darbojies Vides aizsardzības klubā. Ticies ar Latvijas Cilvēktiesību aizstāvēšanas grupas *Helsinki-86* biedriem un, vēlēdamies cīnīties par Latvijas statusu ārpus PSRS, iestājies šajā grupā. Konstantīns stāstījis: "Pāris dienas pēc iestāšanās *H-86* manu iesniegumu nolasija raidstacijās *Brīvā Eiropa* un *Amerikas Balss*. Universitātē šis fakts atstāja sprāgstošas bumbas efektu. Dekanāta vadība skraidīja kā aprakusi. Studentiem vajadzēja balsot par manu izslēgšanu. Pret izslēgšanu nobalsoja visi..."⁴

1987. gada 14. jūnijā Konstantīns piedalījies pirmajā pretpadomju demonstrācijā pie Brīvības pieminekļa Rīgā. Nākamajā gadā, 1988. gada 14. jūnijā, Konstantīns bija tas jaunietis (savu domubiedru no VAK, *Helsinki-86*, atbalstīts un sargāts), kurš tautas manifestācijā pie Brīvības pieminekļa pirmo reizi pēc gariem padomju aizlieguma gadiem organizēja un pacēla latviešu tautas brīvības simbolu — sarkanbaltsarkano karogu un ļaužu gājiena priekšgalā iznesa to cauri Rīgai līdz Brāļu kapiem. Patriotiski noskaņotie jaunieši šo akciju rūpīgi gatavoja; karoga glabāšanai, arī pacelšanai, ja VDK izolētu (apcietinātu) atsevišķus grupas dalībniekus, bija norīkots dublieris; karoga kāts bija saliekams, tas palīdzēja kātu slēpt un nepamanītu ienest demonstrantu pūlī.

Pirms šīs karoga akcijas Konstantīns kopā ar domubiedriem bija dalībnieks arī pirmajā ziedu nolikšanā pie Brīvības pieminekļa 1988. gada 25. martā, pretošanās kustības autoritātes Gunāra Astras bērēs 1988. gada 19. aprīlī *Helsinki-86* grupas un tās Rīgas nodaļas pārstāvis Sabiedrisko organizāciju padomē, kā arī 1988. gada 12. jūnijā, Cēsis,

⁴ No intervijas Elitai Veidemanei "Neatkarīgā Rīta Avīze", 2008. gada 25. augustā.

folkloras festivālā, pārrunājot un saskaņojot ar domubiedriem un sabiedrisko organizāciju aktīvistiem Latvijas karoga pacelšanas ideju, kā arī risinot lietas, saistītas ar mazo sarkanbaltsarkano karodziņu izgatavošanu lielā daudzumā un to izplatīšanu starp VAK biedriem un citiem, kuriem būtu drosme tos pieņemt un piespraust pie apgērba Latvijas karoga akcijas laikā. Gatavotā akcija izdevās. Tā palielināja tautas Trešās atmodas spēku, cēla tautas pašapziņu.

Dažas dienas pēc šīs akcijas čekisti Konstantīnu piespieda kopā ar māti atstāt Padomju Savienību un Latviju uz neatgriešanos. Tas bija 1988. gada 11. jūlijs.

No 1988. gada līdz 1990. gadam Konstantīns uzturējās Rietumeiropā (Austrijā, Vācijā, Francijā un Anglijā). 1990. gadā izceļoja uz ASV. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas Konstantīns atgriezās Latvijā, atsāka studijas Latvijas Universitātē, absolvēja to un aktīvi līdzdarbojās republikas sabiedriskajā dzīvē. 1994. gadā atgriezās ASV. Līdz 1995. gadam strādājis dažādos darbus. 1999. gadā ar bakalaura grādu vēsturē beidzis Masačusetas universitāti Bostonā; 2003. gadā – ar maģistra grādu – Londonas Ekonomisko un politisko zinātņu augstskolu.

2004. gadā kā apakšvirsnieks iestājies ASV Kara flotē. 2007. gadā, nepārtraucot izdienas laiku, ieguvis ASV armijas leitnanta dienesta pakāpi. No 2007. gada līdz 2008. gadam dienējis Ņūhempšīrā, Teksasā un Arizonā; no 2008. gada līdz 2010. gadam dienējis Irākā un Vācijā. Pēc atvaļināšanās no dienesta atgriezies Latvijā un aktīvi iesaistījies gan darbā, gan sabiedriskajās norisēs. 2010. gadā iestājies Nacionālajā apvienībā *Visu Latvija!* – *Tēvzemei un brīvībai/LNNK*, bijis tās valdes loceklis un no šīs apvienības saraksta kandidējis 10. un 11. Saeimas vēlēšanās; 2011. gada maijā sācis darbu Latvijas Jūras akadēmijā kā galvenais speciālists metodīķis, rudenī, sākoties jaunam mācību semestrim, bijis arī lektors. Līdztekus veicis tulkošanas darbus angļu valodā, kā arī pildījis pienākumus partijā. 2011. gadā iestājies LVA, strādājis Rīgas Pašvaldības policijā, bijis studentu korporācijas *Fraternitas Lataviensis* biedrs.

Šī gada 15. septembrī Sv. Pētera baznīcā, Rīgā, LVA biedri, NA *Visu Latvija!* – *Tēvzemei un Brīvībai/LNNK*, Okupācijas muzeja, Kara muzeja, studentu korporācijas *Fraternitas Lataviensis*, *Helsinki-86* grupas pārstāvji, tuvinieki, draugi un daudz cilvēku piedalījās militāra goda ceremonijā, atvadoties no Latvijas neatkarības cīnītāja, Tēvzemes patriota, atvaļināta leitnanta Konstantīna Pupura.

Militāra goda ceremonija, ko nodrošināja NBS Štāba rotas karavīri, noslēdzās I Meža kapos, Rīgā. Konstantīnu Pupuru pavadīja daudz jaužu. Atvadu vīna glāzes tika malkotas un atmiņas stāstītas Latvijas Kara muzeja lielajā zālē. Konstantīna tuvinieku, draugu un kolēģu kopīgs, sirsnīgs un godbijīgs vēlējums – lai gaiši Tev Aizsaules ceļi, Konstantīn! Tāpat kā atziņa – Tevis aizsāktā cīņa par tiesisku valsti turpinās.

IX. LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBAS BIEDRU, IEVĒROJAMĀS JUBILEJAS 2018. GADĀ

101 gads	atv. kapteinis	Atis Antons HOMKA	2. februārī
96 gadi	atv. leitnants (ASV)	Kārlis VANAGS	12. aprīlī
95 gadi	atv. kapteinis	Ojārs Uldis ALEKSIS	29. martā
94 gadi	atv. virsleitnants	Oļģerts MENTELIS	9. maijā
92 gadi	atv. pulkvežleitnants (ASV)	Egons GOLDŠMIDTS	2. oktobrī
91 gads	atv. majors	Egberts IMANTS	26. novembrī
89 gadi	atv. virsleitnants	Arnolds Edgars DAMBIS	25. aprīlī
87 gadi	atv. serž.-majors (ASV)	Zīgurds LIELJURIS	19. janvārī
86 gadi	atv. kapteinis	Valdis ŠTEINBERGS	1. jūlijā
	atv. majors (ASV)	Osvalds Edvards BLAUS	25. augustā
	kapteinis (j. kājn., R) (ASV)	Alfons MEDNIS	21. martā
	atv. pulkvežleitnants (ASV)	Ilmārs DAMBERGS	5. jūlijā
85 gadi	atv. pulkvežleitnants	Aivars Kārlis PĒTERSONS	22. jūnijā
	atv. majors (ASV)	Tāļivaldis Modris BOĢIS	7. novembrī
84 gadi	atv. kapteinis	Aleksejs OZOLIŅŠ	15. martā
	atv. pulkvedis	Gunārs VEIDE	8. aprīlī
	atv. kapteinis	Valdis PAVLOVSKIS	29. aprīlī
	atv. pulkvežleitnants	Gunārs GOBA	30. jūnijā
	j. kapteinis (atv.) (ASV)	Ilmārs KRASTS	14. oktobrī
	83 gadi	atv. virsleitnants	Ģirts OZOLIŅŠ
82 gadi	atv. kapteine	Sarma LĪNE	13. jūlijā
	atv. virsleitnants	Zīgurds MARKOVIČŠ	3. decembrī

	atv. komandkapteinis (ASV)	Jānis Džons KARPS	12. martā
81 gads	atv. virsleitnants	Heinrihs ROGINSKIS	2. aprīlī
	atv. virsleitnants	Gunārs KRAMIŅŠ	28. aprīlī
		Maija ZĀLĪTE	8. janvārī
	atv. virsleitnants	Juris LEJAS-SAUSS	9. janvārī
80 gadi	atv. komandleitnants	Māris GRINŠTEINS	15. martā
	atv. flotiles admirālis	Andrejs Modris MEŽMALIS	28. aprīlī
	atv. kapteinis	Andris Vitauts KĻAVIŅS	2. maijā
	atv. pulkvežleitnants (ASV)	Visvaldis ĶIMENIS	24. maijā
75 gadi	atv. majors	Gunārs OPMANIS	11. aprīlī
	atv. virsleitnants	Jānis KAKSTIŅŠ	7. decembrī
65 gadi	atv. pulkvedis	Juris BEZZUBOVS	10. februārī
	atv. brig. ģenerālis	Juris VECTIRĀNS	16. oktobrī
	atv. virsleitnants	Žanis VĀCIETIS	23. maijā
60 gadi	atv. pulkvedis	Jānis KURTIŠS	14. jūlijā
	atv. majors	Aivars VUCĀNS	28. augustā
	atv. pulkvežleitnants	Ansis STRAZDIŅŠ	27. septembrī
55 gadi	atv. leitnants	Andris JURDŽS	17. jūlijā
45 gadi	pulkvežleitnants	Andris RIEKSTS	2. oktobrī
40 gadi	atv. kapteinis	Mārtiņš GAIGALS	21. martā
30 gadi	leitnants	Kaspars KUKŠA	15. novembrī

Daudz baltu dienīņu, Laimiņa, dod(i), diženi, raženi dzīvojot(i)!
Daudz baltu dienīņu, Laimiņa, dod(i), diženi, raženi strādājot(i)!

Sagatavojusi LVA biedre, atv. kapteine **Sarma Līne**

X. SUMINĀM SIMTGADNIEKU, VĒLAM VESELĪBU!

LVA biedrs, Viestura ordeņa kavalieris, vienīgais dzīvais Mores kauju rotas komandieris, atv. kapteinis Atis Antons Homka 2017. gada 2. februārī Frankfurtē svinēja savu 100 gadu jubileju.

*Foto: Franks Tobias (Latvijas vēstniecības Vācijas Federatīvajā Republikā arhīvs).
No kreisās: Frankfurtes Latviešu biedrības valdes locekle Laima Spanheimere,
Atis Antons Homka (ar Latvijas valsts Prezidenta apsveikumu),
Latvijas vēstniecības Vācijas Federatīvajā Republikā vadītājas vietnieks Jānis Bērziņš.*

XI. LATVIEŠU VIRSNIĒKU APVIENĪBAS AKTIVITĀTES FOTOGRAFIJĀS

“LATVIJAS SKOLU JAUNATNES PATRIOTISMS PIEAUG,” SAKA LVA VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJS ALEKSEJS OZOLIŅŠ.

Pulkveža Oskara Kalpaka dzimtas mājās Liepsalās 19. Karoga svētkos 8.—9. septembrī pulcējās Madonas novada skolu audzēkņi un jaunsargi (apm. 160 jaunieši), lai NBS Alūksnes Instruktoru skolas virsnieku vadībā trīs vecuma grupās — 5.—6. klase, 7.—9. klase, 10.—12. klase — sacenstos ierindas mācībā, pirmās palīdzības sniegšanas elementos, dotos lāpu gājienā, pildītu rīta jundu, spēkotos jaunsargu un zemessargu stafetes vingrinājumos un citās militarizētās sacensībās, t.sk. orientēšanās, Latvijas vēstures fakti. Katrā komandā bija 10 dalībnieki. Sacensības noritēja ar NBS, plkv. O. Kalpaka Piemiņas fonda (POKPF), Jaunsardzes centra, Latviešu virsnieku apvienības (Aleksejs Ozoliņš, Jānis Kakstiņš, Sarma Līne, Andris Meikulāns, Harijs Mencis), Madonas bērnu un jauniešu centra, Ošupes pagasta pārvaldes, kā arī ar skolu pedagogu un domubiedru atbalstu, piedaloties arī ZS StBN zemessargiem veterāniem.

Otrajā dienā NBS, LVA, POKPF, Ošupes pagasta pārstāvji un jaunsargi Visagala kapos nolika ziedus, aizdedza sveces, godinot plkv. O. Kalpaka un viņa brāļa meitas Ā. Grundmanes piemiņu.

LVA pasniedza katram uzvarētājkomandas dalībniekam (kopvērtējumā — I, II, III vieta) savu balvu — speciāli gatavotu medaļu un komandai — LVA Atziņības rakstu.

*

26. septembrī LVA kopā ar Zemessardzes Kuldīgas 45. nodrošinājuma bataljonu Kuldīgā organizēja Kurzemes novada skolu jauniešu un jaunsargu sacensības, kurās piedalījās arī Kanādas kontingenta karavīri. Kopvērtējumā sešu komandu konkurencē uzvarēja Saldus komanda, pirmo reizi izcīnot **LVA Ceļojošo kausu**. 1.—3. vietu ieguvējas komandas tika apbalvotas ar paliekošajiem kausiem un klišēri. Visiem godalgoto vietu komandu dalībniekiem tika pasniegtas arī LVA medaļas un attiecīgi parakstīti diplomu (ar ZS Kuldīgas 45. NBN un LVA logo). Visi pārējie sacensību dalībnieki saņēma pateicības rakstus par piedalīšanos un piemiņas veltes. Skolnieku un jaunsargu ēdināšanu finansēja LVA.

Pēc sacensībām, kuru ietvaros tika atzīmēta arī ZS Kuldīgas 45. NBN 26. gadadiena, vairāki skolnieki uzrakstīja iesniegumus par iestāšanos Jaunsardzē. Ceram, ka **LVA Ceļojošā kausa** izcīņa 2018. gadā pulcēs lielāku Kurzemes novada skolu skaitu.

LVA arhīvs. LVA medaļa, kas pasniegta skolnieku/jaunsargu militarizēta rakstura sacensību uzvarētājkomandu dalībniekiem Kuldīgā šī gada 26. septembrī.

Līdzīgās medaļas ar attiecīgu uzrakstu tika pasniegtas arī uzvarētājkomandu dalībniekiem Liepsalās šī gada 9. septembrī.

*LVA arhīvs. LVA ceļojošais kauss un
Kuldīgā izcīnītais pastāvīgais kauss ar medaļām.*

*LVA arhīvs. LVA valdes priekšsēdētājs atv. kapteinis Aleksejs Ozoliņš
apbalvo sacensību dalībnieci Kuldīgā 26.09.2017.*

LVA arhīvs. LVA Atzinības rakstu sagatavošana sacensību uzvarētājkomandām Liepsalās 09.09.2017.

Foto atv. vln. Andris Meikulāns.

No kreisās: LVA biedri, virsnieki Sarma Līne, Ilze Lāce, Toms Kursišs, Didzis Ševels; aizmuģurē: Valdis P. Dzirne-Dzirnis (pirmais), Gunārs Goba (trešais).

2017. gada 18. maijā Cēsīs 2. Cēsu pulka Skolnieku rotas karoga maiņas sarīkojuma ietvaros — arī piemiņas plāksnes atklāšana tagadējā Cēsu internātpamatskolā (Bērzaines ielā 34; toreiz — Meža skolā), vietā, kurā 1919. gada 5.—6. jūnijā nakšņoja jaunieši Skolnieku rotas karavīri un rītausmā aizgāja cīņā par Latviju. Pēc plāksnes atklāšanas Draudzīgā Aicinājuma Cēsu Valsts ģimnāzija svinīgā ceremonijā nodeva Skolnieku rotas karogu glabāšanā 2017./2018. mācību gadā Rūjienas ģimnāzijai ar tradicionālu devīzi: “*Augstu celt, godam nest!*” LVA pārstāvēja A. Ozoliņš, G. Goba, V. Jurgelāns, T. Kursiņš, P. V. Dzirne-Dzirnīs, I. Lāce, S. Līne, D. Ševels.

LVA arhīvs. Mores kauju 73. gadadienā 23.09.2017.
LVA virsnieki (visi atvaļināti) svētkbrīdī pie Roznēnu ozola.
No kreisās: pltn. Gunārs Goba, maj. Aivars Vucāns, pltn. Jānis Staņko.

LVA arhīvs. LVA valdes priekšsēdētājs,
Mores kauju 73. gadadienas atceres atbildīgais organizators, atv. kapteinis Aleksejs Ozoliņš
atceres noslēgumā aicina visus klātesošos vienoties dziesmā
“*Es dziedāšu par tevi, Tēvu zeme!*”.

Atceres dalībniekiem tika nolasīti EP deputātes profesores Ineses Vaideres un Mores kauju 19. divīzijas rotas komandiera atv. kapteiņa Ata Homkas apsveikumi.

Eiropas Parlaments

Prof. Inese VAIDERE
Eiropas Parlamenta deputāte

Eiropas Parlamenta deputātes Ineses Vaideres apsveikums Mores kauju 73. gadskārtas atceres pasākumā

Sveicu Jūs visus šajā Latvijai tik ļoti nozīmīgajā dienā! Valsts neatkarība un brīvība arī mūsdienās nav pašsaprotamas un akmeņi cirstas lietas - ik dienu tās jānovērtē un jāizstāv. Daudzas pasaules valstis joprojām tikai cer, ka kādu dienu pie mastā uzvilktā karoga dziedās savas valsts himnu.

Cinoties par brīvu Latviju, lijis daudz asiņu – mūsu karavīriem vairākkārt nācies vilkt arī svešu tautu formastērpus, tostarp arī vienā no Otrā pasaules kara lielākajām kaujām Morē. Latvju karavīriem, spējot noturēt fronti, izdevās aizkavēt padomju okupantu plānus - galvaspilsētas Rīgas ieņemšanu. Tam bija ārkārtīgi liela nozīme, jo tieši tādā veidā tika iegūts laiks, kas jāva cilvēkiem evakuēties no Rīgas uz Kurzemi, un pēc tam – citur. Trīmdas latviešu devums, spējot saglabāt dzīvas latviešu tradīcijas, valodu un politisko domāšanu, Latvijas neatkarības atjaunošanā ir neatsvērams.

Latvijas ģeopolitiskais novietojums, kā arī Otrā pasaules kara traģiskā mācība pierādījusi to, ka stipras valsts pastāvēšanai nepieciešama mūsu visu Tēvzemes mīlestība un varonība, kas atspoguļojas ne tikai vārdos, bet arī darbos. Viscaur gadu simteņiem latvju karavīri parādījuši neticamu cīņas sparu, viņu mīlestība pret Tēvzemi un īstenotā varonība ir patiesas paraugstunda mums visiem – tikai kopā, liekot akmeni pie akmeņiem, esam spējuši uzbūvēt stipras, neatkarīgas valsts pamatus.

Izjūtu neizsakāmu cieņu pret visiem latviešu karavīriem, kas cīnījušies un krituši par Latviju. Var izteikt gandarījumu par Latviešu Virsnieku apvienības valdes priekšsēdētāja Alekseja Ozoliņa un visas viņa komandas ieguldīto darbu, pieminot un ceļot godā latvju karavīrus, kas asiņainās kaujās cīnījušies par mūsu zemi - Latviju.

Patiesā cieņā,

Prof. Inese Vaidere
Eiropas Parlamenta deputāte

Morē, 2017. gada 23. septembrī

ASP/4 0210, Rue Wiltz 60, B-1047 Brussels
Tel +32 22 84 74 24
Bulgārie Aneta Melnikova Iskhro 12-3, Rīga, LV-1000 Latvija
Tel +371 67223472
inese.vaidere@europarl.europa.eu – inese.vaidere@valdett.lv – @IneseVaidere – @IneseVaidere

*

Godātie Mores kauju sarīkojuma dalībnieki! Dāmas un kungi!

Priecājos jūs visus sveikt Mores kauju ikgadējā atceres svinīgajā dienā!

Patiesi esmu gandarīts, ka aizvien mūsu atmiņā ir dzīvi Mores kauju notikumi, kas norisinājās pirms vairāk nekā septiņdesmit gadiem.

Šai vietā daudzi latviešu zēni cīnījās līdz pēdējai iespējai, lai nepadotos un, pat zaudējot savas dzīvības, neatstātu nocietinājumus ienaidniekam. Mores kaujās pretinieks cieta lielus zaudējumus mūsu vienas 19. divīzijas frontes pretspēka priekšā.

Ar gandarījumu šodien atceros 19. divīzijas kaujas, kurās mūsu karavīri izcēlās ar dzelzs gribu un disciplīnu. Cīņas gars toreiz bija nelokāms un spēcīgs.

Izsaku pateicību visiem klātesošajiem Mores kauju atceres sarīkojumā un visiem tālumā esošajiem tuviniekiem un draugiem, kuri piemin savus Mores kaujās kritušos karavīrus un šo piemiņu glabā nākošām paaudzēm.

Īpašu pateicību izsaku Latviešu virsnieku apvienībai un visām patriotiskajām organizācijām par lielo darbu, ko tās veic, lai vienmēr augstu turētu latviešu virsnieka godu un cieņu, aizstāvot mūsu Latviju šodien un nākotnē.

*Atis Homka
atvaļināts kapteinis
Mores kauju 19. divīzijas
rotas komandieris*

LVA arhīvs. LVA katru gadu kopā ar Robežsardzes pārstāvjiem godina ģenerāļa Ludviņa Bolšteina piemiņu Brāļu kapos, Rīgā. Šogad, 21. jūnijā, no kreisās: Maija Zālīte, atv. kapt. Harijs Mencis, atv. vltņ. Andris Meikulāns.

Šogad 1. decembrī aprit 95 gadi kopš Latvijas Kara skolas 2. izlaidums 1922. gadā nodibināja Latvijas Kara skolu beigušo kadetu savstarpējās palīdzības biedrību, 1928. gadā mainot tās nosaukumu – Virsnieku savienība, 1930. gadā nosaucot – Latvijas Kara skolu beigušo virsnieku apvienība. Šī virsnieku organizācija pastāvēja līdz 1940. gadam.

Pēc Otrā pasaules kara tā atjaunoja savu darbību ārvalstīs, latviešu virsnieku mītnes zemēs, Kanādā (1951), Austrālijā (1956), ASV (1957); Latvijā – pēc neatkarības atjaunošanas 1991. gada 26. oktobrī.

Ir gājies laiks, vēsturiski notikumi mainījuši pasauli un valstis. Latviešu virsnieku apvienība dzīvo un strādā.

Savam godam, latvju slavai, Tēvzemei un brīvībai!

SVEICAM

**LVA BIEDRUS, GODA BIEDRUS UN BIEDRUS VEICINĀTĀJUS
LATVIEŠU VIRSNIIEKU APVIENĪBAS DARBĪBAS 95. GADADIENĀ,**

2017. GADA 1. DECEMBRĪ!

